

USAID
AMERIKA XALQIDAN

O'zbekiston
Respublikasi
Adliya vazirligi

ИСЛОҲОТЛАРНИ ҲУҚУҚИЙ ТАЪМИНЛАШ: ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИДАН – ТАРАҚҚИЁТ СТРАТЕГИЯСИ САРИ

ТОШКЕНТ
2022

ИСЛОҲОТЛАРНИ
ҲУҚУҚИЙ ТАЪМИНЛАШ:

**ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИДАН –
ТАРАҚҚИЁТ СТРАТЕГИЯСИ САРИ**

УЎК 323:34(575.1)(083.7)

КБК 66.3(5Ў)

И 80

Ислохотларни ҳуқуқий таъминлаш: Ҳаракатлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари [Матн] : тўплам / Д. Суфиева [ва бошқ.].-Тошкент: Baktria press,2022.-87 б.

Ушбу тўпланда 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси ижроси доирасида ишлаб чиқилган ва қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг сон ва сифат кўрсаткичлари таҳлили берилган ҳамда Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясида белгиланган вазифаларни ҳуқуқий таъминлаш масалалари ўз аксини топган бўлиб, давлат органлари, нодавлат нотижорат ташкилотлар ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари, бизнес ва илмий ҳамжамияти вакилларининг мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг ҳуқуқий асосларига оид хабардорлик даражасини оширишга мўлжалланган.

Тўплам етти бобдан иборат бўлиб, унда норма ижодқорлиги фаолиятидаги ҳуқуқий ва институционал ўзгаришлар ҳамда сон ва сифат кўрсаткичлари, қонунчиликни тизимлаштириш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг жамоатчилик муҳокамаси, давлат ҳисобига олиш ва эълон қилиш, қонунчиликнинг барқарорлиги, Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси доирасидаги истиқболдаги вазифалар таҳлил қилинган.

Мазкур тўплам АҚШ Халқаро тараққиёт агентлиги (USAID) орқали кўрсатилган Америка халқининг ёрдами асосида яратилган. Маҳсулот мазмуни бўйича масъулият Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳамда Tetra Tech DPK га юклатилган ва USAID ёки АҚШ ҳукумати расмий нуқтаи назарини акс эттириши шарт эмас.

Муаллифлар:

Дилафруз Суфиева,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг бошлиғи,

Гўзалхон Эргашева,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг бош маслаҳатчиси,

Сардор Нусратов

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг етакчи маслаҳатчиси,

Иззатилла Исмоилов,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг катта маслаҳатчиси,

Сирожпўлат Хамроев,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг масъул ходими,

Анасхон Хамдамов,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармасининг масъул ходими.

Тақризчилар:

Алишер Каримов,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирининг ўринбосари,

Миржалол Аллакулиев,

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қонунчилик бошқармасининг бошлиғи,

Камолiddин Исмолов,

USAIDнинг Ўзбекистондаги ҳуқуқий ислоҳотлар дастури қонунчилик бўйича эксперти.

Тўплам **USAID**нинг Ўзбекистондаги ҳуқуқий ислоҳотлар дастури доирасида тайёрланди.

ISBN 978-9943-7671-6-4

© Д.Суфиева, Г.Эргашева, С.Нусратов,
И.Исмоилов, С.Хамроев, А.Хамдамов, 2022

© Baktria press, 2022

МУНДАРИЖА

КИРИШ	3
I. Норма ижодкорлиги фаолияти: ҳуқуқий ва институционал ўзгаришлар	7
II. Қонунчиликни тизимлаштириш	45
III. Норма ижодкорлиги фаолияти: сон ва сифат кўрсаткичлари	53
IV. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг жамоатчилик муҳокамаси	63
V. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш ва эълон қилиш	71
VI. Қонунчиликнинг барқарорлиги	77
VII. Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси	83

КИРИШ

Мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий салоҳиятини ошириш, барча соҳаларда янги йўналишлардаги мақсадларни белгилаш, демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва мамлакат тараққиётини жадаллаштиришнинг муҳим устуворликларини ҳамда аниқ марраларини белгилаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ПФ–4947-сон Фармони қабул қилинди.

Мазкур Фармон билан 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси тасдиқланди.

Ҳаракатлар стратегиясида олиб борилаётган ислохотлар самарадорлигини тубдан ошириш, давлат ва жамиятнинг ҳар томонлама ва жадал ривожланишини таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш, мамлакатни модернизациялаш ва ҳаётнинг барча соҳаларини эркинлаштириш бўйича мамлакатни ривожлантиришнинг қуйидаги 5 та устувор йўналиши белгиланди:

1. Давлат ва жамият қурилишини такомиллаштириш.

- 2. Қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш.
- 3. Иқтисодийётни янада ривожлантириш ва либераллаштириш.
- 4. Ижтимоий соҳани ривожлантириш.
- 5. Ҳавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенгликни таъминлаш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш.

2017–2021 йиллар давомида Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган мақсадларни амалга ошириш бўйича 5 та давлат дастурлари тасдиқланиб, уларда белгиланган жами 1 382 та банддан иборат топшириқлар амалга оширилди.

Ҳаракатлар стратегиясини амалга ошириш давомида 2017–2021 йилларга қуйидаги номлар берилди:

2017 йил – “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили”;

2018 йил – “Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш йили”;

2019 йил – “Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили”;

2020 йил – “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодийётни ривожлантириш йили”;

2021 йил – “Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили”.

Ҳаракатлар стратегиясида назарда тутилган чора-тадбирларда белгиланган масалалар Марказий Осиёда яхши қўшничилик алоқа-

ларининг ўрнатилиши, валюта бозорини эркинлаштириш, давлат хизматлари тизимини ривожлантириш, туризм соҳасини ривожлантириш, инсон ҳуқуқларини кафолатлаш, аҳоли мувожаатлари билан ишлаш тизими, давлат органларининг очиқлигини таъминлаш, медиа муҳитни кенгайтириш, гендер сиёсатини янги босқичга олиб чиқиш, Олий таълим тизимини ривожлантириш, тадбиркорлик муҳитини яхшилаш, камбағалликни қисқартириш, коррупцияга қарши курашиш, ёшларни қўллаб-қувватлаш, экологик муаммоларни бартараф этиш, қуроли кучларни ривожлантириш ҳамда мажбурий меҳнат ва болалар меҳнатига чек қўйиш каби ислохотларни амалга оширишда асосий дастуриламал бўлиб хизмат қилди.

Ҳаракатлар стратегияси ҳамда давлат дастурларида белгиланган масалаларни ҳуқуқий таъминлаш, ишларни тизимли равишда ташкиллаштириш мақсадида ҳар бир йўналиш бўйича норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Мамлакатимиз мустақиллиги эълон қилингандан бошлаб шу кунга қадар Адлия вазирлиги томонидан ўттиз мингдан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар давлат ҳисобига олинди, шундан саккиз мингга яқини, яъни 30 фоизга яқини 2017–2021 йилларда қабул қилинган.

2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида назарда тутилган чора-тадбирларда белгиланган муддатлар якунланганлиги, шунингдек, кейинги йилларда “Ҳаракатлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари” тамойили асосида халқимизнинг фаровонлигини янада ошириш, иқтисодиёт тармоқларини трансформация қилиш ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини сўзсиз таъминлаш ҳамда фаол фуқаролик жамиятини шакллантиришга қаратилган ислохотларнинг устувор йўналишларини белгилаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт

стратегияси тўғрисида”ги Фармони лойиҳаси ишлаб чиқилиб, жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” 2022 йил 28 январдаги ПФ–60-сон Фармони билан Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси ва уни 2022 йилда амалга ошириш бўйича Давлат дастури тасдиқланди.

Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясида **юзта** мақсадни ўз ичига олувчи қуйидаги **еттита** устувор йўналиш назарда тутилган.

1. Инсон қадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш.
2. Мамлакатимизда адолат ва қонун устуворлиги тамойилларини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш.
3. Миллий иқтисодиётни жадал ривожлантириш ва юқори ўсиш суръатларини таъминлаш.
4. Адолатли ижтимоий сиёсат юритиш, инсон капиталини ривожлантириш.
5. Маънавий тараққиётни таъминлаш ва соҳани янги босқичга олиб чиқиш.
6. Миллий манфаатлардан келиб чиққан ҳолда умумбашарий муаммоларга ёндашиш.
7. Мамлакатимиз хавфсизлиги ва мудофаа салоҳиятини кучайтириш, очиқ ва прагматик, фаол ташқи сиёсат олиб бориш.

Мазкур йўналишларнинг ҳар бири мамлакатдаги ислохотларни ва янгиланишларни янада чуқурлаштиришга оид аниқ мақсадлардан иборат.

НОРМА ИЖОДКОРЛИГИ ФАОЛИЯТИ: ХУҚУҚИЙ ВА ИНСТИТУЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАР

2017 йилда

2018

2019

2020

2021

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тарқатиш тизимини тубдан такомиллаштириш, қонун ҳужжатларининг моҳияти ва аҳамияти тўғрисида ижрочилар ва аҳолини ҳуқуқий хабардор қилиш сифатини ошириш мақсадида «Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида» ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қонун ҳужжатларини тарқатиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2017 йил 8 февралдаги ПҚ-2761 -сон қарори қабул қилинди.

Бундан буён тегишли қонунлар қабул қилингандан кейин унинг ижросини, ижрочиларга етказиш ва аҳоли ўртасида моҳияти ва аҳамиятини тушунтиришни ташкил этишга масъул бўлган давлат органлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига киритилаётган қонун лойиҳалари матнларида кўрсатилади. Ушбу механизм янги

қабул қилинган қонунларнинг самарали ва ўз вақтида ижро этилишини таъминлашга хизмат қилади.

Назоратни амалга ошириш юклатилган масъул давлат органи ва ташкилоти ҳужжат имзолангандан кейин, уни ижро этиш, ижрочиларга етказиш ҳамда моҳияти ва аҳамиятини аҳоли ўртасида тушунтириш бўйича чора-тадбирлар режасини тасдиқлайди.

Адлия вазирлиги давлат органлари ва ташкилотларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тарқатиш бўйича фаолиятини самарали мувофиқлаштирувчи, услубий раҳбарлик ва назорат қилувчи ваколатли орган сифатида белгиланди.

Адлия вазирлиги янги қабул қилинган ҳужжатларни Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасига бир кунлик муддатда жойлаштиради.

Мазкур соҳада вакиллик органларининг ролини кучайтириш мақсадида ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ва халқ депутатлари Кенгашларида Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва адлия бошқармаларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тарқатиш соҳасидаги ҳисоботларни эшитиш амалиёти йўлга қўйилди.

Lex.uz яратилиши ҳақида:

Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик маълумотлари миллий базаси – Lex.uz (кейинги ўринларда Lex.uz деб юритилади) асосий ҳуқуқий ахборот ресурси бўлиб, мамлакатимизда қабул қилинган барча қонун ҳужжатларини эълон қиладиган ягона расмий электрон манбадир.

Lex.uz дан фойдаланишни, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг расмий нашр этилишини, уларнинг туркумлаштирилган ҳисобини ва назорат нусхаларини электрон шаклда

юритилишини таъминлаш “Адолат” миллий ҳуқуқий ахборот марказининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади.

- ➔ Lex.uz Вазирлар Маҳкамасининг “Қонун ҳужжатларини туркумлашни такомиллаштириш ва ҳуқуқий ахборотларни тарқатишни тартибга солиш чоратадбирлари тўғрисида” 2000 йил 5 августдаги 304-сон қарори асосида жорий қилинган ва 2007 йил 1 майдан расмий ишга туширилган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 31 декабрдаги 340-сонли “Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасидан кенг фойдаланишни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, юридик ва жисмоний шахсларнинг қонунчилик ҳужжатлар матнларидан кенг фойдаланишини таъминлаш, шунингдек ахборот-коммуникация технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланган ҳолда ҳуқуқий ахборотларни аҳоли эътиборига етказиш учун қўшимча шарт-шароитлар яратиш мақсадида 2010 йил 1 январдан бошлаб барча фойдаланувчиларнинг Lex.uz дан текин фойдаланиши жорий этилган.

“Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида”ги Қонунинг 17-моддасига асосан Lex.uz га 2017 йил 25 сентябридан норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар эълон қилинадиган расмий манба мақоми берилди.

“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуннинг 39-моддасига кўра, Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунлари, Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари эълон қилинадиган расмий манбалардан биридир.

“Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тўғрисида”ги Қонуннинг 29-моддасига асосан Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги маълумотлари миллий базаси Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари эълон қилинадиган расмий манбаси ҳисобланади.

Lex.uz бошқа манбалардан бир қатор афзалликларга эга:

- ➔ **биринчидан**, ҳужжатлар Lex.uz да нафақат эълон қилинади, балки электрон шаклда киритилиб, уларга ишлов берилади ва фойдаланувчилар учун қулайликлар яратилади, бунда фойдаланувчилар ундан электрон ресурс сифатида фойдаланиш, нусха кўчириш, ҳужжатлар ичида берилган ҳавола-лар орқали бошқа ҳужжатларга тезкор ва осон ўтиш имкониятига эга бўлади. Булардан ташқари кўплаб техник амалий имкониятлар мавжуд;
- ➔ **иккинчидан**, қонун ҳужжатларига киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар тезкор янгилаб борилади, бунда ўзгартириш ва қўшимчалар киритишга асос бўлган ҳужжатларга ҳаволаларнинг берилиши фойдаланувчилар учун олдинги ва кейинги таҳрир-ларини кўриш ва таққослаш имконини беради;
- ➔ **учинчидан**, базада ҳаволалар ёки муайян бўшлиқлар мавжудлигини кўрсатиб берган ҳаволаки нормаларга эга бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжат-лар тўғрисидаги маълумотлар қўшимча ахборот сифатида кўрсатилади, яъни уларга ҳавола берилади ва фойдаланувчи бир пайтнинг ўзида ҳам қонун, ҳам қонуности ҳужжати билан танишади;
- ➔ **тўртинчидан**, базада ҳужжатларни турли хил категориялар асосида, шу жумладан қонунчилик тармоқларига кўра қидириш тизимининг мавжудлиги

фойдаланувчилар учун керакли ҳужжатларни топишни осонлаштиради.

Бугунги кунда Lex.uz да ўзбек, рус ва лотин алифбосидаги қонунчилик ҳужжатлари, суд ҳужжатлари, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари матнларидан ташқари судга оид ҳужжатлар, шартномалар, келишув, битимлар, ишончномалар, корпоратив ҳужжатлар, шахсий таркибга оид ҳужжатлар, ариза, илтимосномалар намуналари, нотариал тасдиқланадиган ҳужжатлар ҳам ўрин олган.

Lex.uz да “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тўплами”, “Ўзбекистон Республикаси халқаро шартномалари тўплами” каби расмий нашрларнинг электрон шакли ҳам жойлаштирилиб, фойдаланувчининг ушбу нашрлар билан танишиш имконияти мавжуд.

Lex.uz да фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларига дахл қилувчи, шунингдек, чет эл инвесторлари учун муҳим аҳамиятга эга норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг инглиз тилига таржималари мавжуд бўлиб, уларнинг кўлами кенгайтирилмоқда.

“Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида” ги Қонунда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ва улар лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизасини ташкил этиш давлат бошқаруви соҳасида коррупциянинг олдини олишга доир чора-тадбирлардан бири сифатида белгиланган.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ва улар лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизаси:

- ➔ коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларни содир этиш имкониятини яратадиган, коррупцияга сабаб бўладиган омилларни аниқлашга;

- ➔ коррупцияга оид ҳуқуқбузарликларни содир этиш имкониятини яратадиган лойиҳани қабул қилиш оқибатларини умумий баҳолашга;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қўллаш жараёнида коррупциявий хусусиятга эга ҳавфларнинг юзага келиши эҳтимолини прогноз қилишга;
- ➔ коррупцияга сабаб бўлган, аниқланган омилларни бартараф этишга қаратилган тавсияларни ишлаб чиқишга ва чоралар кўришга йўналтирилган жараёндан иборат бўлади.

2017

2018 йилда

2019

2020

2021

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 8 августдаги ПФ-5505-сон Фармони билан Норма ижодкорлиги фаолиятини такомиллаштириш концепцияси тасдиқланди.

Қуйидагилар норма ижодкорлиги фаолиятини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари этиб белгиланди:

- ➔ қонунчилик базасини тизимлаштириш, ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш барқарорлигини таъминлаш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва қабул қилиш жараёнлари сифатини ошириш, шунингдек, уларнинг ижроси мониторингини такомиллаштириш;
- ➔ норма ижодкорлиги жараёнига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш;
- ➔ норма ижодкорлигида “ақлли тартибга солиш” модели элементларини қўллаш;
- ➔ норма ижодкорлиги фаолиятининг институционал асосларини такомиллаштириш.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Давлат ҳуқуқий сиёсатини амалга оширишда адлия органлари ва муассасалари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2018 йил 13 апрелдаги ПФ–5415-сон Фармони қабул қилинди.

Адлия органларини “Одилона қонунларни қабул қилиш, жамиятда қонунга ҳурмат руҳини қарор топтириш – демократик ҳуқуқий давлат қуришнинг гаровидир” деган концептуал ғояни ҳаётга татбиқ этишга қаратилган ягона давлат ҳуқуқий сиёсати амалга оширилишини таъминлайдиган профессионал хизматга айлантириш Адлия органлари ва муассасалари фаолиятининг устувор йўналишларидан бири этиб белгиланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги фаолиятини янада такомиллаштиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида” 2018 йил 13 апрелдаги ПҚ–3666-сон қарорида қонунчилик йўналишида қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг асосий вазибалари этиб белгиланди:

- ➔ ягона давлат ҳуқуқий сиёсатини юритиш, ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини мувофиқлаштириш ва самарадорлигини ошириш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва улар лойиҳаларининг тартибга солиш таъсирини баҳолаш соҳасидаги фаолиятни мувофиқлаштириш;
- ➔ давлат органлари ва ташкилотларининг юридик хизматлари фаолиятини мувофиқлаштириш, назорат қилиш ва услубий таъминлаш;

- ➔ ҳуқуқий тарғиботни амалга ошириш, аҳолига қабул қилинаётган қонун ҳужжатларининг моҳияти ва аҳамиятини етказиш;
- ➔ халқаро-ҳуқуқий ҳамкорликни йўлга қўйиш ва мустаҳкамлаш, халқаро шартномаларни ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш;
- ➔ сиёсий-ҳуқуқий соҳага оид халқаро рейтинг ва индексларда Ўзбекистон Республикасининг ўрнини ошириш бўйича тизимли ва изчил чоралар кўриш.

2018 йил 1 майдан бошлаб янги тартиб жорий этилган бўлиб, унга кўра:

- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг лойиҳалари Вазирлар Маҳкамасига, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияга фақат ҳуқуқий экспертиза яқуни бўйича уларни қабул қилишнинг мақсадга мувофиқлиги ҳақидаги Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг хулосаси мавжуд бўлгандагина киритилади;
- ➔ ҳуқуқий экспертиза яқуни бўйича ҳудудий адлия органларининг ижобий хулосаси мавжудлиги маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилишнинг мажбурий шартли ҳисобланади;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан ҳуқуқий экспертизадан улар манфаатдор ташкилотлар билан келишилганидан сўнг, шунингдек такроран – Вазирлар Маҳкамаси аппарати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси таркибий тузилмаларида уларнинг концептуал қоидалари ўзгартирилганида ўтказилади;
- ➔ вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар агар қонунлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари,

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорлари билан уларга тегишли ҳужжатни қабул қилиш ёки аниқ ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш бўйича ваколат берилган бўлса, идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилишлари мумкин.

2019 йил 1 январдан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида 1993 йил 17 июнгача қабул қилинган ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида рўйхатдан ўтмаган умуммажбурий идоравий ҳужжатлар, шу жумладан собиқ СССРнинг идоравий ҳужжатлари ўз кучини йўқотди.

2017

2018

2019 йилда

2020

2021

“Хотин-қизлар ва эркеклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида” ги Қонунга мувофиқ “гендер-ҳуқуқий экспертиза” тушунчаси қонунчиликка киритилди.

Гендер-ҳуқуқий экспертиза – норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ҳамда уларнинг лойиҳаларини хотин-қизлар ва эркеклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатларини таъминлаш принципларига мувофиқлиги юзасидан таҳлил қилиш.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ва улар лойиҳаларининг гендер-ҳуқуқий экспертизаси давлат органлари ва бошқа ташкилотлар томонидан фаолиятнинг тегишли йўналишлари бўйича ўтказилади.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг ёки унинг лойиҳасининг хотин-қизлар ва эркеклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатларини таъминлаш принципларига номувофиқлиги аниқланган тақдирда, гендер-ҳуқуқий экспертиза ҳулосаси ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатни ишлаб чиққан ёки қабул қилган органга кўриб чиқиш учун юборилади.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ва улар лойиҳаларининг гендер-ҳуқуқий экспертизаси:

- ➔ жинс бўйича бевосита ва билвосита камситиш имконини яратадиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг ёки унинг лойиҳасининг хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатларини таъминлаш принципларига мувофиқ эмаслигини аниқлашга;
- ➔ жинси бўйича бевосита ва билвосита камситиш имконини яратадиган норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини қабул қилиш оқибатларини умумий баҳолашга;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қўлланилиш жараёнида юзага келиши мумкин бўлган, камситиш хусусиятига эга хавфларни аниқлашга;
- ➔ жинси бўйича бевосита ёки билвосита камситишга йўл қўядиган, аниқланган нормаларни бартараф этишга йўналтирилган тавсияларни ишлаб чиқишга қаратилгандир.

“Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тўғрисида” ги Қонун қабул қилинди. Унда Ўзбекистон Республикасининг кучга кирган халқаро шартномалари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базасида ҳамда бошқа манбаларда, шу жумладан тегишли давлат органларининг расмий веб-сайтларида эълон қилиниши белгиланди.

Халқаро ҳужжатлар:

Мустақиллик даврида шу кунгача халқаро ҳужжатларга қўшилиш бўйича **261** та қонун қабул қилинган бўлиб, шундан **48** таси (**18%**) 2017-2021 йилларда қабул қилинган.

Мамлакатлар билан икки томонлама тузилган шартнома ва битимлар

Давлат номи	2017 гача	2017– 2021
 Австрия	4	
 АҚШ	5	
 БАА	4	2
 Бангладеш	2	
 Бахрайн	3	
 Беларус	13	4
 Белгия	4	
 Болгария	18	
 Бразилия	5	
 Буюк Британия	4	
 Венгрия	2	1
 Вьетнам	11	
 Германия	6	
 Греция	11	
 Грузия	33	
 Индонезия	3	
 Иордания	5	
 Испания	2	
 Исроил	11	
 Италия	8	
 Канада	1	
 Корея	11	
 Қатар	2	
 Қирғизистон	25	3
 Қозоғистон	24	1
 Кувайт	3	1
 Латвия	17	
 Литва	12	
 Люксембург	1	
 Малайзия	5	

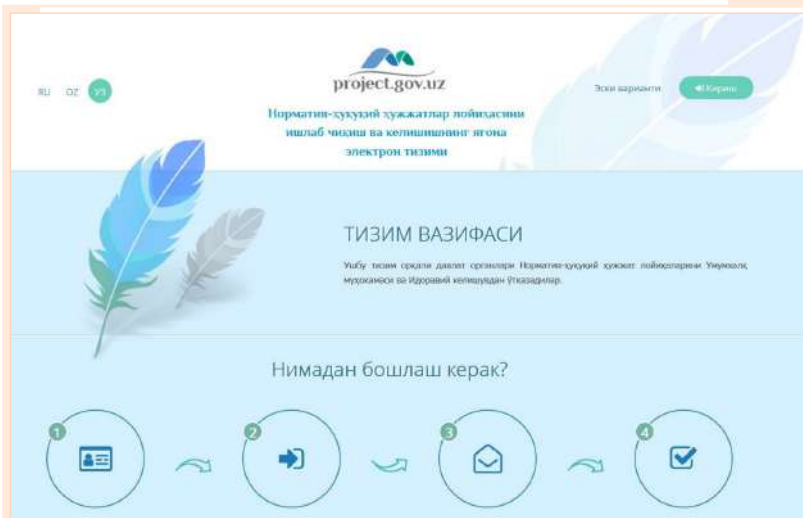
Давлат номи	2017 гача	2017– 2021
 Мальдив	1	
 Молдова	23	
 Миср	5	5
 Монголия	1	
 Нидерландия	4	
 Озарбайжон	35	
 Покистон	12	
 Польша	12	
 Португалия	1	
 Россия	2	32
 Руминия	5	
 Саудия Арабистони	3	
 Сингапур	4	
 Словакия	10	
 Словения	2	
 Таиланд	3	
 Тожикистон	10	11
 Туркия	15	6
 Туркменистон	32	2
 Украина	35	
 Ўмон султонлиги	2	
 Финляндия	2	
 Франция	7	
 Хитой	14	3
 Ҳиндистон	7	2
 Чехия	6	
 Швейцария	4	
 Эрон	7	
 Эстония	1	

Ҳаракатлар стратегияси ижроси доирасида биринчи бўлиб “Ногиронлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенцияни (Нью-Йорк, 2006 йил 13 декабрь) ратификация қилиш ҳақида” Ўзбекистон Республикасининг Қонуни қабул қилинган.

Ҳаракатлар стратегияси ижроси доирасида биринчи имзоланган икки томонлама шартнома: Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан Кувайт Давлати Ҳукумати ўртасида “Дипломатик паспорт эгаларининг ўзаро визасиз сафарлари тўғрисида” битим.

2019 йил 1 январдан бошлаб Интернет жаҳон ахборот тармоғида пилот лойиҳаси сифатида Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишишнинг ягона электрон тизими – Project.gov.uz синов тариқасида ишга туширилди.

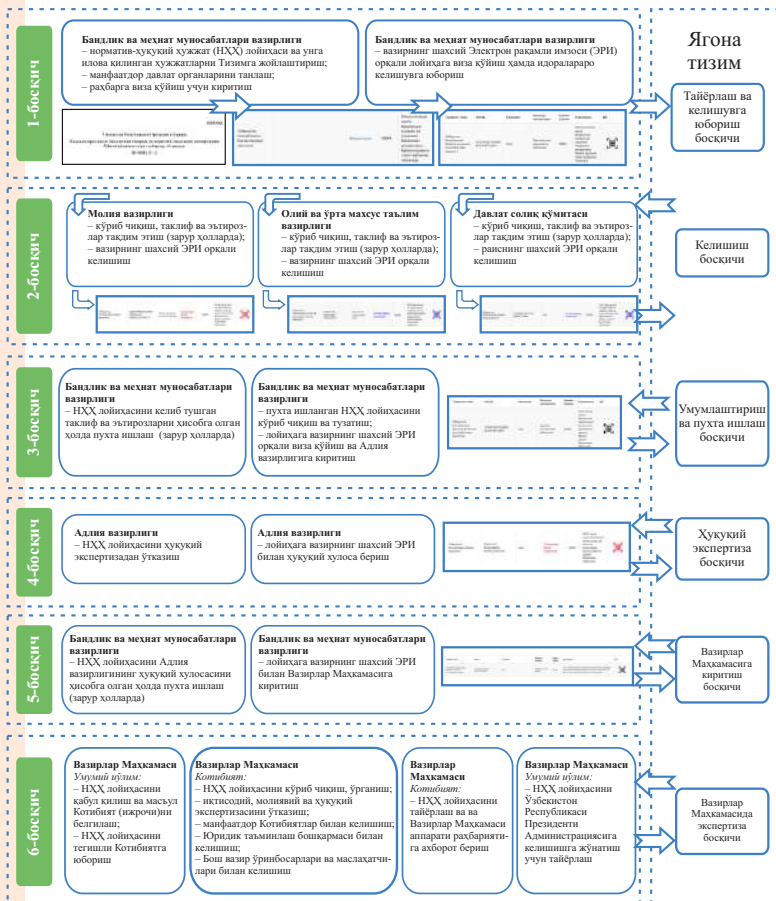
Ягона электрон тизим қуйидаги устувор вазифаларни амалга оширишни назарда тутати:

- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини барча манфаатдор вазирликлар, идоралар, маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларига кўриб чиқиш, электрон рақамли имзодан фойдаланган ҳолда келишиш (виза қўйиш) учун, шу жумладан уларнинг кенг жамонатчилик ва мутахассислар муҳокамасини ўтказиш учун бир вақтнинг ўзида ва тезкор жўнатиш имкониятини яратиш;
- ➔ амалга оширилган ҳаракатларни автомат тарзда расмийлаштириш, тақдим этиш ва қабул қилиш саналарини қайд этиш орқали норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини кўриб чиқиш ва келишиш (виза қўйиш) жараёнининг шаффофлигини таъминлаш;
- ➔ электрон рақамли имзонинг ҳақиқийлигини, шу жумладан визаларнинг ҳақиқийлиги ва уларнинг долзарблигини тасдиқлаш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини кўриб чиқиш ва келишиш (виза қўйиш) жараёнида амалга оширилган ҳаракатлар, манфаатдор вазирликлар, идоралар ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари бўйича таклифлари ва эътирозлари тўғрисида ахборотни тўплаш ва сақлаш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш жараёни ҳамда келишиш Ягона электрон тизим орқали амалга оширилган манфаатдор вазирликлар, идоралар ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари тўғрисидаги ахборотни назарда тутувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг ягона электрон базасини юритиш, шунингдек, ахборот-таҳлилий ва статистик маълумотларни шакллантиришда ягона электрон базадан фойдаланиш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳамда манфаатдор вазирликлар, идоралар ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари билан келишиш (виза қўйиш) жараёнини реал вақт режимида бошқариш, мониторинг ва назорат қилиш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳамда манфаатдор вазирликлар, идоралар ва

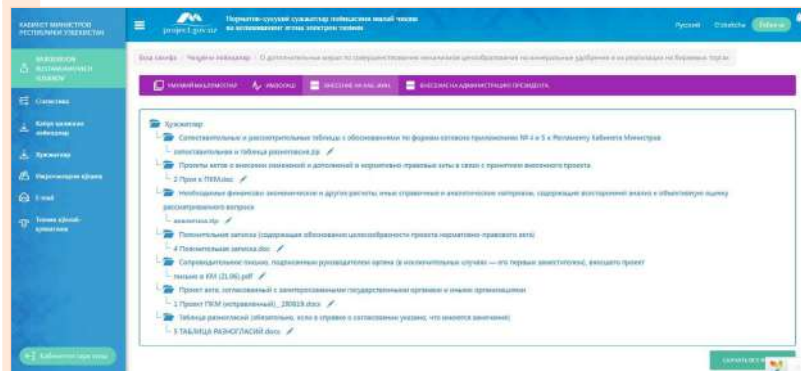
маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари билан келишиш (виза қўйиш) жараёнида вақтни ва меҳнат ресурсларини сезиларли тежаш.

НАМУНА

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишишнинг ягона электрон тизими орқали Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишиш БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ СХЕМАСИ (Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳаси мисолида — ишлаб чиқарувчи Ахборот технологиялари вазирлиги)

Project.gov.uz тизими орқали Вазирлар Маҳкамасига киритилган биринчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси:

Лойиҳа номи: “Минерал ўғитлар нарҳини шакллантириш ва уларни биржа аукционларида сотиш механизмларини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”.

Лойиҳа тури: Вазирлар Маҳкамасининг қарори.

Лойиҳани ишлаб чиқувчи: АО “Узкимёсаноат”.

Лойиҳа киритилган сана: 01.07.2019 йил.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси портали – Regulation.gov.uz Адлия вазирлиги тасарруфига ўтказилди.

2017

2018

2019

2020 йилда

2021

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Давлат ҳуқуқий сиёсатини амалга оширишда адлия органлари ва муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2020 йил 19 майдаги ПФ–5997-сон Фармони қабул қилинди.

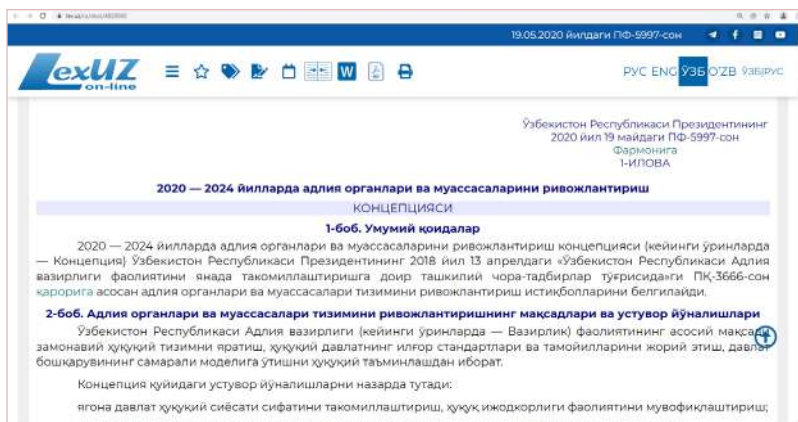
Адлия вазирлиги зиммасига қуйидаги қўшимча вазифа ва функциялар юклатилди:

- ➔ барча соҳаларда қонунчиликни тизимлаштириш ва кодификациялаш ишларини самарали йўлга қўйиш, қабул қилинганига кўп вақт бўлган қонун ҳужжатларини қайта кўриб чиқиш ва уларни бугунги кунда амалга оширилаётган ислоҳотларга уйғунлаштириш;

- ➔ фуқароларнинг кундалик ҳаётида учрайдиган ҳуқуқий муаммоларни таҳлил қилиб бориш, аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича ижтимоий муносабатларни тартибга солувчи қонун ҳужжатлари такомиллаштирилишини таъминлаш;
- ➔ қабул қилинган қонун ҳужжатларининг мазмуни ва аҳамиятини аҳоли, тадбиркорлик субъектлари ҳамда хорижий инвесторларга етказиш кўламини кенгайтириш, бу борада тармоқ вазирлик ва идоралар фаолияти самарадорлигини ошириш.

Қуйидагилар тасдиқланди:

- ➔ 2020–2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш концепцияси;

➔ 2020–2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш концепциясини 2020–2021 йилларда амалга ошириш бўйича “Йўл харитаси”;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2020 йил 19 майдаги ПҚ-5997-сон
Фармонига
2-ИЛОВА

2020 — 2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш концепциясини 2020-2021 йилларда амалга ошириш бўйича «Йўл харитаси»

Олдинги тақрирга қараган:

Т/р	Тадбирларнинг номланиши	Амалга ошириш шакли	Амалга ошириш мuddатлари	Масъул ижрочилар
Ҳаёта давлат ҳуқуқий сиёсати сифатини такомиллаштириш, ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини мувофиқлаштириш				
1.	Қонунчиликни тизимлаштириш, «тартибга солувчи гильотина» усулини қўллаган ҳолда ҳуқуқий тартибга солишни соддалаштириш, шу жумладан қонуности ҳужжатларини қисқартириш ва тўғридан-тўғри амал қилувчи	Комплекс чора-тадбирлар	2020 йил ноябрь	Адлия вазирлиги (Р. Довлетов), манфаъаддор вазирлик ва идоралар.

➔ 2020–2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантиришнинг мақсадли кўрсаткичлари (индикаторлари).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 майдаги ПҚ-5997-сон Фармониغا
3-ИЛОВА

2020 — 2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш мақсадли кўрсаткичлари (индикаторлари)

Т/р	Мақсадли кўрсаткичлар	Ўлчов Бирлиги	Йиллик кўрсаткичлар					
			Жорий ҳолат	2020 йил	2021 йил	2022 йил	2023 йил	2024 йил
Ҳаёта давлат ҳуқуқий сиёсатини кўришти, ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини мувофиқлаштириш ва самарадорлигини ошириш								
1.	Адлия вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларидан тўғридан-тўғри амал қилувчи қонун лойиҳалари ҳажми	%	20	20	30	30	40	40
2.	Адлия вазирлиги томонидан тартибга солиш таъсирини баҳолаган ҳолда ишлаб чиқилган қонун лойиҳаларининг ҳажми	%	0	10	20	30	40	50
3.	Адлия органларига ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш учун таъин қилинган мақаллий давлат ҳокимлиги органларининг норматив-ҳуқуқий тусдаги қарорлари ҳажми	%	80	85	90	95	97	100
4.	Ҳақсий нашоҳларда эътибор қилинган мақаллий давлат ҳокимлиги органларининг норматив-ҳуқуқий тусдаги қарорлари ҳажми	%	85	90	92	93	94	95
5.	Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базиси орқали норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар матни билан танишиш кўлами	сон/1 ойда	600000	1000000	1500000	2000000	2500000	3000000

Давлат башқаруви тизимини самарадорлигини ва ҳуқуқий ҳолатини амалдаги комплекс таҳлил қилиш.

2020 йил 1 июлдан бошлаб Адлия вазирлигининг қуйидаги таклифларига розилик берилди:

- ➔ хўжалик бошқаруви органлари ваколатига кирувчи масалалар ва корпоратив муносабатлар қонуности ҳужжатларини қабул қилиш ёки маъмурий усуллар орқали тартибга солинишини тақиқлаш;
- ➔ жисмоний ва юридик шахслар учун жавобгарлик белгилловчи ҳуқуқий нормаларнинг фақатгина қонунлар билан ўрнатилишини белгилаш;
- ➔ идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга жисмоний ва юридик шахслар учун қўшимча тўлов ва йиғимларни белгилловчи, ортиқча маъмурий ва бошқа чеклашларни назарда тутувчи, уларга асосланмаган харажатлар юзага келишига олиб келувчи, рухсат бериш хусусиятига эга бўлган ҳуқуқий нормаларни киритишга йўл қўймаслик;
- ➔ техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларга ҳуқуқий нормалар киритишга йўл қўймаслик;
- ➔ техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларни Вазирликда мажбурий тартибда ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш ҳамда ижобий хулоса олингандан сўнг ҳисобга олиниши ва кучга кириш тартибини амалиётга жорий этиш.

2020 йил 1 июлдан бошлаб норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлашда концептуал жиҳатдан янги механизмларни яратишнинг қуйидагиларни назарда тутувчи «пакет» принципи жорий қилинди:

- ➔ янги қонун лойиҳасини ишлаб чиқишда уни амалга оширишга қаратилган ҳаволаки нормалар янги қонун билан бирга ёки қонунда белгиланган муддатда ишлаб чиқилади ва кучга киради;

- ➔ янги қонун лойиҳаси билан белгиланаётган қоидалар илгари қабул қилинган қонунларга тегишли ўзгартиришлар киритишни тақозо этганда, илгари қабул қилинган қонунларга ўзгартириш киритиш янги қонунни қабул қилиш билан бир вақтнинг ўзида амалга оширилади;
- ➔ вазирлик ва идоралар ўзлари томонидан қабул қилинган идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга бир хил масаладаги ўзгартириш ва қўшимчаларни битта ҳужжат билан киритади;
- ➔ Вазирликка Идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат реестрида мавжуд бўлган ҳужжатларга тегишли ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилади, бунда улар айнан бир хил масалада ва техник кўринишда бўлиши лозим.

Қонунчиликни тизимлаштириш ва ортиқча ҳуқуқий тартибга солишни камайитириш мақсадида 2020 йил 1 июлдан 2021 йил 1 январгача идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилиш тўхтатилди.

2020 йил 1 июлдан бошлаб идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатни давлат рўйхатидан ўтказишда Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг буйруғини қабул қилиш амалиёти бекор қилинди ҳамда идоровий норматив-ҳуқуқий ҳужжатга давлат реестри орқали уникал рақам берган ҳолда давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби жорий этилди.

2020 – 2024 йилларда адлия органлари ва муассасаларини ривожлантириш КОНЦЕПЦИЯСИ

Ягона давлат ҳуқуқий сиёсати сифатини такомиллаштириш, ҳуқуқ ижодкорлиги фаолиятини мувофиқлаштириш:

- ➔ Жамиятдаги ижтимоий-иқтисодий муносабатларга ҳар қандай тартибга солишнинг аралашуви асосли, оқилона ва етарли сабабларга эга бўлишини таъминлаш.

- ➔ Янги тартибга солиш воситаларини ишлаб чиқиш бизнес ҳамжамияти, фуқаролик жамияти институтлари, аҳоли ва жамоатчиликнинг фикрини ўрганиш ва таҳлил қилингандан сўнг амалга ошириш.
- ➔ Норматив хатти-ҳаракатларнинг ҳуқуқий аниқлиги ва прогнози давлат ҳуқуқий сиёсатининг энг муҳим тамойилларига айланиб, бу асосда давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг фаолиятини баҳолаш.
- ➔ Ҳуқуқ ижодкорлигида ижтимоий-иқтисодий муносабатларни тартибга солишнинг комплекс ёндашувини жорий этиш.
- ➔ Қонунчилик мажмуасини тизимлаштириш, «тартибга солувчи гильотина» усулини қўллаган ҳолда ҳуқуқий тартибга солишни соддалаштириш ҳамда қонуности ҳужжатларини қисқартириш ва тўғридан-тўғри амал қилувчи қонунларни қабул қилишни синчков, кенг қамровли ва танқидий таҳлил асосида амалга ошириш.
- ➔ Қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ex-post (кейинги) таҳлилини ўз ичига олган қонун ҳужжатларининг тартибга солиш таъсирини баҳолашнинг комплекс тизимини ўрнатиш.
- ➔ Илмий лингвистик экспертиза механизмларини шакллантириш ва изчил такомиллаштириш.
- ➔ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларнинг лойиҳаларини коррупцияга қарши, гендер-ҳуқуқий экспертизадан ўтказишнинг институционал, илмий ва услубий асосларини яратиш ва такомиллаштириш.
- ➔ Замонавий ахборот-коммуникация технологияларини қўллаган ҳолда фаолиятнинг инновацион услулларини норма ижодкорлиги жараёнига жорий этиш орқали норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишишнинг ягона электрон тизимини янада такомиллаштириш.

- ➔ Қонун ижодкорлиги фаолиятини такомиллаштириш ва ҳуқуқий тартибга солишнинг ортиқча юкини бартараф этиш орқали «ақлли тартибга солиш» моделини ва стандартлаштирилган таҳлил методологиясини жорий этиш.
- ➔ Фуқаролик қонунчилиги нормаларини энг илғор хорижий амалиётлар билан уйғунлаштириш, шунингдек, ушбу соҳадаги халқаро стандартларни жорий этиш.
- ➔ Фуқаролик қонунчилиги институтларини ривожлантириш ва тенг ҳуқуқли субъектлар ўртасидаги хусусий-ҳуқуқий муносабатларга тартибга солишнинг аралашувини минималлаштириш мақсадида тартибга солувчи ва диспозитив нормаларнинг ўзаро ҳуқуқий экспертизасини йўлга қўйиш.
- ➔ Фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларни ривожлантириш, бу борада Вазирлик тизимида ҳуқуқий, институционал ва методик асосларни мустаҳкамлаш, жумладан жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қиладиган самарали фуқаролик-ҳуқуқий механизмларни жорий қилиш.
- ➔ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш жараёнига давлат органлари ва ташкилотларининг юридик хизматларини фаол жалб этиш ҳисобига уларнинг фаолиятини такомиллаштириш.

Идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш, келишиш, қабул қилиш, ҳуқуқий экспертиза ва давлат рўйхатидан ўтказиш 2020 йил 1 июлдан бошлаб синов тариқасида, 2020 йил 1 октябрдан бошлаб эса тўлиқ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва келишишнинг ягона электрон тизими орқали амалга оширилиши белгиланди.

1 июль куни Ўзбекистон тарихида биринчи марта электрон қонунчилик ҳужжати қабул қилинди.

Мазкур ҳужжат соғлиқни сақлаш вазири томонидан тасдиқланган бўлиб, унга асосан тиббиёт ходимлари томонидан беморларга рецепт ёзишда дори воситаларининг савдо номини эмас, балки унинг таркибидаги таъсир қилувчи моддаларни ёзиш талаб этилади. Бу эса фуқароларга таркиби бир хил бўлган дори воситаларини ўзларининг хоҳишига асосан сотиб олишларига имконият яратади, шунингдек тиббиёт ходимлари ўртасида юзага келиши мумкин бўлган коррупциявий ҳолатларни, тиббиёт ходимлари ва фармацевтика компаниялари ўртасидаги ноқонуний келишувларнинг олдини олишга хизмат қилади.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGIDA
DAVLAT RO'YXATIDAN O'TKAZILDI
RO'YXAT RAQAMI: 3277
2020 - yil 01 - iyul

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI SOGLIQNI SAQLASH VAZIRINING
БУЙРУҒИ**

Тиббиёт ташкилотларида дори воситаларини тайинлаш, халқаро патентланмаган номланиши бўйича рецетпларни расмийлаштириш ҳамда беморнинг дори воситаларини қабул қилиш, сақлаш ва қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикасининг "Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида"ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 декабрдаги ПҚ-4554-сон "Ўзбекистон Республикаси фармацевтика тармоғида ислохотларни чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 12 сентябрдаги 714-сон "Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида"ги қарорига мувофиқ **бу юраман:**

1. Тиббиёт ташкилотларида дори воситаларини тайинлаш, халқаро патентланмаган номланиши бўйича рецетпларни расмийлаштириш ҳамда беморнинг дори воситаларини қабул қилиш, сақлаш ва қўллаш тартиби тўғрисидаги низом 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.
2. Айрим идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар 2-иловага мувофиқ ўз кучини йўқотган деб топилин.
3. Маъқур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Соғлиқни сақлаш вазири

Тошкент ш.
2020 йил, 01 июль

Келишилди:

Шадманов А. К.

Раис

Тошкент ш.
2020 йил, 01 июль

IZAMOV R. SH.

Электрон тизимнинг жорий этилиши бир қатор қулайлик ва энгилликлар яратади:

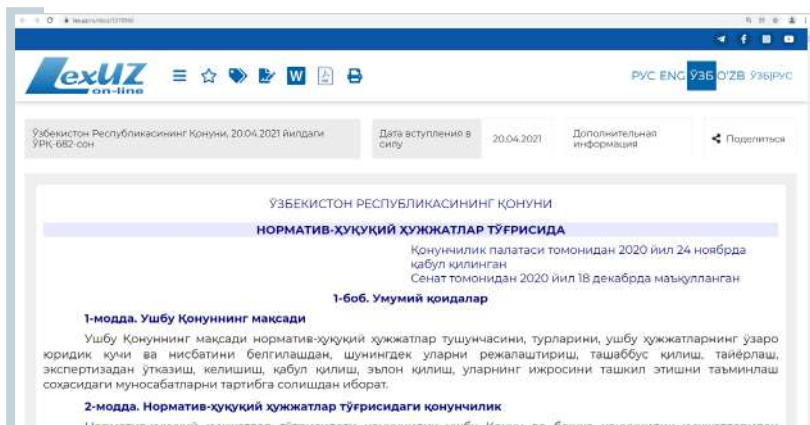
- ➔ Адлия вазирлигига киритилаётган ҳужжат қоғоз шаклида берилмайди
- ➔ ва муҳр билан тасдиқланмайди;
- ➔ вазирлик ва идоралар билан келишиш учун электрон рақамли имзодан фойдаланилади;
- ➔ ҳужжатлар бир вақтнинг ўзида жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилади;
- ➔ ҳужжатларни қабул қилиш учун алоҳида адлия вазирининг буйруғи қабул қилинмайди, улар уникал рақам берилган ҳолда электрон давлат реестрига киритилади ҳамда давлат рўйхатидан ўтказилади;
- ➔ давлат рўйхатидан ўтказилган ҳужжатлар автоматик равишда Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (www.lex.uz) чоп этилади.

2017 2018 2019 2019

2021 йилда

Адлия вазирлиги томонидан норма ижодкорлиги соҳасида сўнги йиллардаги ислохотлар ва хорижий тажриба асосида ишлаб чиқилган “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонун янги таҳрирда қабул қилинди.

Қонунни янги таҳрирда қабул қилишга зарурат нима эди:

- **биринчидан**, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳа-ларини ишлаб чиқиш, келишиш ва қабул қилиш масала-лариягона қонун ҳужжати билан тартибга солинмаганлиги; (бугунги кунда ушбу муносабатлар **10 дан ортиқ** турли қонунчилик ҳужжатлари билан тартибга солинган)
- **иккинчидан**, тўғридан-тўғри амал қилиш механизмига эга қонунларни ишлаб чиқиш-нинг **аниқ тартиби мавжуд эмаслиги** соҳаларнинг **асосан қонуности ҳужжатлари** билан тартибга солинишига олиб келганлиги; (бугунги кунда Қонунчилик миллий базасида қонунлар-нинг улуши **5 фоизга** яқинни ташкил этади)
- **учинчидан**, “норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни эксперимент тартибида қабул қилиш”, “ҳуқуқни қўллаш амалиётини мониторинг қилиш”, “тартибга солиш таъсирини баҳолаш” каби замонавий норма ижодкорлиги технологияларининг асослари амалда бўлган қонунда белгиланмаганлиги;
- **тўртинчидан**, лойиҳаларни **юридик-техник расмийлаштиришнинг** ягона тартиби мавжуд эмаслиги уларни тайёрлашда **турли амалиёт**

ва ёндашувлар шаклланишига сабаб бўлаётган эди.
(расмийлаштириш **3 та** ҳужжатга кўра **3 хил** тартибда амалга оширилади)

Янги Қонуннинг олдинги Қонундан бир қатор афзаллик жиҳатлари мавжуд бўлиб, унда:

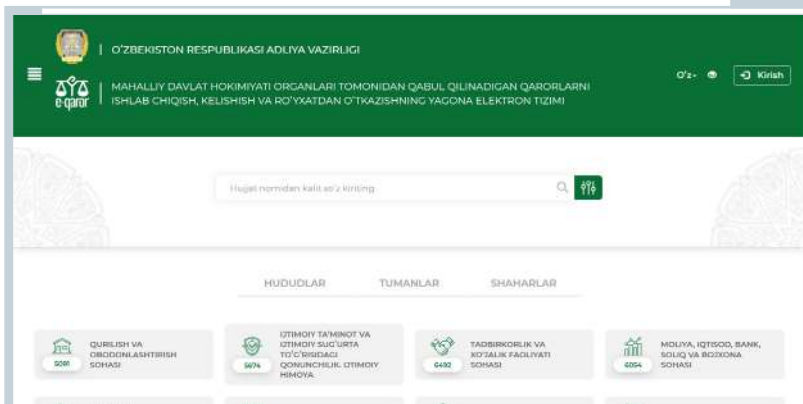
- ➔ қонуннинг **асосий тамойиллари** белгиланмоқда; (қонунийлик, ошкоралик, илмийлик, ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солишнинг тизимлилиги ва комплекслилиги, барқарорлиги ва бошқалар)
- ➔ лойиҳаларни ишлаб чиқишни **режалаштириш** ва **ташаббус қилишнинг аниқ тартиби, босқичлари** ўрнатилмоқда; (лойиҳаларни ишлаб чиқиш **ярим йиллик, йиллик** ва **1 йилдан ортиқ** муддатга режалаштирилади)
- ➔ “**қонунчилик**”, “**қонунчилик ҳужжати**” ва “**қонун ҳужжати**” тушунчаларининг умумъэтироф этилган мазмуни ва норма ижодкорлиги назариясига мувофиқ қўлланилиши таъминланмоқда; (норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қонунчилик ҳужжатлари бўлиб, улар Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигини ташкил этади)
- ➔ қандай мазмундаги қонунлар **конституциявий қонунлар** тарзида қабул қилиниши баён этилмоқда; (Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилишини назарда тутувчи Ўзбекистон Республикаси қонунлари)
- ➔ лойиҳалар **жамоатчилик муҳокамаси** учун Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталига **жойлаштирилиши**, лойиҳа бўйича келиб тушган **ҳар бир таклиф** ишлаб чиқувчи томонидан **мажбурий кўриб чиқилиши** белгиланмоқда; (лойиҳаларни муҳокама қилиш муддати **15** календарь кундан кам бўлмаслиги лозим)

- ➔ қонуности ҳужжатларини **тартибга солиш доиралари** аниқ белгиланмоқда; (қонуности ҳужжатларида қонун ҳужжатлари даражасида тартибга солиниши лозим бўлган масалалар бўйича нормалар белгиланишига йўл қўйилмайди)
- ➔ лойиҳалар юзасидан **ҳуқуқий, иқтисодий, молиявий, илмий, лингвистик, экологик, коррупцияга қарши** каби экспертизалар ўтказилиши назарда тутилмоқда; (экспертизани ўтказиш учун хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлардан мутахассислар **жалб этилиши мумкинлиги** белгиланмоқда)
- ➔ лойиҳаларни вазирлик ва идоралар томонидан **келишишнинг аниқ муддатлари** белгиланмоқда; (**Ўзбекистон Республикаси Президентининг** фармонлари ва қарорлари, шунингдек **Ҳукумат** қарорлари **3** иш кунида, **давлат органлари** ҳужжатлари **5** иш кунида, **қонунлар** эса **7** иш кунида келишилиши лозим)
- ➔ вазирлик ва идоралар раҳбарларининг лойиҳаларни **сифатли кўриб чиқиш** ҳамда **келишиш** бўйича **белгиланган муддатларга** риоя этиши бўйича масъулияти оширилмоқда;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни **ҳуқуқий эксперимент** тартибида қабул қилишнинг механизmlари очиб берилмоқда; (норматив-ҳуқуқий ҳужжат унинг самарадорлигини ўрганиш мақсадида муайян **ҳудудда** ёки **шахслар доираси бўйича чеклаган ҳолда** қабул қилинади)
- ➔ қонунчилик ҳужжатлари **мазмун-моҳиятини ижрочиларга** етказиш, уларнинг ижроси устидан **назорат ва мониторинг олиб бориш, тартибга солиш таъсирини баҳолашнинг** қонуний асослари белгиланмоқда;

➔ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини, шунингдек уларга илова қилинадиган ахборот-таҳлилий материалларни **юридик-техник жиҳатдан расмийлаштиришнинг Ягона услуги**ни тасдиқланмоқда.

Ушбу Қонун қабул қилиниши натижасида норма ижодкорлиги фаолиятини сифатли ташкил этиш, изчил ва бир хил ҳуқуқни қўллаш амалиётини шакллантириш, норма ижодкорлиги фаолиятига тааллуқли бўлган барча жараёнларни қонун даражасида мустаҳкамланиши, шунингдек тўғридан-тўғри амал қилувчи қонунларни қабул қилиниши таъминланди.

Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон – «E-қарор» тизими

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан қабул қилинадиган қарорларни ишлаб чиқиш, келишиш ва

рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон тизимини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2020 йил 14 апрелдаги 218-сон қарори қабул қилинган.

Қарорга асосан маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг қарорларини ишлаб чиқиш, келишиш ва рўйхатдан ўтказишнинг ягона электрон – “E-qaror” тизимини 2021 йилнинг январь – май ойларида Қашқадарё вилоятида апробация қилиш юзасидан ҳуқуқий эксперимент амалга оширилиб, унинг натижалари асосида 2021 йил 1 июлдан бошлаб “E-qaror” электрон тизими республиканинг барча даражадаги маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларида жорий этилди.

Вазирлар Маҳкамасининг “Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятига “E-qaror” электрон тизимини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 22.06.2021 йилдаги 390-сон қарорни қабул қилиниб, қуйидагилар тасдиқланди:

- ➔ Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари ва фармойишларини “E-qaror” электрон тизими орқали ишлаб чиқиш, келишиш, қабул қилиш (чиқариш), рўйхатга олиш ва эълон қилиш тартиби тўғрисидаги низом;
- ➔ Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинадиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини “E-qaror” электрон тизими орқали ишлаб чиқиш, келишиш, қабул қилиш (чиқариш), рўйхатга олиш ва эълон қилиш тартиби;
- ➔ Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинадиган норматив тусга эга бўлмаган қарор ва фармойишлар лойиҳаларини “E-qaror” электрон тизими орқали ишлаб чиқиш, келишиш, қабул қилиш (чиқариш), рўйхатга олиш ва эълон қилиш тартиби;

- ➔ “E-qaror” электрон тизимини барча маҳаллий давлат ҳокимияти органларида татбиқ этиш бўйича “Йўл харитаси”.

2021 йилнинг 18 февраль куни Ўзбекистон тарихида илк бор маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарори “E-qaror” ягона электрон тизими орқали қабул қилинди.

- ➔ Мазкур қарор Қашқадарё вилояти ҳокимига тегишлидир.

Янги онлайн дастурнинг устунлик томонлари, чиқарилаётган қарорлар тўғридан-тўғри “Е-qaror” тизими орқали кенг жамоатчилик бемалол кузатиб бориши мумкин.

 <https://e-qaror.gov.uz/oz/site/login>

“Е-qaror” электрон тизимини республикамизнинг барча маҳаллий давлат ҳокимияти органларида жорий этилиши уларнинг фаолияти ва иш юритуви шаффофлашишга, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликлари поймол бўлишининг олдини олишга, шунингдек тадбиркорлик субъектлари учун асоссиз харажатларни келтириб чиқарувчи ортиқча маъмурий ҳамда бошқа чекловларни жорий этадиган нормалар ўрнатилишининг олдини олишга хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тартибга солиш таъсирини баҳолаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2021 йил 15 мартдаги қарори

Тартибга солиш таъсирини баҳолаш тизимини жорий этишдан мақсад, қонун ҳужжатларининг аҳоли, тадбиркорлик субъектлари, истеъмолчилар, умуман олганда иқтисодиёт ва жамиятга таъсирини олдиндан аниқлаш, салбий оқибатларни, хусусан ортиқча тартибга солиш, кўп вақт ва маблағ талаб қиладиган нормаларни, бюрократик тўсиқлар ва қоғозбозликка сабаб бўладиган ҳужжатлар ёки қоидаларни бекор қилиш ҳисобланади.

Бундай тартиб сифатсиз ва самарасиз қонун ҳужжатларининг қабул қилинишини олдини олишга хизмат қилади.

Қонунчилик ҳужжатларининг тартибга солиш таъсирини баҳолаш услубиёти

Адлия вазирлиги томонидан “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари ва қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тартибга солиш таъсирини баҳолаш услубиёти ҳамда ҳисобот шакллари тасдиқлаш ҳақида” ги буйруғи билан (рўйхат рақами 3292, 31.03.2021 й.) қуйидагилар тасдиқланди:

- ➔ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари ва қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тартибга солиш таъсирини баҳолаш услубиёти.
- ➔ Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари ва қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тартибга солиш таъсирини баҳолаш бўйича ҳисобот шакллари.

Услубиётга мувофиқ тартибга солиш таъсирини баҳолашда қуйидаги усуллардан фойдаланилади:

- ➔ “ex-ante” – лойиҳани тартибга солиш таъсирини баҳолаш;
- ➔ “ex-post” – ретроспектив таҳлил асосида норматив-ҳуқуқий ҳужжат билан жорий этилган тартибга солиш воситасининг таъсирини ўрганиш.

“ex-ante” усулини қўллашда қуйидагилар амалга оширилиши белгиланган:

- ➔ муаммоларни таҳлил қилиш;
- ➔ тартибга солиниши керак бўлган соҳада давлат аралашувининг заруратини (сабабларини) аниқлаш;
- ➔ тартибга солиш орқали эришилиши лозим бўлган мақсадларни белгилаш;

- ➔ муаммони ҳал қилишда муқобил усуллارни ўрганиш, уларнинг афзалликлари ҳамда камчиликларини аниқлаш ва танланган муқобил усулни қўллашнинг мақсадга мувофиқлигини асослаш;
- ➔ лойиҳанинг рақобат муҳитига таъсирини таҳлил қилиш;
- ➔ лойиҳа қабул қилинишидан кутилаётган натижаларни аниқлаш.

“ex-post” усулини қўллашда қуйидагилар амалга оширилади:

- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжат таъсир кўрсатган манфаатдор томонларни таҳлил қилиш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжат билан ўрнатилган тартибга солиш воситасининг натижадорлиги, мақсадларига эришилганлиги ҳамда унинг қўлланилиши натижасида вужудга келган ижобий ва салбий оқибатларини аниқлаш;
- ➔ тартибга солиш самарадорлигини ўрганиш;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг рақобат муҳитига таъсирини таҳлил қилиш ва бошқалар.

Адлия вазирининг **“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва улар лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизасини ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”** ги буйруғи ишлаб чиқилди (рўйхат рақами 3287, 2021-йил 24-февраль).

Мазкур буйруқ билан коррупцияга қарши экспертизадан ўтказишнинг янги тартиби, хусусан, давлат органлари ва ташкилотлари томонидан чек-лист тўлдириш амалиёти жорий қилинди.

**Коррупциявий омилларни аниқлаш бўйича
 Ч Е К Л И С Т**

Йўналишлар	Коррупциявий омиллар	Жавоблар			Коррупциявий омил мавжуд норма ва унинг асоси
		бор	йўқ		
Нормаларнинг барқарорлиги ва ҳуқуқий мувофиқлиги билан боғлиқ коррупциявий омиллар	Сўзларнинг нотўғри қўлланилиши	бор	йўқ		
	Ноаниқ ва асоссиз ҳаволалар келтирилганлиги	бор	йўқ		
	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ўртасида зиддиятларнинг мавжудлиги	бор	йўқ		
Ваколатлар, ҳуқуқ ва мажбуриятлар билан боғлиқ коррупциявий омиллар	Дискрецион ваколатларнинг кенглиги	бор	йўқ		
	Аниқ белгиланмаган ваколатлар	бор	йўқ		
	Давлат органларининг такрорловчи ваколатлари ва вазифаларнинг мавжудлиги	бор	йўқ		
	Давлат органи томонидан ўзининг ваколатига қирмайдиған масалалар бўйича норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниши	бор	йўқ		
	Вазифа ёки топшириқни бажариш учун иароччила етарли ваколатлар ва ресурсларнинг мавжуд эмаслиги	бор	йўқ		
	Кечактириб тартибга солиш	бор	йўқ		
	Манфаатлар тўқнашуви	бор	йўқ		
	Афзалликларнинг асоссиз белгиланиши	бор	йўқ		
	Норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг қучга киришини асоссиз равишда кечактириш	бор	йўқ		
Ҳуқуқ ва мажбуриятлар ўртасидаги номуаносибликлар	бор	йўқ			
Маъмурий тартиб-таомиллар билан боғлиқ коррупциявий омиллар	Маъмурий тартиб-таомилларнинг мавжуд эмаслиги ёки тўлиқ эмаслиги	бор	йўқ		
	Белгиланган қондалардан чиқувчи истисноларни асоссиз ўрнатилиши	бор	йўқ		
	Ортиқча ва асоссиз талабларнинг ўрнатилганлиги	бор	йўқ		
	Вақт чегараларининг аниқ белгиланмаганлиги	бор	йўқ		
	Тўлов миқдорлари аниқ белгиланмаганлиги	бор	йўқ		
	Санкцияларнинг номуаносиблиги	бор	йўқ		
Назорат билан боғлиқ коррупциявий омиллар	Чора-тадбирларни амалга оширишнинг молиялаштириш манбалари ноаниқлиги	бор	йўқ		
	Шикоят қилиш тартибининг мавжуд эмаслиги	бор	йўқ		
	Шаффофлик ва жамоатчилик назоратини таъминлашдаги бўшлиқлар	бор	йўқ		
	Давлат органларининг фаолияти устидан назорат қилишнинг шакллари ва турлари белгиланмаганлиги	бор	йўқ		

Ўзбекистон Республикаси Президентининг **“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларнинг лойиҳаларини коррупцияга қарши экспертизадан ўтказишни янада такомиллаштириш чора-тадбирларитўғрисида”** гиқарори (ПҚ–5263-сон, 2021-йил 22-октябрда қабул қилинган)

Илмий ташкилотлар ва олий таълим муассасалари вакиллари ҳамда жисмоний шахслар, яъни мустақил экспертларга қонунчилик ҳужжатлари ва уларнинг лойиҳаларини коррупцияга қарши **илмий ва мустақил экспертизадан ўтказиш** ҳуқуқи берилди.

Чек-лист тўлдирилмаган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари адлия органлари томонидан ҳуқуқий экспертизадан ўтказилмаслиги ва ишлаб чиқувчига қайтарилиши белгиланди.

Вазирлик томонидан 2021 йил давомида **892 та** амалдаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, шундан **476 таси** ҳудудий адлия органлари (хусусан, адлия бошқармалари 5 тадан, бўлимлар эса 2 тадан норматив-ҳуқуқий ҳужжат) билан ҳамкорликда коррупцияга қарши экспертизадан ўтказилди.

Коррупцияга қарши экспертиза натижасида **224 та** норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда (**27 та** қонунлар, **15 та** Президент фармони, **28 та** Президент қарори, **117 та** Вазирлар Маҳкамасининг қарори, **37 та** идоравий-норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда) **660 та** коррупциявий омиллар аниқланди.

Қонунчиликни ТИЗИМЛАШТИРИШ

Ортиқча бюрократик тартиб-таомилларни бартараф этиш, энг аввало тадбиркорлик фаолиятига нисбатан тартибга солиш юкини камайтириш, норматив-ҳуқуқий базанинг тизимлилигини ва комплекслилигини таъминлаш мақсадида қонунчиликни янгилаш ва тизимлаштириш бўйича мутлақо янги иш услуби жорий этилди.

Адлия вазирлиги томонидан барча соҳаларда қонунчиликни тизимлаштириш орқали қонунчилик базасини қисқартириш ёки бошқа сўз билан айтганда кесиб ташлаш ("тартибга солувчи гильотина" усули орқали) ишлари самарали йўлга қўйилди.

Қонунчилик ҳужжатларини тизимлаштиришнинг биринчи кўриниши бу – бугунги кунда ўз аҳамиятини йўқотган, аҳолининг ҳаётига таъсир қилмаётган ҳужжатларни бекор қилишдир. Иккинчи кўриниши бу – бир масала юзасидан қабул қилинган бир нечта ҳужжатларни бекор қилиб, улардаги қоидаларни ягона ҳужжатга бирлаштиришдир.

Биринчи йўналиш:

498 та

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 сентябрдаги ПФ–6075-сон Фармони билан **498** та ўз аҳамиятини йўқотган Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари бекор қилинди (**392** таси тўлиқ, **106** таси қисман ўз кучини йўқотган деб топилди). Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 30 апрелдаги ПФ–6218-сон Фармони билан **380** та ўз аҳамиятини йўқотган Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари бекор қилинди (**244** таси тўлиқ, **136** таси қисман ўз кучини йўқотган деб топилди).

1887 та

Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 22 февралдаги 87-сон қарори билан **1 887** та ўз аҳамиятини йўқотган ва тартибга солиш юкини ҳамда ҳуқуқни қўллаш амалиётида коллизияларни келтириб чиқараётган Ҳукумат қарорлари бекор қилинди (**90** фоизи яхлит, **10** фоизида эса айрим бандлари бекор қилинган).

51

Бекор бўлган Ҳукумат қарорларининг 51 фоизи 1990 – 2000 йилларда, 35 фоизи 2000 – 2010 йилларда ва 14 фоизи 2010 – 2020 йилларда қабул қилинган ҳамда бугунги кунда ўз аҳамиятини йўқотган ҳужжатлар ҳисобланади.

Бекор бўлган Ҳукумат қарорларининг мазмунига эътибор бериладиган бўлса, уларнинг аксарияти:

- ➔ аҳолининг ҳаётига ва тадбиркорлар фаолиятига таъсир қилмаётган ҳужжатлар (масалан, “Келин-куёвларга мебель, гилам ва гилам поёндозларни сотишнинг имтиёзли тартиби тўғрисида”, “Уннинг улгуржи нархини ўзгартириш тўғрисида”, “Алоҳида озик-овқат турларига чегаравий нархлар тўғрисида”);
- ➔ маъмурий ислохотлар ҳамда янги ҳужжатларнинг қабул қилиниши натижасида ўз аҳамиятини йўқотган (масалан, “Ўзбекистон ССЖ Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги колхозларда қурилиш бўйича жумҳурият давлат-кооператив бирлашмаси “Ўзколхозқурилиш”ни ташкил этиш тўғрисида”, “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги қарорлари);
- ➔ бир маротаба қўлланувчи ёки муайян муддат давомида амалга ошириш мўлжалланган топшириқлар (масалан, “Тошкент вилоятининг Ангрэн шаҳридаги Жигаристон посёлкасида рўй берган табиий офат – кўчки оқибатларини текшириш натижалари юзасидан Ўзбекистон ССЖ прокуратурасининг ахбороти ҳақида”, “Ал Ҳаким Ат-Термизий хотирасига бағишланган миллий кураш бўйича II халқаро турнирни ташкил этиш тўғрисида”ги қарорлари);
- ➔ маълум бир ташкилот ёки фондларни тугатиш бўйича қабул қилинган ҳужжатлардан иборат (жумладан, “Сиёсатшунослик ва бошқарув институтини тугатиш тўғрисида”, “Ўзсемхлопок” республика ишлаб чиқариш бирлашмасини тугатиш тўғрисида”ги қарорлари).

Идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қисқартириш бўйича

МАЪЛУМОТ

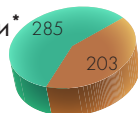
2021 йил 31 декабрь ҳолатида

2021 йил давомида жами **488** та ҳужжат бекор қилинди*

Шундан:

203 таси яхлит;

285 таси ўзгартириш ва қўшимчалар.

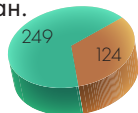

2020 йил давомида жами **373** та ҳужжат бекор қилинган.

Шундан:

124 таси яхлит;

249 таси ўзгартириш ва қўшимчалар.

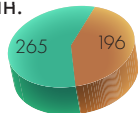

2019 йил давомида жами **461** та ҳужжат бекор қилинган.

Шундан:

196 таси яхлит;

265 таси ўзгартириш ва қўшимчалар.

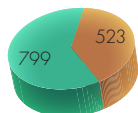

2019 йил 1 январдан 2021 йил 31 декабрга қадар жами **1322** та ҳужжат бекор қилинди**.

Шундан:

523 таси яхлит;

799 таси ўзгартириш ва қўшимчалар.

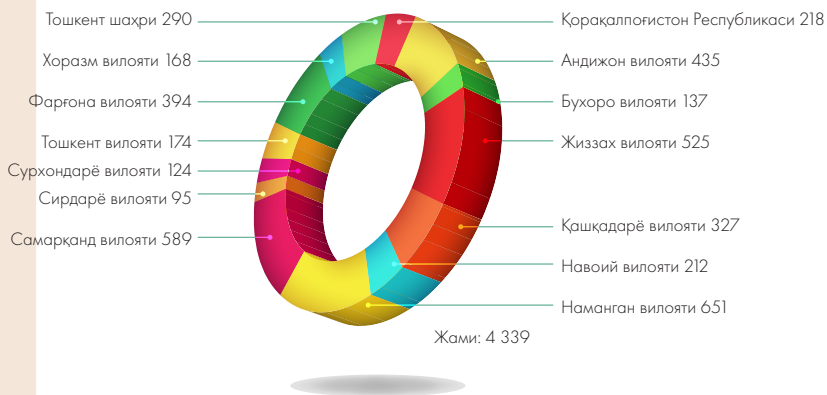
* 2021 йил бошидаги **1313** та яхлит ҳужжатлар 31 декабрь ҳолатида **1164** тани ташкил қилди (2021 йилнинг ўзида амалдаги яхлит ҳужжатлар сони **11.34** фоизга қисқарди)

** 2019 йил 1 январда яхлит ҳужжатлар сони **1500** тани ташкил этган бўлиб, 2021 йил 31 декабрда уларнинг сони **1164** тага туширилди ҳамда яхлит ҳужжатларни қисқартириш кўрсаткичи **22.4** фоизни ташкил қилди

Адлия вазирлиги томонидан Lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида жойлаштирилган маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг норматив тусдаги қарорлари хатловдан ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 февралдаги ПФ–6155-сон Фармони ижроси доирасида маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг **4 339** та эскирган ва ўз аҳамиятини йўқотган ҳужжатлари бекор қилинди.

“Тартибга солиш гильотинаси” усулини қўллаш орқали бекор қилинган маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари

Иккинчи йўналиш:

2020 йилнинг 30 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Миллий қонунчилик базасини комплекс тизимлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПФ–6218-сон Фармони қабул қилинди.

Ушбу Фармонда қуйидаги масалалар ўз аксини топган.

Биринчидан, қонунчиликни сон жиҳатдан тизимлаштириш эндиликда сифат жиҳатдан яхшиланмоқда.

Ўз аҳамиятини йўқотган ҳужжатлардан қонунчиликни “тозалаш”дан кейин навбат ҳужжатлар мазмунини яхшилашга келди.

Бу борада икки йўналишда иш олиб борилиши режалаштирилган:

- 1) консолидация, яъни **120** дан ортиқ давлат органлари фаолиятини тартибга солувчи **1 600** дан зиёд тарқоқ ҳужжатларнинг бирлаштирилиши.

Бу жуда муҳим масаладир, сабаби бугунги кунда битта вазирликнинг ваколатларини тушуниш учун камида ўнлаб норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг мазмунини ўрганиш ёки қўшимча вақт ва молиявий харажатларни талаб қиладиган юридик маслаҳат олиш зарур. Ўз навбатида, ўнлаб турли норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ўрнига, тегишли давлат органи фаолиятига оид барча асосий масалалар батафсил баён этилган битта ҳужжатнинг талабларини тушуниш ва уларга риоя қилиш осонроқ.

2) амалдаги ҳуқуқий базани қонунчилик тармоқлари бўйича тизимлаштириш. Бунинг учун **60** га яқин энг муҳим соҳалар кесимида амалдаги ҳужжатлар тизимлаштирилади. Ушбу иш нафақат ҳужжатлар сонининг камайишига, балки уларнинг сифатини сезиларли даражада яхшилашга хизмат қилади. Жумладан, тизимлаштириш жараёнида ҳуқуқни қўллаш амалиётида турли муаммоларга олиб келувчи такрорланишлар, зиддиятлар, ҳуқуқий бўшлиқлар ва бошқа камчиликлар бартараф этилади.

Иккинчидан, Адлия вазирлиги бу борада масъул ижрочиларга услубий ёрдам кўрсатади, шунингдек, Фармонда белгиланган вазифаларнинг ўз вақтида ва сифатли ижро этилишини таъминлаш чораларини кўради.

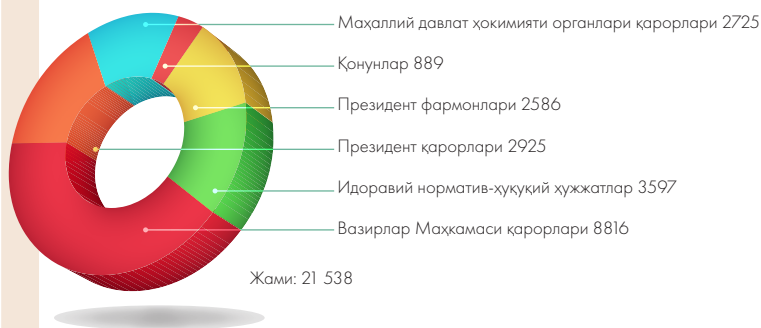
Фармонда белгиланган қоидаларининг амалга ошириш механизмларини очиб беришга алоҳида эътибор қаратилган. Хусусан, давлат органлари фаолиятини тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатларини тизимлаштириш, шунингдек, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни Қонунчилик тармоқлари бўйича тизимлаштириш бўйича ишларни амалга ошириш тартиби масъул ижрочилар учун Фармонга илова қилинган икки схемада батафсил кўрсатилган.

Фармон билан эндиликда қонунчиликни сифат жиҳатидан тизимлаштиришнинг янги босқичини амалга ошириш бошланди.

Қонунчилик ҳужжатларини тизимлаштириш ёки бошқа сўз билан айтганда уларни камайтириш:

- ➔ биринчидан, фуқаролар ва тадбиркорлар томонидан айнан қайси ҳужжатдан фойдаланса, тўғри бўлади, деган саволга ечим топилади;
- ➔ иккинчидан, ҳуқуқий ахборотдан фойдаланишда ва ҳуқуқшунос хизматлари билан боғлиқ сарф-харажатлар қисқаришига хизмат қилади;
- ➔ учинчидан, қонунчиликдаги такрорланишлар ва тафовутларнинг бартараф этилишига олиб келади.

Амалдаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

Адлия вазирлигининг ташаббуси билан жами **8 426** эскирган ва ўз аҳамиятини йўқотган ҳужжатлар бекор қилинган бўлиб, бу амалдаги ҳуқуқий базанинг қарийб **28** фоизини ташкил этади.

Жами **29 964** та ҳужжатдан **8 426** та ҳужжат ўз кучини йўқотган деб топилиди.

Норма ижодкорлиги фаолияти: сон ва сифат кўрсаткичлари

**Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги
марказий аппаратининг тузилмасида қонунчилик
йўналишида қуйидаги таркибий тузилмалар
мавжуд:**

- ➔ Қонунчилик бош бошқармаси;
- ➔ Жиноий, маъмурий ва ижтимоий қонунчилик бошқармаси;
- ➔ Иқтисодий қонунчилик бошқармаси;
- ➔ Идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш бошқармаси;
- ➔ Қонун ҳужжатларини таҳлил қилиш ва тизимлаштириш бошқармаси;
- ➔ Тартибга солиш таъсирини баҳолаш бошқармаси;
- ➔ Ҳуқуқий тарғибот ва маърифат бошқармаси;
- ➔ Юридик хизматларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси;
- ➔ «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази.

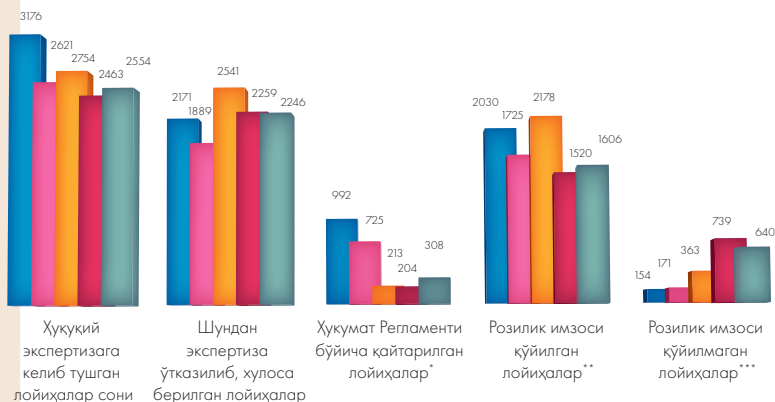
Бугунги кунда ушбу бошқармаларда жами **153** та ходим фаолият юритиб, уларнинг **32** тасини (**21 %**) аёллар ташкил этади. Жами ходимларнинг ўртача ёши **30–35** ёш.

“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуннинг 27-моддасига мувофиқ Адлия вазирлиги норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг ҳуқуқий экспертизасини улар манфаатдор ташкилотлар билан келишилганидан ва бошқа турдаги экспертизалар амалга оширилганидан сўнг ўтказди.

Ҳуқуқий экспертиза жараёнида норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасининг Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларига, унга нисбатан юқорироқ юридик кучга эга бўлган бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга, юридик-техник жиҳатдан расмийлаштиришнинг талабларига мувофиқлиги, шу жумладан норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасида ҳавола қилувчи нормалар қўлланилишининг асослилиги ҳамда мақсадга мувофиқлиги текширилади.

Ҳуқуқий экспертиза яқунларига кўра Адлия вазирлиги томонидан хулоса тақдим этилади.

Қонунчилик ҳужжатлари лойиҳаларининг ҳуқуқий экспертизаси

2017 й. 2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й.

2021 йил мобайнида Адлия вазирлигига вазирлик ва идоралар томонидан ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш учун жами **2 554 та** норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси киритилиб, шундан **2 246 таси (87 %)** ҳуқуқий экспертизадан ўтказилган, **308 таси (13 %)** эса Вазирлар Маҳкамаси Регламенти талабларига мувофиқ тақдим этилмаганлиги сабабли қайтарилган.

Вазирлик томонидан ўтказилган ҳуқуқий экспертиза натижалари бўйича **1 606 та (71 %)** норматив-ҳуқуқий ҳужжат

- * Ҳуқуқий экспертизасига киритиш тартибига амал қилмаган ҳолда киритилганлиги учун қайтарилган лойиҳалар – норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш учун Адлия вазирлигига киритишга доир талабларга риоя қилинмаган ҳолда киритилган лойиҳалар тушунилади.
- ** Мақсадга мувофиқ деб топилган лойиҳалар – ишлаб чиқилган лойиҳани норматив-ҳуқуқий ҳужжат сифатида қабул қилиш мақсадга мувофиқ деб топилган лойиҳалар тушунилади.
- *** Мақсадга мувофиқ эмас деб топилган лойиҳалар – ишлаб чиқилган лойиҳани норматив-ҳуқуқий ҳужжат сифатида қабул қилиш мақсадга мувофиқ эмас деб топилган лойиҳалар тушунилади.

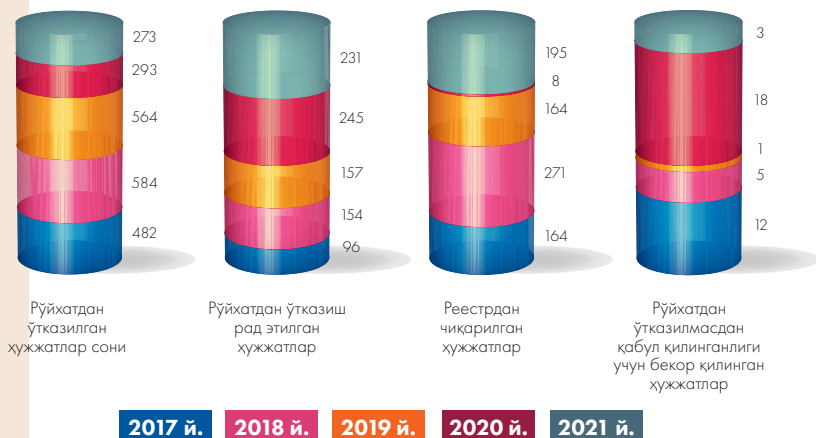
лойиҳасига уларнинг қабул қилиниши мақсадга мувофиқлиги тўғрисида хулосалар берилган, **640 таси (29 %)** – концептуал эътирозлар билан уларнинг тақдим этилган таҳрирда қабул қилиниши мақсадга мувофиқ эмаслиги ҳақидаги хулосалар билан ишлаб чиқувчиларга қайтарилган.

2017 йил давомида ҳуқуқий экспертиза учун келиб тушган **3 163 та** лойиҳанинг **2 171 таси (68 %)** Адлия вазирлиги томонидан ҳуқуқий экспертизадан ўтказилган бўлиб, шундан **154 таси (7 %)** норматив-ҳуқуқий ҳужжат сифатида қабул қилиниши мақсадга мувофиқ эмас деб топилган.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш жараёнига коррупциявий экспертиза, тартибга солиш таъсирини баҳолаш каби босқичларнинг жорий этилиши натижасида, 2021 йилга келиб Адлия вазирлиги томонидан мақсадга мувофиқ эмас деб топилган лойиҳалар сони 2017 йилдагига нисбатан 4 баробарга кўпайганини кўришимиз мумкин. Бу ўз навбатида ўтказилаётган ҳуқуқий экспертиза ва таҳлиллар ишлаб чиқилган лойиҳаларнинг сифатини оширишга хизмат қилаётганини кўрсатади.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиш, манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишиш, жамоатчилик муҳокамасига жойлаштириш ва шу каби бошқа талабларга риоя этмаган ҳолда ҳуқуқий экспертиза учун киритилган лойиҳалар Адлия вазирлиги томонидан қатъий равишда қайтарилмоқда.

Идоравий ҳужжатлар лойиҳаларининг ҳуқуқий экспертизаси

Адлия вазирлигига 2021 йил давомида жами **567** та (шундан **20** таси ўтган чоракдан қолдиқ бўлиб ўтган) идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат рўйхатидан ўтказиш учун тақдим қилинган бўлиб, уларнинг **273** таси (**48%**) давлат рўйхатидан ўтказилган, **231** таси (**41%**) эса, эътирозлар билан давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилган, **36** таси (**6%**) тақдим этган органнинг хатига асосан қайта ишлаш учун қайтариб олинган, **10** таси (**2%**) Адлия вазирлиги хулосасига асосан давлат рўйхатидан ўтказилмайдиган деб топилган, қолган **17** таси (**3%**) кейинги ҳисобот даврига қолдиқ бўлиб ўтган.

Қонунчиликни тизимлаштириш ва ортиқча ҳуқуқий тартибга солишни камайтириш мақсадида 2020 йил 1 июлдан 2021 йил 1 январгача идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қабул қилиш тўхтатилганлиги сабабли 2020 йил давомида давлат рўйхатидан ўтказилган лойиҳалар сони 2019 йилдагига нисбатан **2** баробарга камайган.

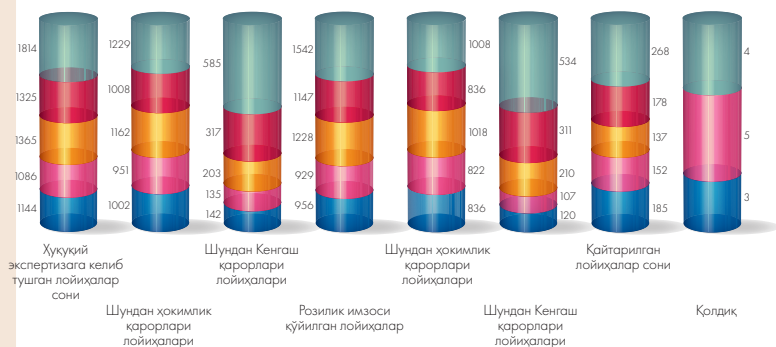

Ҳуқуқий нормаларнинг идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар орқали белгилаш фақатгина бир неча давлат органлари иштирокида амалга оширилишини, юқори турувчи органлар иштирокисиз қабул қилинишини инobatга олганда, идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказиш жараёнида пухта ўрганиб чиқиш муҳим аҳамият касб этади.

Ушбу кўрсаткичларга кўра 2017 йил давомида рўйхатдан ўтказилган ҳужжатлар **482** тани, рўйхатдан ўтказиш рад этилган ҳужжатлар **96** тани, реестрдан чиқарилган ҳужжатлар **164** тани, рўйхатдан ўтказилмасдан қабул қилинганлиги учун бекор қилинган ҳужжатлар **12** тани ташкил этади.

Таҳлил қилинган йиллар давомида 2018 йилда энг кўп, яъни **584** та ҳужжат Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган бўлса, энг кам кўрсаткич 2021 йилда **273** тани ташкил этади.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг норма ижодкорлиги

2017 й. 2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й.

2020–2021 йиллар давомида Project.gov.uz тизими орқали ўтказилган қуйидаги НХҚ лойиҳалари ҳажм жиҳатдан кўплиги маълум бўлди:

Лойиҳанинг номланиши	ID рақами	Муаллиф	Лойиҳа тури	Варақ сони
Қонун лойиҳаси				
Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексини тасдиқлаш тўғрисида	ID–23074	Бош прокуратура	Қонун лойиҳаси	395
Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексини тасдиқлаш тўғрисида	ID–18392	Бош прокуратура	Қонун лойиҳаси	186
Ўзбекистон Республикасининг Соғлиқни сақлаш кодексини тасдиқлаш тўғрисида	ID–23138	Соғлиқни сақлаш вазирлиги	Қонун лойиҳаси	146
Президент фармони лойиҳаси				
Ўзбекистон Республикасининг 2030 йилга қадар ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш Концепциясини тасдиқлаш тўғрисида	ID–25236	Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги	Президент Фармони лойиҳаси	165
Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида” ги Фармони лойиҳаси	ID–45670	Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги	Президент Фармони лойиҳаси	94
Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Солиқ ва божхона имтиёзларини янада тартибга солиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги Фармон лойиҳаси	ID–27983	Молия вазирлиги	Президент Фармони лойиҳаси	80
Президент қарори лойиҳаси				
Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият товар номенклатурасининг 2022 йилги таҳририни жорий этиш тўғрисида	ID–52180	Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги	Президент қарори лойиҳаси	686
Инвестиция ва ташқи савдо соҳасида бошқарув тизимига оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар базасини комплекс тизимлаштириш тўғрисида	ID–50969	Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги	Президент қарори лойиҳаси	210

Лойиҳанинг номланиши	ID рақами	Муаллиф	Лойиҳа тури	Варақ сони
Ўзбекистон Республикасининг 2022–2024 йилларга мўлжалланган Инвестиция дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида	ID–49181	Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги	Президент қарори лойиҳаси	146
Ҳукумат қарори лойиҳаси				
Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати-нинг айрим қарорларини ўзаро мувофиқлаштириш, шунингдек, баъзиларини ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Миллий қонунчилик базасини комплекс тизимлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2021 йил 30 апрелдаги ПФ–6218-сон Фармони)	ID–50333	Адлия вазирлиги	Вазирлар Маҳкамаси Қарори	848
Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспортда юк ташиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида	ID–24247	Транспорт вазирлиги	Вазирлар Маҳкамаси қарор лойиҳаси	346
Қурилиш соҳасига оид ягона маъмурий қурилиш регламентларини тасдиқлаш тўғрисида	ID–45727	Қурилиш вазирлиги	Вазирлар Маҳкамаси қарор лойиҳаси	279

Лойиҳани ишлаб чиқувчилар рейтингини (Project.gov.uz тизими орқали Адлия вазирлигига ҳуқуқий экспертизага киритилган лойиҳалар асосида).

2019 йилда энг кўп НХҲ лойиҳаларини Адлия вазирлигига ҳуқуқий экспертизага киритган ташкилотлар бешталиги:

- 1) Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги (112 та лойиҳа);
- 2) Молия вазирлиги (111 та лойиҳа);
- 3) Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (103 та лойиҳа);

- 4) Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (**89** та лойиҳа);
- 5) Соғлиқни сақлаш вазирлиги (**77** та лойиҳа).

2020 йилда энг кўп НХҲ лойиҳаларини Адлия вазирлигига ҳуқуқий экспертизага киритган ташкилотлар бешталиги:

- 1) Молия вазирлиги (**121** та лойиҳа);
- 2) Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (**86** та лойиҳа);
- 3) Давлат активларини бошқариш агентлиги (**83** та лойиҳа);
- 4) Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (**79** та лойиҳа);
- 5) Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги (**77** та лойиҳа).

2021 йилда энг кўп НХҲ лойиҳаларини Адлия вазирлигига ҳуқуқий экспертизага киритган ташкилотлар бешталиги:

- 1) Молия вазирлиги (**103** та лойиҳа);
- 2) Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги (**93** та лойиҳа);
- 3) Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (**88** та лойиҳа);
- 4) Қишлоқ хўжалиги вазирлиги (**85** та лойиҳа);
- 5) Ички ишлар вазирлиги (**82** та лойиҳа).

Энг кўп НҲҲ лойиҳаларини **Project.gov.uz** тизими орқали Адлия вазирлигига ҳуқуқий экспертизага киритган ташкилотлар

НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР ЛОЙИҲАЛАРИНИНГ ЖАМОАТЧИЛИК МУҲОКАМАСИ

“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида” ги Қонунга мувофиқ ишлаб чиқувчи томонидан норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг лойиҳалари норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталида (Regulation.gov.uz) жамоатчилик муҳокамасини ўтказиш учун қонунчиликда белгиланган тартибда жойлаштирилади.

Ишлаб чиқувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини порталга уни норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилувчи органга кiritишдан олдин жойлаштиради.

Ишлаб чиқувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасининг порталдаги жамоатчилик муҳокамаси муддатини тартибга солинадиган ижтимоий муносабатларнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда белгилайди ҳамда бу муддат порталда норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси жойлаштирилган кундан эътиборан ўн беш кундан кам бўлмаслиги керак.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси бўйича жамоатчилик муҳокамаси иштирокчиларидан тушган фикр-мулоҳазаларни ва (ёки) таклифларни ҳисобга олишни ишлаб чиқувчи қабул қилинган фикр-мулоҳазалар ва (ёки) таклифларга мувофиқ лойиҳани маромига етказиш йўли билан амалга оширади.

Келиб тушган фикр-мулоҳазалар ва (ёки) таклифлар рад этилган тақдирда, ишлаб чиқувчи уларни рад этиш сабабини асослаши шарт. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг жамоатчилик муҳокамаси натижалари, қоида тариқасида, келиб тушган фикр-мулоҳазалар ва (ёки) таклифларни кўриб чиқиш натижалари кўрсатилган ҳолда тегишли вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ҳамда бошқа ташкилотлар томонидан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига (ҳуқуқий экспертиза учун) ва норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлган органга (кўриб чиқиш учун) киритилади.

2018 йил 24 июлдан Regulation.gov.uz – Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг лойиҳалари муҳокамаси порталининг янги талқини ўз ишини бошлади.

Янги версия қуйидаги қулайликларга эга:

- ➔ фойдаланувчилар ягона идентификация тизими ёрдамида ёки ижтимоий тармоқлар орқали порталга киришлари мумкин;
- ➔ фойдаланувчилар учун алоҳида “кабинет” мавжуд бўлиб, бу борада фойдаланувчига қўшимча қулайликлар яратилган;

- ➔ интерфейс уч тилда яратилганлиги сабабли, бир вақтнинг ўзида учта тилда ҳужжатлар лойиҳасини яратиш ва учта тилда шарҳ қолдириш мумкин;
- ➔ фойдаланувчилар ўз хоҳишига кўра ўз таклифларини аноним шаклда юборишлари мумкин;
- ➔ фойдаланувчилар махсус форумда амалдаги қонунлар бўйича ўз фикрларини билдиришлари ва ўзаро фикр алмашишлари мумкин;
- ➔ давлат ташкилотлари учун ҳужжатларни жойлаштириш ва расмийлаштиришнинг соддалаштирилган жараёни жорий этилди.

2020 йил октябрь ойида Адлия вазирлиги Regulation.gov.uz порталининг янгиланган версиясини тақдим этди.

Янги версияда порталнинг функционал имкониятлари янада кенгайтирилди, шунингдек, фойдаланувчилар учун қўшимча қулайликлар яратилди.

Эндиликда қонун ҳужжатлари лойиҳасига ишлаб чиқувчилар томонидан илова қилинган ахборот-таҳлилий материаллар билан танишиш мумкин бўлди. Шу муносабат билан, порталга тўлдириши мажбурий бўлган майдонлар киритилди. Ахборот-таҳлилий маълумотлар жойлаштирилмаса, лойиҳа порталга юкланмайди. Бу эса, ўз навбатида жамоатчилик манфаатлари учун хизмат қилади. Фойдаланувчилар тегишли лойиҳа нима учун ишлаб чиқилгани, у нималарни назарда тутиши, давлат бюджетидан қандай харажатлар келиб чиқиши мумкинлиги ва уни қабул қилингандан кейин юзага келиши

мумкин бўлган бошқа оқибатларга оид маълумотлар билан танишиши имконияти яратилди.

Керакли маълумотларни қидириш мезонлари ва шунга мос равишда турли статистик маълумотларни тўплаш имкониятлари сезиларли даражада кенгайтирилди. Тегишли лойиҳаларни калит сўзлар, рақамлар (ID ва рақамли шартларда бошқа тафсилотлар), ишлаб чиқувчилар, сана ва ҳужжат шакли бўйича қидириш имконияти яратилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тармоқларининг умумҳуқуқий классификатори асосида қидирув функцияси жорий этилди. Бу билан, муайян соҳадаги қонунчилик фаолиятини мониторинг қилиш имконияти яратилди.

Шахсий кабинетнинг жорий интерфейси ва параметрлари қайта кўриб чиқилди. Фойдаланувчилар фаолият турини кўрсатиши ва шу асосда керакли маълумотларни почта орқали жўнатиш учун обуна бўлишлари, ўзларини қизиқтирган мавзулар бўйича каталоглар тузишлари, турли сўровларда қатнашишлари ва порталда жойлаштирилган лойиҳалар бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини қолдиришлари мумкин.

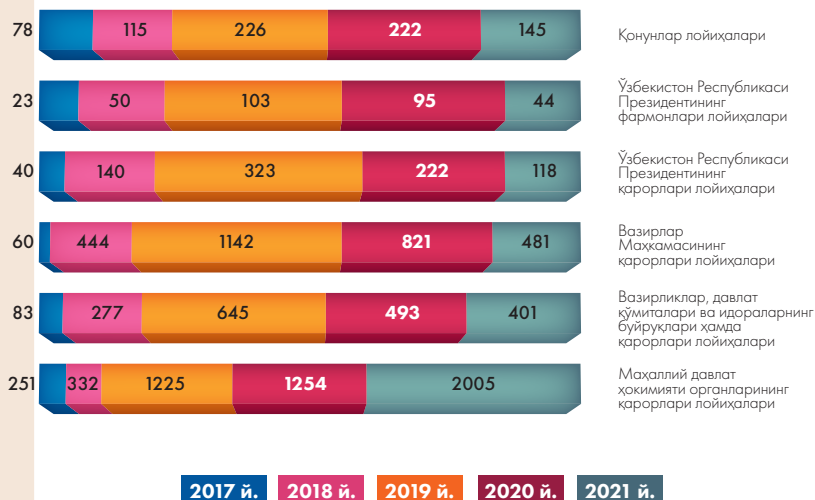
Шарҳ бериш функцияси бутун лойиҳа, унинг алоҳида қисми, унга бириктирилган ахборот ва аналитик материаллар, таҳрирлаш (грамматик хатоларни тузатиш, грамматик хатолар ҳақида ишлаб чиқувчиларни хабардор қилиш) бўйича шарҳ бериш имкониятини ўз ичига олади. Ҳар бир портал фойдаланувчиси лойиҳанинг ўз версиясини ишлаб чиқувчига юбориши, коррупция, гендер омиллари ва бошқаларни кўрсатиши мумкин. Бундан ташқари, лойиҳанинг мазмунини унда фойдаланилган атамаларнинг осон (енгил) тушунилишини

ҳамда умуман лойиҳа сифати ва ишлаб чиқувчининг ишини баҳолаш имкони яратилган.

Терминологияни, умумий лойиҳа ва ишлаб чиқувчининг иши сифатини баҳолаш имконияти яратилган.

Ушбу чора-тадбирлар норма ижодкорлиги жараёнига жамоатчилик қизиқишини ошириш, матнни тушуниш ва уни амалиётда қўллашни осонлаштириш учун турли томонларнинг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, сифатли ва тушунарли тилда қонун ҳужжатларини тайёрлашга қаратилган.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг жамоатчилик муҳокамаси

Таҳлил қилинаётган йиллар давомида жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари сони бўйича энг кўп кўрсаткич 2019 йилда қайд этилган бўлиб, ўтган йилгига нисбатан **2,5** бараварга кўп, яъни **3 664** тани ташкил этади.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан ишлаб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни жамоатчилик муҳокамасига чиқариш йилдан йилга ошиб бориб, 2018 йилда мазкур кўрсаткич **332** тани ташкил этган бўлса, 2021 йилда **2 005** та маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари лойиҳаси жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилган.

Норма ижодкорлиги жараёнига ишлаб чиқилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг тартибга солиш таъсирини баҳолаш босқичининг жорий этилиши орқали мавжуд муаммо таҳлили, уни ҳал этиш йўллари, рақобатга таъсирини баҳолаш, янги тартибга солиш воситаларини жорий этишнинг эҳтимолий оқибатларини прогнозлаш ва баҳолаш, шу жумладан, фуқаролар ва тадбиркорлик субъектлари учун фойда ва харажатларни таҳлил қилиш имконияти пайдо бўлди.

Жамоатчилик муҳокамаси жараёнида энг кўп таклифлар келиб тушган лойиҳалар

ОММАБОП НҲҲ ЛОЙИҲАЛАРИ

1035

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING "ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБАСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА"ГИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

849

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОЛИҚ КОДЕКСИ (ЯНГИ ТАҲРИР)

734

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ТАШҚИ РЕКЛАМАНИ ЖОЙЛАШТИРИШГА ОИД ФАОЛИЯТНИ ТАРТИБГА СОЛИШГА ДОИР КЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

721

УМУМИЙ ФОЙДАЛАНИШДАГИ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИНИНГ ЙЎЛ БЎЙИ МИНТАҚАЛАРИДАГИ ЕР УЧАСТКАЛАРИ ВА ИНШООТЛАРИДА ТАШҚИ РЕКЛАМА ОБЪЕКТЛАРИНИ (КОНСТРУКЦИЯЛАРИ) ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚУРИШ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ, УШБУ УЧАСТКАЛАРДАГИ ОБЪЕКТЛАРНИНГ ЖОЙЛАШУВИНИ КЕЛИШИШ ҲАМДА УМУМИЙ ФОЙДАЛАНИШДАГИ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ТАРТИБЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

725

ПЕДАГОГ ХОДИМНИНГ МАҚОМИ ТЎҒРИСИДА

Жамоатчилик муҳокамасида энг фаол иштирок этувчилар

ЭНГ ФАОЛ ФЙОДАЛАНУВЧИЛАР

Таклифлар сони   Мутахассислик бўйича

ФЙОДАЛАНУВЧИЛАР	Таклифлар сони	Мутахассислик бўйича	Мутахассислик бўйича	Мутахассислик бўйича
Jahongir Mallarov	770	0	1	
ALISHER XOLMUROD O'GLI SUYUNOV	421	31	18	
Ulugbek Aka - Uz	259	0	0	
Абдурашид Дамиев	277	0	0	
FARXOD TALATOVICH XAYDAROV	224	0	11	

ЭНГ ФАОЛ ФЙОДАЛАНУВЧИЛАР

Таклифлар сони   Мутахассислик бўйича

МУТАХАССИСЛИКЛАР	Таклифлар сони	Мутахассислик бўйича	Мутахассислик бўйича
Тадбиркор	3658	219	51
Давлат хизматчиси	1758	58	20
Мустақил ишланувчи	1233	90	19
Илмий ишланувчи	766	72	16
Дастурчи	233	10	3

Жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларига Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси портали (regulation.gov.uz) орқали таклиф билдирган соҳа вакиллари орасида тадбиркорлик фаолияти субъектларидан энг кўп таклиф ва эътирозлар келиб тушган бўлиб, бу кўрсаткич давлат хизматчилари томонидан билдирилган таклифлардан (**1 758** та) икки барабар кўп, яъни **3 658** тани ташкил этади.

Ушбу кўрсаткич тадбиркорлик фаолияти субъектларининг норма ижодкорлиги жараёнига ва қабул қилинаётган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга қизиқиши юқори эканлигини ифодалайди.

НОРМАТИВ-ХУҚУҚИЙ ХУЖЖАТЛАРНИ ДАВЛАТ ҲИСОБИГА ОЛИШ ВА ЭЪЛОН ҚИЛИШ

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш Қоидаларида (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2021 йил 19 июнда рўйхатдан ўтказилган, рўйхат рақами 3311) норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳисобини юритиш тартиби белгиланган.

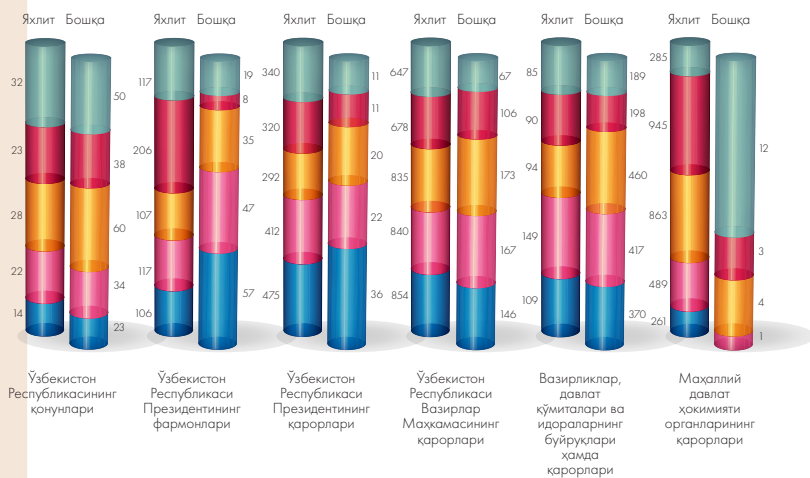
Асосий тушунчалар:

- ➔ **норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш** – норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни марказлаштирилган тарзда йиғиш, ҳисобга олиш, уларнинг фондларини яратиш ва назорат нусхаларини юритиш ҳамда улар ҳақидаги марказлаштирилган ахборотни шакллантириш;
- ➔ **норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг тизимлаштирилган ҳисобини юритиш** – норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисидаги маълумотларни электрон шаклдаги реестрга киритиш орқали ҳисобга олиш, матнларини йиғиш ва сақлаб туриш;

- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат ҳисоби реестри (бундан буюн матнда Давлат ҳисоби реестри деб юритилади) – норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг номи, тури, қабул қилган орган, қабул қилиш санаси ва унинг рақами, кучга кириш санаси ва амал қилиш муддати, расмий нашрларда эълон қилиниши тўғрисидаги маълумотлар, ҳужжатга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳамда ўз кучини йўқотганлиги тўғрисидаги, шунингдек, ҳужжатнинг Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик тармоқлари умумҳуқуқий классификатори бўйича коди ҳақидаги маълумотлар ифодаланган реестр;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг электрон шаклдаги реестри – давлат органлари томонидан юритиладиган ва уларнинг расмий веб-сайтларида доимий жойлаштириб бориладиган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг реквизитлари кўрсатилган ҳолдаги рўйхат;
- ➔ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг назорат нусхаларини юритиш – норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг матнларига уларни қайта кўриб чиқишга асос бўлган (ҳужжатларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек, уларни ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисидаги) ҳужжатлар ҳақидаги маълумотларни киритиш.

Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат ҳисобига олиш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг давлат ҳисоби ва тарқатилиши” ахборот тизими орқали амалга оширилади.

Давлат ҳисобига олинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

2017 й. 2018 й. 2019 й. 2020 й. 2021 й.

2017 – 2021 йиллар давомида жами бўлиб **12 619** та норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат ҳисобига олиш учун Адлия вазирлигига тақдим этилган бўлиб, 2019 йилда энг кўп, яъни **2 971** та норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат ҳисобига олинган.

1991 йилдан шу кунга қадар **35** мингдан ортиқ ҳужжатлар давлат ҳисобига олинган бўлиб, сўнги беш йилда қабул қилинган ҳужжатлар сони ҳуқуқий базанинг деярли **30** фоизини ташкил этади.

Таъкидлаш жоизки, “Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида”ги Қонуннинг 5-моддасига мувофиқ, агар ҳуқуқий ахборот давлат сирларини ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотлар жумласига белгиланган тартибда киритилган бўлса, ушбу ахборотдан фойдаланиш чекланади.

Шу боис, “хизмат давомида фойдаланиш учун”, “эълон қилинмайди” белгисига эга норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар давлат ҳисобига олиш ҳамда ҳуқуқий экспертиза жараёнида фойдаланиш учун Ўзбекистон Республикаси норматив-ҳуқуқий ҳужжатларининг электрон фонди – Fond.uz ҳимояланган базасига жойлаштирилади.

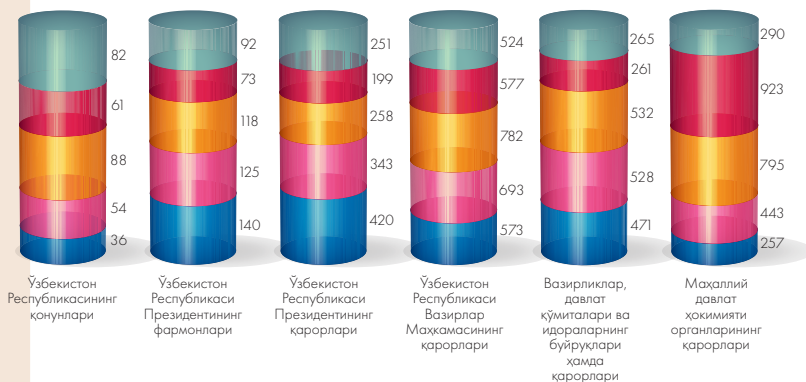
“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги ҳамда “Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида”ги Қонунларга мувофиқ:

- ➔ “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси”, “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тўплами”, “Халқ сўзи” ва “Народное слово” газеталари, “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси” Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва қарорлари эълон қилинадиган расмий манбалардир;
- ➔ “Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати қарорларининг тўплами”, “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тўплами”, “Халқ сўзи” ва “Народное слово” газеталари, “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси”

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари эълон қилинадиган расмий манбалардир;

- ➔ “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тўплами”, “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси”, шунингдек вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг расмий нашрлари вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинадиган расмий манбалардир;
- ➔ “Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари миллий базаси”, шунингдек маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг расмий нашрлари мазкур маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари эълон қилинадиган расмий манбалардир.

Ўзбекистон Республикаси қонунчилик маълумотлари маълумотлари миллий базасида расмий эълон қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

2017 й.   **2018 й.**   **2019 й.**   **2020 й.**   **2021 й.**

2017–2021 йиллар давомида Қонунчилик маълумотлари миллий базасида жами **10 254 та** норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар эълон қилинган бўлиб, шундан **321 тасини** Ўзбекистон Республикаси қонунлари, **548 тасини** Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, **1 471 тасини** Ўзбекистон Республикаси Президенти қарорлари, **3 149 тасини** Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, **2 057 тасини** идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, **2 708 тасини** маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарорлари ташкил этади.

2017–2021 йилларда қабул қилинган ҳужжатларнинг 3 фоизини қонунлар, қолган 97 фоизини қонуности ҳужжатлари ташкил этади.

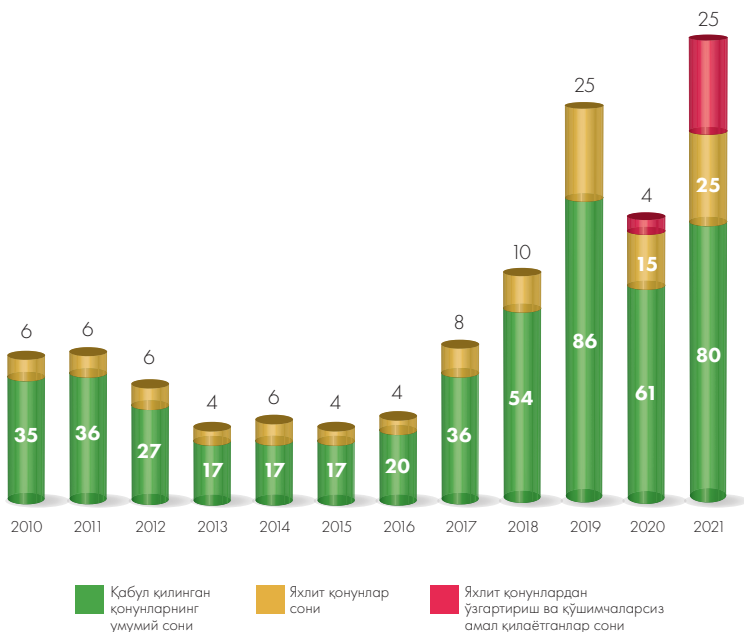
ҚОНУНЧИЛИКНИНГ БАРҚАРОРЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 8 августдаги ПФ–5505-сон Фармони билан тасдиқланган Норма ижодкорлиги фаолиятини такомиллаштириш Концепциясининг 1-чи йўналиши қонунчи-лик базасини тизимлаштириш, ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишнинг барқарорлигини таъминлашни назарда тутди.

“Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуннинг асосий принципларидан бири – ижтимоий муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солишнинг барқарорлигидир.

2017–2021 йилларда қабул қилинган **319** та қонундан **84** таси (26%) яхлит қонунлар, **235** таси (74%) ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, ратификация қилиш ва халқаро шартномаларга қўшилиш, орден ва медаллар таъсис етиш, байрамлар ва касб кунларини белгилаш тўғрисидаги қонунлардир.

2010–2021 йилларда қабул қилинган қонунлар (2022 йил 12 январь ҳолатига)

2022 йил январь ҳолатига кўра 2020 йилда қабул қилинган қуйидаги яхлит қонунларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмаган:

- 1) “Геном бўйича давлат рўйхатига олиш тўғрисида” (01.01.2023 йилда кучга киради);
- 2) “Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси тўғрисида”;
- 3) “Инновацион фаолият тўғрисида”;
- 4) “Ов қилиш ва овчилик хўжалиги тўғрисида”.

Қабул қилинаётган қонунларнинг барқарорлик муддати бир йилни ташкил этимоқда.

Амалдаги кодекслар (2022 йил 12 январь ҳолатига)

Кодекс	Қабул қилиш санаси	Кодексни қайта кўриб чиқишга асос бўлган ҳужжатлар сони
1. Ҳаво кодекси	07.05.1993	15
2. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс	22.09.1994	162
3. Жиноят кодекси	22.09.1994	104
4. Жиноят-процессуал кодекси	22.09.1994	102
5. Фуқаролик кодекси (биринчи қисм) Фуқаролик кодекси (иккинчи қисм)	21.12.1995 29.08.1996	39 41
6. Меҳнат кодекси	21.12.1995	41
7. Жиноят-ижроия кодекси	25.04.1997	26
8. Оила кодекси	30.04.1998	25
9. Ер кодекси	30.04.1998	24
10. Уй-жой кодекси	24.12.1998	21
11. Бюджет кодекси	26.12.2013	28
12. Божхона кодекси	20.01.2016	13
13. Фуқаролик процессуал кодекси	22.01.2018	16
14. Иқтисодий процессуал кодекси	24.01.2018	16
15. Маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекс	25.01.2018	12
16. Сайлов кодекси	25.06.2019	3
17. Солиқ кодекси	30.12.2019	15
18. Шаҳарсозлик кодекси	22.02.2021	0

Бугунги кунда **18** та кодекс қабул қилинган.

Амалдаги кодексларнинг барқарорлик муддати ўртача **6** ойни ташкил этмоқда.

Кодекслар барқарорлиги

- 1) Ҳаво кодекси – ўртача ҳар икки йилда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 2) Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс – ўртача ҳар икки ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 3) Жиноят кодекси – ўртача ҳар уч ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 4) Жиноят-процессуал кодекси – ўртача ҳар уч ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 5) Фуқаролик кодекси:
  - а) биринчи қисм – ўртача ҳар етти ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган;
  - б) иккинчи қисм – ўртача ҳар етти ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 6) Меҳнат кодекси – ўртача ҳар етти ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 7) Жиноят-ижроия кодекси – ўртача ҳар ўн ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 8) Оила кодекси – ўртача ҳар ўн ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 9) Ер кодекси – ўртача ҳар ўн ойда бир мартаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.

- 10) Уй-жой кодекси – ўртача ҳар бир йилда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 11) Бюджет кодекси – ўртача ҳар уч ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 12) Божхона кодекси – ўртача ҳар уч ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 13) Фуқаролик процессуал кодекси – ўртача ҳар икки ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 14) Иқтисодий процессуал кодекси – ўртача ҳар икки ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 15) Маъмурий суд ишларини юриш тўғрисидаги кодекс – ўртача ҳар уч ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 16) Сайлов кодекси – ўртача ҳар тўрт ярим ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 17) Солиқ кодекси – ўртача ҳар бир ярим ойда бир маротаба ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.
- 18) Шаҳарсозлик кодекси – ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмаган.

Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ПФ–4947-сон Фармони билан 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси тасдиқланган.

Мазкур стратегияда назарда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича белгиланган муддатлар яқунланганлиги сабабли Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони қабул қилинди.

Ушбу Фармонда қуйидагилар тасдиқланди:

- ➔ 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси;
- ➔ 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини “Инсон қадрини

улуғлаш ва фаол маҳалла йили” да амалга оширишга оид давлат дастури;

- ➔ 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини амалга ошириш бўйича республика комиссияси таркиби;
- ➔ 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини амалга ошириш бўйича республика комиссиясининг ишчи гуруҳи таркиби.

Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегиясида юзта мақсадни ўз ичига олувчи қуйидаги еттита устувор йўналишлар назарда тутилган:

- 1) инсон қадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамиятини янада ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш;
- 2) мамлакатимизда адолат ва қонун устуворлиги тамойилларини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш;
- 3) миллий иқтисодиётни жадал ривожлантириш ва юқори ўсиш суръатларини таъминлаш;
- 4) адолатли ижтимоий сиёсат юритиш, инсон капиталини ривожлантириш;
- 5) маънавий тараққиётни таъминлаш ва соҳани янги босқичга олиб чиқиш;
- 6) миллий манфаатлардан келиб чиққан ҳолда умумбашарий муаммоларга ёндашиш;
- 7) мамлакатимиз хавфсизлиги ва мудофаа салоҳиятини кучайтириш, очик, прагматик ва фаол ташқи сиёсат олиб бориш.

2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини “Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили”да амалга оширишга оид давлат дастурида **398** та банддан иборат чора-тадбирлар ўз аксини топган.

Ушбу “Йўл харитаси”да **300** га яқин норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини, хусусан **40** га яқин қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳамда **250** га яқин амалий чора-тадбирларни амалга ошириш назарда тутилган.

Фармон лойиҳаси қуйидаги учта манбада жамоатчилик муҳокамасидан ўтказиш учун жойлаштирилди:

1. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси портали (Regulation.gov.uz)

The screenshot shows the Regulation.gov.uz portal interface. At the top, there is a navigation bar with the portal name and language options. Below this is a table with the following columns: ID, Loyiha yaratuvchi, Muhokamaga chiqarish sanasi, Yakunlanish sanasi, Takliflar soni, and a set of action buttons (Korrupsiyaga qarshi ekspertiza, Gender ekspertiza, So'rovnomalar). The table contains one row with ID 55274, created by the Ministry of Justice, with a submission date of 30/12/2021 and a completion date of 14/01/2022. Below the table, there are language options (Ўзбек, Русский, Tahliliy materiallar) and a document viewer area showing a document titled "ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI PREZIDENTI ФАРМОНИ" (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan) regarding the strategy for 2022-2026.

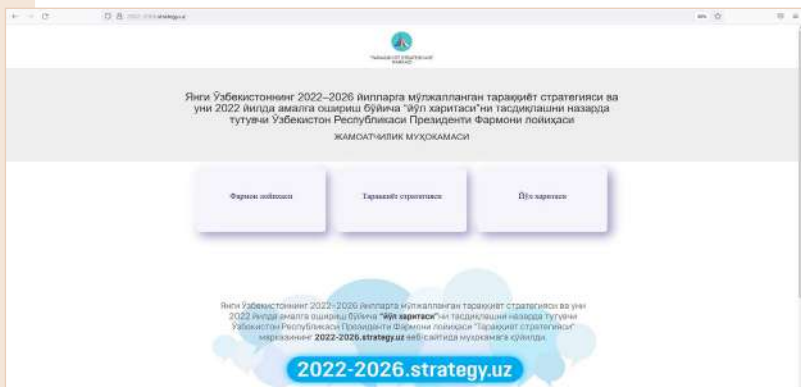
ID	Loyiha yaratuvchi	Muhokamaga chiqarish sanasi	Yakunlanish sanasi	Takliflar soni	Buttons
55274	Ўzbekiston Respublikasi Adliya vazirligi	30/12/2021	14/01/2022	489	Korrupsiyaga qarshi ekspertiza, Gender ekspertiza, So'rovnomalar

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони лойиҳаси 2021 йил 30 декабрдан 2022 йил 14 январга қадар Норматив-ҳуқуқий

ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталида (Regulation.gov.uz) жамоатчилик муҳокамасига жойлаштирилиб, портал орқали жамоатчилик вакилларида 500 га яқин таклифлар келиб тушди.

Фармон лойиҳаси бўйича жами **1 276** та сўровнома тўлдирилиб, шундан **794** та ҳолатда умумий сўровномада, **228** та ҳолатда гендер ҳуқуқлари бўйича сўровномада, **254** та ҳолатда коррупцияга қарши сўровномада фикрлар билдирилган.

2. “Тараққиёт стратегияси” марказининг 2022-2026.strategy.uz веб-сайти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони лойиҳаси “Тараққиёт стратегияси” марказининг 2022-2026.strategy.uz веб-сайтида муҳокамага қўйилди.

“Тараққиёт стратегияси” марказининг 2022-2026.strategy.uz веб-сайти орқали жами бўлиб **12** мингдан ортиқ изоҳлар қолдирилган.

3. Жамоатчилик онлайн платформаси.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Янги Ўзбекистоннинг 2022–2026 йилларга мўлжалланган тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони лойиҳаси Жамоатчилик онлайн платформасида ҳам муҳокамага қўйилиб, **900** дан ортиқ изоҳлар қолдирилди.

LEGAL FRAMEWORK
OF REFORMS:

**FROM ACTION STRATEGY TO
DEVELOPMENT STRATEGY**

UDC: 323:34(575.1)(083.7)

LBC: 66.3(5Ў)

И 80

Sufieva D., Ergasheva G., Nusratov S., Ismoilov I., Khamroev S., Khamdamov A.

Legal framework of reforms: From Action Strategy to Development Strategy / D.Sufieva, G.Ergasheva, S.Nusratov, I.Ismoilov, S.Khamroev, A.Khamdamov. - Tashkent: , 2022. - 87 p.

This publication provides an analysis of the quantitative and qualitative indicators of laws and regulations developed and adopted pursuant to the Action Strategy for the five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan in 2017-2021, and focuses on the issues of legal framework of the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026. It is aimed at raising the level of awareness of government agencies, non-governmental organizations and other civil society institutions, business and scientific community of the legal framework of the ongoing reforms in the country.

The publication consists of seven chapters reflecting legal and institutional changes in lawmaking, quantitative and qualitative indicators, systematization of legislation, public discussion of draft laws and regulations, state registration and official publication, stability of legislation, analysis of future tasks for implementation of the development strategy of New Uzbekistan for 2022-2026.

This publication is made possible by the support of the American People through the U.S. Agency for International Development (USAID). The contents are the sole responsibility of Tetra Tech DPK and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

Authors:

- Dilafruz Sufieva,** Head of the Legislation Analysis and Systematization Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Guzalkhon Ergasheva,** Chief Consultant of the Legislation Analysis and Systematization Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Sardor Nusratov** Leading Consultant of the Legislation Analysis and Systematization Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Izzatilla Ismoilov,** Senior Consultant of the Legislation Analysis and Systematization Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Sirojipulat Khamroev,** Officer in Charge of the Legislation Analysis and Systematization Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Anaskhan Khamdamov,** Officer in Charge of the Department of Analysis and Systematization of Legislation of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan.

Reviewers:

- Alisher Karimov,** Deputy Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Mirjalol Allakuliev,** Head of the Main Legislative Department of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan,
- Kamoliddin Islomov,** Legislative Expert, USAID Legal Reform Program in Uzbekistan.

The publication was prepared under the **USAID** Legal reform program in Uzbekistan.

ISBN 978-9943-7671-6-4

© D.Sufieva, G.Ergasheva, S.Nusratov,
I.Ismoilov, S.Khamroev, A.Khamdamov

Legal framework of reforms:
from Action Strategy
to Development Strategy

© Baktria press, 2022

CONTENTS

INTRODUCTION	3
I. Lawmaking activity: legal and institutional changes	7
II. Systematization of legislation	41
III. Lawmaking activity: quantitative and qualitative indicators	49
IV. Public discussion of draft laws and regulations	61
V. State registration and publication of laws and regulations	69
VI. Stability of legislation	75
VII. The Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026	81

INTRODUCTION

Aiming to increase the socio-economic potential of the country, set new goals in all areas, further deepen democratic reforms and define important priorities and clear goals for accelerating the country's development, the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-4947 dated February 7, 2017 "On the Action Strategy for Further Development of the Republic of Uzbekistan" was adopted.

This Decree approved the Action Strategy for the five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan for 2017-2021.

With the purpose to radically increase the effectiveness of reforms, create conditions for comprehensive and rapid development of the state and society, modernize the country and liberalize all spheres of life the Action Strategy identified the following five priorities for the country's development:

1. Improving the system of state and public construction;

2. Ensuring the rule of law and further reforming the judicial system;

3. Further development and liberalization of the economy;

4. Development of the social sphere;

5. Ensuring security, inter-ethnic harmony and religious tolerance, and implementation of a well-thought-out, mutually beneficial and constructive foreign policy.

During 2017-2021, 5 state programs to implement the goals set in the Action Strategy were approved, and tasks consisting of 1,382 items were implemented.

During the implementation of the Action Strategy, the following names were given for years 2017-2021:

2017 – the Year of Dialogue with the People and Human Interests;

2018 – the Year of Support for Active Entrepreneurship, Innovative Ideas and Technologies;

2019 – the Year of Active Investment and Social Development;

2020 – the Year of Science, Enlightenment and Digital Economy Development;

2021 – the Year of Youth Support and Public Health.

The Action Strategy served as key guidelines for reforms aimed at establishing good neighborly relations in Central Asia, liberalization of the foreign exchange market, developing public services system, promoting tourism, advancing human rights, developing the system of handling public appeals, ensuring transparency of government agencies, expanding the media environment, bringing gender policy to a new level, developing the higher education system, improving the business climate, reducing poverty, fighting corruption, supporting youth, addressing environmental problems, developing the armed forces and ending forced and child labor.

To provide legal framework for the tasks identified in the Action Strategy and state programs, as well as for the systematic organization of work laws and regulations were adopted on each priority area of the Strategy.

Since the declaration of independence of our country up to today, the Ministry of Justice has registered more than thirty thousand laws and regulations, of which about thirteen thousand, or about 30%, were adopted during 2017-2021.

Since the measures outlined in the Action Strategy for the five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan in 2017-2021 have been completed within the determined timeframe, with the purpose of further improvement of the welfare of our people, transformation of economic sectors in the coming years identification of priorities for reforms aimed at accelerating the development of entrepreneurship, unconditional protection of human rights and interests and the formation of an active civil society based on the principle "From the Action Strategy to the Development Strategy", the draft Decree of the President of the Republic of Uzbekistan on "The Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026" was developed and posted for public discussion.

The draft Decree provides for the approval of the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026 and a "road map" for its implementation in 2022.

The Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026 envisages the following **seven** priorities, including **ninety-four** goals.

1. Building a people's state by enhancing human dignity and further developing a free civil society;
2. To make the principles of justice and the rule of law the most basic and necessary condition for development in our country;
3. Development of the national economy and ensuring its high growth rates;
4. Pursuing a fair social policy, development of human capital;

5. Ensuring spiritual development, up-end reform in the sector and taking it to a new level;
6. An approach to universal problems based on national interests;
7. Strengthening our country's security and defense potential, pursuing an open and pragmatic, active foreign policy.

Each of these areas has specific goals for further deepening reforms and improvements in the country.

LAWMAKING ACTIVITY: LEGAL AND INSTITUTIONAL CHANGES

In 2017

2018

2019

2020

2021

In order to radically improve the system of dissemination of legislative documents, to improve the quality of the system of legal awareness raising of implementers and the public about the essence and significance of legislation, the Law of the Republic of Uzbekistan “On Dissemination and Use of Legal Information” and the Resolution of the President of the Republic of Uzbekistan “On Measures to Radically Improve the System of Dissemination of Legislative Documents” N° PQ–2761 of February 8, 2017 were adopted.

From now on, the state bodies in charge of implementation of the relevant laws after their adoption, , as well as delivery to implementers and explanation of the meaning and significance of the laws among the population will be determined in draft laws submitted to the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan. This mechanism serves to ensure the effective and timely enforcement of newly adopted laws.

Once a legislative document is signed, the state body and organization charged with the control over its implementation, approves an action plan for implementation of the document, delivery to implementers and explanation of its essence and significance among the population.

The Ministry of Justice has been designated as the competent authority for effective coordination, methodological guidance and supervision of the activities of state bodies and organizations in dissemination of legislative documents.

The Ministry of Justice includes the newly adopted laws and regulations in the national legislative database within one day.

In order to strengthen the role of representative bodies in this area, the practice of hearing of annual reports of the Ministry of Justice and the Departments of Justice of the Republic of Uzbekistan on dissemination of laws and regulations has been established in the Senate and Councils of People's Deputies of the Republic of Uzbekistan.

About creation of Lex.uz:

The National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan - Lex.uz (hereinafter referred to as Lex.uz) is the main legal information resource and the only official electronic source that publishes all the legislation adopted in the country.

Ensuring the operation of the Lex.uz, the official publication of laws and regulations, their categorized record keeping and processing of control copies in digital form are among main tasks of the National Legal Information Center "Adolat".

- The Lex.uz was introduced pursuant to the Resolution of the Cabinet of Ministers № 304 of August 5, 2000 "On Measures to Improve the Systematization of Legislation

and Regulate the Dissemination of Legal Information” and officially launched on May 1, 2007.

In accordance with the Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan No 340 dated December 31, 2009 “On Measures to Ensure Wide Access to the National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan” to ensure wide access of legal entities and individuals to the texts of legislative documents, as well as to create additional conditions for dissemination of legal information to the public using modern means of information and communication technologies, from January 1, 2010 all users are provided with free access to Lex.uz.

In accordance with article 17 of the Law “On Dissemination and Use of Legal Information”, from September 25, 2017, the Lex.uz has been granted the status of the official source of publication of laws and regulations.

According to article 39 of the Law “On Normative Legal Acts”, the national legislative database of the Republic of Uzbekistan is one of the official sources of publication of the Constitution and laws of the Republic of Uzbekistan, resolutions of the Oliy Majlis, decrees and resolutions of the President of the Republic of Uzbekistan, regulations of ministries, state committees and agencies, as well as decisions of local government authorities.

According to article 29 of the Law of the Republic of Uzbekistan “On International Agreements”, the national legislative database of the Republic of Uzbekistan is the official source of publication of international agreements of the Republic of Uzbekistan.

The Lex.uz has a number of advantages over other sources:

- ➡ **first**, on the Lex.uz the documents are not only published, but also entered in electronic form, processed and made user-friendly. This allows users to use it as an electronic resource, copy, quickly and easily access other

documents via links within a document. In addition, there are many technical and practical functionalities;

- **second**, the legislative documents are quickly updated with amendments and addenda. Links to the reference documents based on which the amendments and addenda are made allow users to view and compare previous and subsequent versions;
- **third**, information on laws and regulations with reference norms that indicate the presence of links or certain gaps in the database are indicated as additional information in links, and the user can get information about both the law and by-laws at the same time;
- **fourth**, a search function by different categories in the database, including by branches of legislation, makes it easier for users to find the documents they need.

Today the Lex.uz, in addition to legislative documents in Uzbek, Russian languages and in Latin alphabet, also includes court decisions, texts of international agreements of the Republic of Uzbekistan, court documents, sample contracts, deeds, agreements, powers of attorney, corporate documents, personnel documents, applications, petitions, and documents subject to notarization.

The Lex.uz also has an electronic version of official publications, such as “Collection of Legislation of the Republic of Uzbekistan”, “Collection of International Agreements of the Republic of Uzbekistan” for users’ access.

In the Lex.uz, there is English translation of laws and regulations affecting rights and legitimate interests of citizens and businesses, as well as those that are important for foreign investors, and the scope of translated documents is expanding.

The Law “On Combating Corruption” mandates anti-corruption evaluation of laws and regulations and their drafts as one of the measures to prevent corruption in public administration.

Anti-corruption evaluation of laws and regulations and their drafts is a process aimed at:

- ➔ identification of corruptogenic factors that create the ground for committing corruption-related offenses;
- ➔ general assessment of consequences of the adoption of the draft, which creates a ground for committing corruption-related offenses;
- ➔ forecasting potential corruption risks to emerge in the process of enforcement of laws and regulations;
- ➔ development of recommendations and adoption of measures aimed at eliminating the identified corruption factors.

2017

In 2018

2019 2020 2021

Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-5505 dated August 8, 2018 approved the Concept for Improving the Lawmaking Activities.

The following are identified as the main directions for improving the lawmaking activity:

- ➔ systematization of the legislative base, ensuring the stability of legal regulation of social relations;
- ➔ improving the quality of the processes of development and adoption of laws and regulations, as well as improving the monitoring of their implementation;
- ➔ introduction of modern information and communication technologies into the lawmaking process;

- ➔ application of elements of “smart regulation” model in the lawmaking;
- ➔ improvement of the institutional framework for the lawmaking activities.

Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N° PF-5415 dated April 13, 2018 “On Measures to Radically Improve the Activities of Justice Bodies and Institutions in the Implementation of State Legal Policy” was adopted.

The transformation of justice bodies into a professional service that ensures the implementation of a unified state legal policy aimed at implementing the conceptual idea - “The adoption of fair laws, the establishment of a spirit of respect for the law in society is the key to building a democratic rule of law state” is identified as one of the priority areas of activities of the justice bodies and institutions.

In accordance with the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan N° PQ-3666 dated April 13, 2018 “On Organizational Measures to Further Improve the Activities of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan”, the main tasks of the Ministry of Justice in the lawmaking activities are as follows:

- ➔ carrying out a unified state legal policy, coordinating and increasing the efficiency of the lawmaking activities;
- ➔ coordination of activities in the field of assessing the regulatory impact of laws and regulations and their drafts;
- ➔ coordination, control and methodological support of legal services of government bodies and organizations;

- ➔ carrying out legal propaganda, raising public awareness of the essence and significance of the adopted legislation;
- ➔ establishment and strengthening of international legal cooperation, legal evaluation of international treaties;
- ➔ taking systematic and consistent measures to improve the position of the Republic of Uzbekistan in international ratings and indices in the political and legal dimensions.

From May 1, 2018, a new procedure has been introduced, according to which:

- ➔ draft laws and regulations are submitted to the Cabinet of Ministers, the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan only upon obtaining a legal opinion of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan on the advisability of their adoption based on the results of legal evaluation;
- ➔ a positive legal opinion of the territorial justice bodies based on the results of legal evaluation is a mandatory prerequisite for the adoption of regulations by local government bodies;
- ➔ legal evaluation of draft laws and regulations is carried out by the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan upon coordination with relevant organizations, and also repeatedly – when their conceptual provisions are changed in the structural divisions of the administration of the Cabinet of Ministers and the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan;
- ➔ ministries, state committees and agencies can adopt agency regulations, if they are authorized to adopt the relevant regulation or regulate specific social relations by laws, decrees, resolutions and decrees of the President of the Republic of Uzbekistan, resolutions of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan.

From January 1, 2019, universally binding agency regulations adopted before June 17, 1993 and not registered with the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan, including agency regulations of the former USSR, become void on the territory of the Republic of Uzbekistan.

2017 2018

In 2019

2020 2021

In accordance with the Law "On Guarantees of Equal Rights and Opportunities for Women and Men", the concept of "gender evaluation" has been introduced into the legislation.

Gender evaluation - analysis of laws and regulations and their drafts for compliance with the principles of guaranteeing equal rights and opportunities for women and men.

Gender evaluation of laws and regulations and their drafts is carried out by state bodies and other organizations in the relevant areas of operation.

In case if a law and regulation or its draft is found to be inconsistent with the principles of guaranteeing equal rights and opportunities for women and men, the conclusion of a gender evaluation is sent for consideration to the agency that developed or adopted this law and regulation.

Gender evaluation of laws and regulations and their drafts is aimed at:

- ➔ identification of non-compliance of a law or regulation or its draft with the principles of ensuring guarantees of equal rights and opportunities for women and men, which creates the possibility of gender-based direct and indirect discrimination;

- ➔ general assessment of consequences of the adoption of a draft law or regulation that creates the ground for direct and indirect gender-based discrimination;
- ➔ identification of possible risks of a discriminatory nature in the process of enforcement of laws and regulations;
- ➔ development of recommendations aimed at eliminating the identified legal provisions that allow direct or indirect gender-based discrimination.

The Law “On International Treaties of the Republic of Uzbekistan” was adopted. It provides that international treaties of the Republic of Uzbekistan that have entered into force, upon the proposal of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan, shall be published in the National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan and in other sources, including on the official websites of the relevant government agencies.

International treaties:

Since the country's independence to the present, **261** laws on accession to international treaties have been adopted, of which **48 (18%)** adopted in 2017-2021.

Bilateral agreements and treaties with foreign countries

Country	Prior to 2017	2017-2021
 Austria	4	
 USA	5	
 UAE	4	2
 Bangladesh	2	
 Bahrain	3	
 Belarus	13	4

Country	Prior to 2017	2017-2021
 Belgium	4	
 Bulgaria	18	
 Brazil	5	
 Great Britain	4	
 Hungary	2	1
 Vietnam	11	
 Germany	6	

Country	Prior to 2017	2017-2021
 Greece	11	
 Georgia	33	
 Indonesia	3	
 Jordan	5	
 Spain	2	
 Israel	11	
 Italy	8	
 Canada	1	
 Korea	11	
 Qatar	2	
 Kyrgyzstan	25	3
 Kazakhstan	24	1
 Kuwait	3	1
 Latvia	17	
 Lithuania	12	
 Luxembourg	4	
 Malaysia	5	
 Maldives	1	
 Moldova	23	
 Egypt	5	5
 Mongolia	1	
 Netherlands	4	
 Azerbaijan	35	
 Pakistan	12	

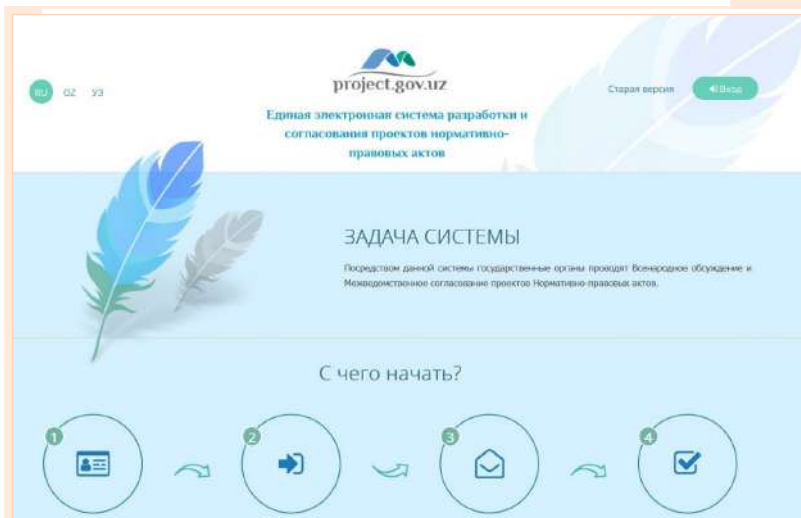
Country	Prior to 2017	2017-2021
 Poland	12	
 Portugal	1	
 Russia	2	32
 Romania	5	
 Saudi Arabia	3	
 Singapore	4	
 Slovakia	10	
 Slovenia	2	
 Thailand	3	
 Tajikistan	10	11
 Turkey	15	6
 Turkmenistan	32	2
 Ukraine	35	
 Oman	2	
 Finland	2	
 France	7	
 China	14	3
 India	7	2
 Czech	6	
 Switzerland	4	
 Iran	7	
 Estonia	1	

As part of the implementation of the Action Strategy, the Law of the Republic of Uzbekistan “On Ratification of the Convention on the Rights of People with Disabilities” (New York, December 13, 2006) was the first to be adopted.

The first signed bilateral agreement as part of the implementation of the Action Strategy: Agreement between the Government of the

Republic of Uzbekistan and the Government of the State of Kuwait
“On Mutual Visa Exemptions for Holders of Diplomatic Passports”.

From January 1, 2019, the Single Electronic System for the Development and Approval of Draft Laws and Regulations was piloted on the Internet.

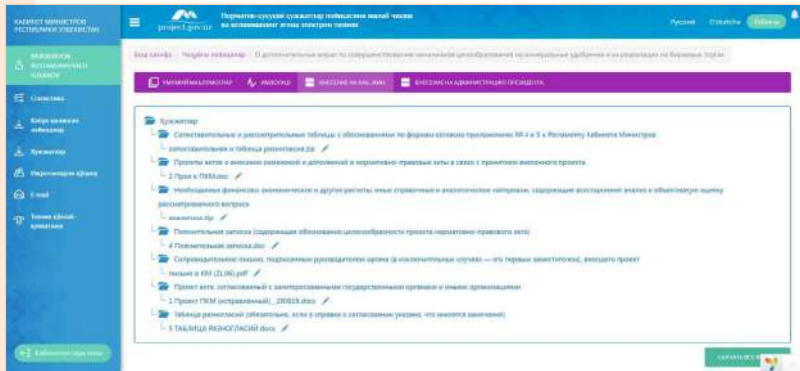
The Single Electronic System provides for the implementation of the following priority tasks:

- ➔ enabling concurrent and prompt distribution of draft laws and regulations for consideration, approval (signing off) using an electronic digital signature among all relevant ministries, agencies, local executive authorities, including posting drafts for wide public and expert discussion;
- ➔ ensuring the transparency of the process of consideration and approval (signing off) of draft laws and regulations by automatically recording the actions taken, fixing the dates of transmission and acceptance;

- ➔ confirmation of the authenticity of the electronic digital signature, including the authenticity of approvals and their validity;
- ➔ collection and storage of information on the actions taken in the process of consideration and approval (signing off) of draft laws and regulations, proposals and comments of relevant ministries, agencies, local executive authorities on draft laws and regulations;
- ➔ maintenance of a single electronic database of draft laws and regulations, which includes, among other things, information on the development and coordination process carried out through the Single Electronic System, information on the relevant ministries, agencies, local executive authorities; using a single electronic database in compilation of information-analytical and statistical data;
- ➔ real-time management, monitoring and control over the process of development and approval (signing off) by relevant ministries, agencies, local executive authorities of draft laws and regulations;
- ➔ significant savings in time and labor resources in the process of developing and coordinating (signing off) with relevant ministries, agencies, local executive authorities of draft laws and regulations.

The first draft legislative document submitted to the Cabinet of Ministers through the Project.gov.uz system:

Title of the draft: “On Additional Measures to Improve the Pricing of Mineral Fertilizers and Their Sale at Exchange Auctions”.

Type of draft: Resolution of the Cabinet of Ministers.

Draft developer: Uzkimyosanoat JSC.

Date of draft submission: 07/01/2019.

The first draft legislative document submitted to the Ministry of Justice for legal evaluation through the Project.gov.uz system:

Title of the draft: "On Participation in the Event Dedicated to the International Day of Cultural Diversity and Dialogue in New York, USA".

Type of draft: Resolution of the Cabinet of Ministers.

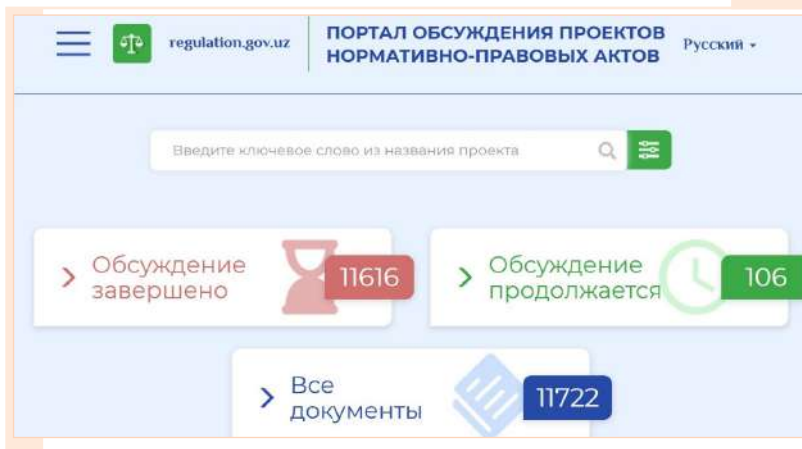
Draft Developer: Ministry of Culture.

Date of draft submission: 05/18/2019

Officer who carried out legal evaluation of the draft: Nodirjon Elmurod ugli Kenjaev.

The portal for discussion of draft laws and regulations (regulation.gov.uz) was transferred to the mandate of the Ministry of Justice.

2017 2018 2019

In 2020

2021

The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-5997 dated May 19, 2020 “On Measures to Further Improve the Activities of Justice Bodies and Institutions in the Implementation of State Legal Policy” was adopted.

The Ministry of Justice has been charged with the following additional tasks and functions:

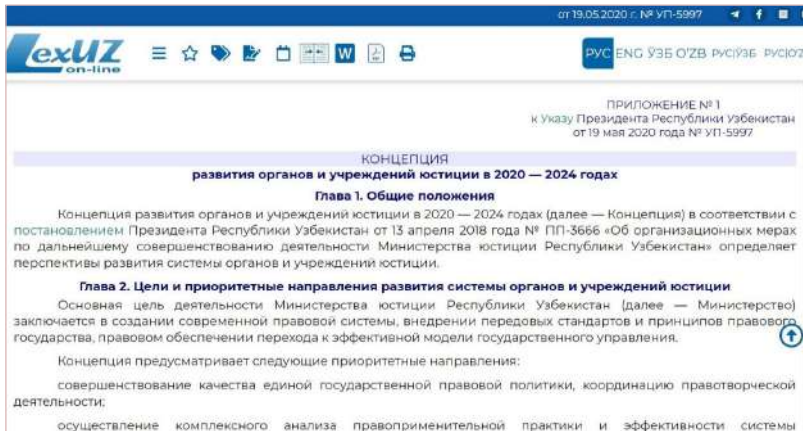
- ➔ effective organization of work on the systematization and codification of legislation in all areas, revision of outdated legislation, its harmonization with the ongoing reforms;
- ➔ analysis of legal problems encountered in the daily life of citizens, elimination of identified shortcomings by ensuring the improvement of legislation regulating social relations;

- ➔ expanding the scale of communicating to the population, business entities and foreign investors the essence and significance of the adopted laws and regulations, increasing the efficiency of line ministries and agencies in this work.

Approved documents:

- ➔ Concept for the Development of Justice Bodies and Institutions in 2020 - 2024;

➔ 2020-2021 “Roadmap” for the implementation of the Concept for the Development of Justice Bodies and Institutions in 2020 - 2024;

от 19.05.2020 г. № УП-5997

lexUZ on-line

РУС ENG ЎЗБ O'ZB РУСЎЗБ РУСЎ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2
к Указу Президента Республики Узбекистан
от 19 мая 2020 года № УП-5997

«ДОРОЖНАЯ КАРТА»
по реализации в 2020-2021 годах Концепции развития органов и учреждений юстиции в 2020 — 2024 годах
См. предыдущую редакцию.

№	Наименование мероприятий	Форма реализации	Сроки реализации	Ответственные исполнители
Совершенствование качества единой государственной правовой политики, координация правотворческой деятельности				
1.	Систематизация законодательства, упрощение правового регулирования путем применения метода «регуляторной гильотины», в том числе сокращение подзаконных актов и принятие законов прямого действия.	Комплекс мер	Ноябрь 2020 года	Министерство юстиции (Р. Давлетов), заинтересованные министерства и ведомства
2.	Внедрение комплексной системы оценки регуляторного воздействия.	Проект постановления	Июль 2020 года	Министерство юстиции (Р. Давлетов).

➔ Target indicators for the development of justice bodies and institutions in 2020-2024;

от 19.05.2020 г. № УП-5997

lexUZ on-line

РУС ENG ЎЗБ O'ZB РУСЎЗБ РУСЎ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3
к Указу Президента Республики Узбекистан
от 19 мая 2020 года № УП-5997

Целевые показатели (индикаторы) развития органов и учреждений юстиции в 2020 — 2024 годах

№	Целевые показатели	Единица измерения	Годовые показатели					
			Текущее состояние	2020 год	2021 год	2022 год	2023 год	2024 год
Реализация единой государственной правовой политики, координация и повышение эффективности правотворческой деятельности								
1.	Объем проектов законов прямого действия от общего количества проектов нормативно-правовых актов, разработанных Министерством юстиции	%	20	20	30	30	40	40
2.	Объем разработанных Министерством юстиции проектов законов с проведенной оценкой регуляторного воздействия	%	0	10	20	30	40	50
3.	Объем проектов решений органов государственной власти на местах							

Since July 1, 2020 the Ministry of Justice approved the following proposals:

- ➔ prohibition of regulation of issues within the powers of the economic management bodies and corporate relations through the adoption of by-laws or through administrative methods;
- ➔ the establishment of legal norms providing for liability for individuals and legal entities exclusively by laws;
- ➔ prohibition of inclusion in agency regulations of legal provisions that establish additional payments and fees for individuals and legal entities, provide for excessive administrative and other restrictions, lead to unreasonable expenses for them, and are permissive in nature;
- ➔ prohibition of inclusion of legal norms in regulations in the field of technical regulation;
- ➔ introduction of the practice of registration with the Ministry of Justice and entry into force of regulations in the field of technical regulation only after conducting a mandatory legal evaluation by the Ministry and obtaining a positive legal opinion.

Since July 1, 2020, a “package” principle has been introduced, providing for the introduction of conceptually new mechanisms in the development of draft laws and regulations, in accordance with which:

- ➔ when developing a new draft law, reference norms aimed at its implementation are developed and come into force simultaneously with the new law or within the period established by the law;
- ➔ if the provisions in the new draft law require the introduction of appropriate changes in previously adopted laws, then the previously adopted laws shall be amended simultaneously with the adoption of a new law;

- ➔ ministries and agencies make amendments and addenda to the agency regulations adopted by them on the same issue in a single document;
- ➔ The Ministry is authorized to make appropriate amendments to the acts available in the State Register of Agency Regulations if they pertain to the same issue and have the same technical format.

In order to systematize legislation and reduce excessive legal regulation, in the period from July 1, 2020 to January 1, 2021, the adoption of agency regulations was suspended.

From July 1, 2020, the practice of state registration of agency regulations by an order of the Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan was canceled and the procedure for state registration of agency regulations with the assignment of a unique number to it in the state register was introduced.

The CONCEPT of Development of Justice Bodies and Institutions in 2020 - 2024

Improving the quality of a unified state legal policy, coordinating lawmaking activities:

- ➔ Ensuring that any regulatory intervention in socio-economic relations in society is substantiated, reasonable and adequate.
- ➔ Development of new regulatory tools after studying and analyzing the opinions of the business community, civil society institutions, the population and the public.
- ➔ The transformation of legal certainty and predictability of regulatory behavior into the most important principle of state legal policy, on the basis of which the activities of government bodies and their officials are assessed.

- ➔ Introduction of an integrated approach to regulation of socio-economic relations in the lawmaking.
- ➔ Systematization of legislation, simplification of legal regulation and reduction of by-laws through application of the “regulatory guillotine” method and adoption of directly applicable laws based on a thorough, wide-ranging and critical analysis.
- ➔ Establishment of a comprehensive system for assessing the regulatory impact of legislative acts, which includes ex-post analysis of adopted regulations.
- ➔ Formation and consistent improvement of the mechanisms of scientific linguistic evaluation.
- ➔ Creation and improvement of institutional, scientific and methodological foundations for conducting anti-corruption, gender evaluation of laws and regulations and their drafts.
- ➔ Further improvement of the single electronic system for the development and approval of draft laws and regulations by introducing innovative methods of operations into the lawmaking process using modern information and communication technologies.
- ➔ Implementation of “smart regulation” model and standardized analysis methodology by improving the legislative activity and eliminating the excessive burden of legal regulation.
- ➔ Harmonization of civil law norms with the most advanced foreign practices, as well as the introduction of international standards in this area.
- ➔ Establishing mutual legal evaluation of regulatory and dispositive norms in order to develop civil law institutions and minimize regulatory interference in private law relations between equal entities.

- ➔ Development of civil legal relations, strengthening of legal, institutional and methodological foundations in the system of the Ministry, in particular the introduction of effective civil legal mechanisms that protect the rights and legitimate interests of individuals and legal entities.
- ➔ Improving the activities of legal services of government agencies and organizations through their active involvement in the process of developing draft regulations.

The development, approval, adoption, legal evaluation and state registration of draft agency regulations is carried out through the Single Electronic System for the Development and Approval of Draft Regulations from July 1, 2020 - in test mode, from October 1, 2020 - in full scale.

On July 1, 2020, for the first time in the history of Uzbekistan, an electronic document was adopted and registered with the Ministry of Justice.

This document, approved by the Minister of Health, mandates medical personnel when issuing a prescription to patients to indicate not the trade name of medicines, but their active ingredient. This gives citizens a choice to buy any medicine with the same composition, and serves to prevent possible corruption among medical personnel, illegal agreements between medical personnel and pharmaceutical companies.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
ADLIYA VAZIRLIGIDA
DAVLAT RO'YXATIDAN O'TKAZILDI
RO'YXAT RAQAMI: 3277
2020 - yil 01 - iyul

**ЎЗБЕКISTОН РЕСПУБЛИКАСИ СОГЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ**

Тиббиёт ташкилотларида дори воситаларини тайинлаш, халқаро патентланмаган номланиши бўйича рецетпларни расмийлаштириш ҳамда беморнинг дори воситаларини қабул қилиш, сақлаш ва қўллаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикасининг "Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида"ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 декабрдаги ПҚ-4554-сон "Ўзбекистон Республикаси фармацевтика тармоғида ислохотларни чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 12 сентябрдаги 714-сон "Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида"ги қарорига мувофиқ **бу юрمان:**

1. Тиббиёт ташкилотларида дори воситаларини тайинлаш, халқаро патентланмаган номланиши бўйича рецетпларни расмийлаштириш ҳамда беморнинг дори воситаларини қабул қилиш, сақлаш ва қўллаш тартиби тўғрисидаги низом 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.
2. Айрим идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар 2-иловага мувофиқ ўз кучини йўқотган деб топилин.
3. Маъқур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Соғлиқни сақлаш вазири

Тошкент ш.
2020 йил, 01 июль

Келишилди:

Шадманов А. К.

Раис

Тошкент ш.
2020 йил, 01 июль

IZAMOV R. SH.

The introduction of an electronic system creates a number of conveniences and advantages:

- ➔ documents submitted to the Ministry of Justice will not be in hard copy and will not be approved by the seal;
- ➔ during coordination with ministries and agencies, an electronic digital signature will be used;
- ➔ documents are concurrently submitted for public discussion;
- ➔ documents are not registered through a separate order of the Minister of Justice, but by assigning them a unique number and entering them into the electronic state register;
- ➔ registered documents are automatically published in the National Legislative Database (www.lex.uz).

2017 2018 2019 2019

In 2021

The new version of the Law “On Normative Legal Acts” developed by the Ministry of Justice based on the reforms of recent years in the field of lawmaking and foreign experience, was adopted.

The screenshot shows the LexUZ on-line website interface. At the top, there are navigation icons and language options (РУС, ENG, ЎЗБ, O'ZB, РУС/ЎЗБ, РУС/O'ZB). Below the navigation bar, the text of the law is displayed. The law is titled "ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН О НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТАХ" (Law of the Republic of Uzbekistan on Normative Legal Acts). It was adopted by the Legislative Chamber of the Oliy Majlis on November 24, 2020, and approved by the Senate on December 18, 2020. The effective date is 20.04.2021. The law is divided into chapters, with Chapter 1 titled "Глава 1. Общие положения" (Chapter 1. General provisions). Article 1, titled "Статья 1. Цель настоящего Закона" (Article 1. Purpose of this Law), states that the purpose is to define the concept, types, and legal force of normative legal acts, and to regulate relations in the field of planning, initiation, preparation, expert review, coordination, adoption, publication, and implementation of normative legal acts. Article 2, titled "Статья 2. Законодательство о нормативно-правовых актах" (Article 2. Legislation on normative legal acts), states that the legislation consists of this Law and other acts of the legislature.

The following necessitated the adoption of new version of the Law:

- **first**, the absence of a single legislative act regulating the **development, coordination and adoption** of draft laws and regulations; (*currently these relations are regulated by **more than 10** different pieces of legislation*)
- **second**, the regulation of legal relations in sectors **mainly through by-laws** due to the **lack of a clear procedure** for developing directly applicable laws; (*currently the share of laws in the National Legislative Database is about 5%*)
- **third**, the absence in the current legislation of modern lawmaking techniques, such as “**experimental adoption of laws and regulations**”, “**monitoring of law enforcement practice**”, “**assessment of regulatory impact**”;
- **fourth**, the lack of a unified procedure for **the legal and technical design** of drafts was bringing about **various practices and approaches** in development of draft legislation; (*the design of drafts is carried out in accordance with 3 documents in 3 different procedures*).

The new Law has a number of advantages over the previous law, in particular:

- the **basic principles** of the Law are defined; (*legality, publicity, research-based, consistency, complexity and stability of the legal regulation of social relations, etc.*)
- the **exact procedure and stages are established for planning and initiating** draft development; (*the development of drafts is planned for a **semi-annual, annual period** and **for a period of more than 1 year***)
- the application of the concepts “**legislation**”, “**legislative document**” and “**law**” is ensured in accordance with the generally accepted meaning and theory of the lawmaking; (*laws and regulations are*

legislative documents and form the legislation of the Republic of Uzbekistan)

- ➔ it is determined what type of laws are to be adopted in the form of **constitutional laws**; (laws of the Republic of Uzbekistan providing for **amendments and addenda to the Constitution of the Republic of Uzbekistan**)
- ➔ **posting** drafts for **public discussion** on the Portal for discussing draft laws and regulations and consideration by the developer of each received proposal is made **mandatory**; (the term for discussing drafts should not be less than **15** calendar days)
- ➔ the **scope of regulation** of by-laws are clearly determined; (Issues subject to regulation at the level of laws **shall not** be regulated by by-laws)
- ➔ **legal, economic, financial, scientific, linguistic, environmental, corruption** evaluation of draft laws and regulations is envisaged; (**involvement** of experts from foreign countries and international organizations is possible for carrying out evaluation)
- ➔ **specific deadlines** are established for **coordination** of drafts among ministries and agencies; (decrees and resolutions of the **President of the Republic of Uzbekistan**, as well as resolutions **of the Government** must be coordinated within **3** working days, regulations of **government** agencies - within **5** working days, laws – **7** working days)
- ➔ the responsibility of the heads of ministries and agencies for **quality** review and observance of the established deadlines for **the approval** of drafts is being strengthened;
- ➔ the mechanisms for the adoption of regulatory legal acts as a **legal experiment** are elaborated; (to assess the effectiveness of a law or regulation, it is adopted on a certain **territory** or limited **by a group of persons**)

- the legal framework is defined for **bringing the essence and significance of legislative acts to the attention of implementers, exercising control and monitoring over their enforcement, assessing the regulatory impact;**
- Single Methodology for legal and technical registration of draft laws and regulations, as well as information and analytical materials attached to them is being approved.

The adoption of this Law enabled a quality organization of the lawmaking activities, the formation of a consistent and universal law enforcement practice, statutory definition of all processes related to the lawmaking, as well as the adoption of directly applicable laws.

Single electronic system for the development, approval and registration of decisions adopted by local government bodies - "E-qaror"

The Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan № 218 dated April 14, 2020 "On Measures to Introduce the Single Electronic System for the Development, Approval and

Registration of Decisions Adopted by Local Government Bodies” was adopted.

According to the Resolution, in January-May 2021, a legal experiment was conducted in Kashkadarya region to test the Single Electronic System for the Development, Approval and Registration of Decisions Adopted by Local Government Bodies – “E-qaror”, as a result of which, from July 1, 2021, the Electronic System “E-qaror” has been introduced at all levels of local executive bodies.

By the Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan № 390 dated June 22, 2021 “On Measures to Introduce the Electronic System “E-qaror” into the Activities of Local Government Bodies”, the following documents were approved:

- ➔ Regulations on the procedure for the development, approval, adoption (issue), registration and publication of decisions and orders of local government bodies through the electronic system “E-qaror”;
- ➔ The procedure for the development, approval, adoption (issue), registration and publication of draft regulations adopted by local government bodies through the electronic system “E-qaror”;
- ➔ The procedure for the development, approval, adoption (issue), registration and publication of draft decisions and orders of a non-binding nature, adopted by local government bodies through the electronic system “E-qaror”;
- ➔ “Roadmap” for introduction of the electronic system “E-qaror” in all local government bodies.

On February 18, 2021, for the first time in the history of Uzbekistan, the first electronic decision of a local government body was adopted through the single electronic system “E-qaror”.

- ➔ The first fully electronic decision was adopted by Kashkadarya region khokim.

The advantages of the new online program are that the adopted decisions can be easily monitored by the general public through the “E-qaror” system.

- ➔ <https://e-qaror.gov.uz/oz/site/login>

The launch of the system in all local government bodies increases the transparency of their operations, prevents violations of constitutional rights and freedoms of citizens, as well as prevents the adoption of regulations that introduce excessive administrative and other restrictions for entrepreneurs causing unjustified expenses.

The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan of March 15, 2021 “On Measures to Further Improve the Regulatory Impact Assessment System”

The purpose of introducing a regulatory impact assessment system is to predict the consequences of regulations on the population, business, consumers, the economy and society as a whole, to eliminate negative factors, in particular, overregulation, to repeal documents or provision that are labor-intensive and costly or cause red-tape and paperwork.

This procedure serves to prevent the adoption of poor quality and ineffective legislation.

Methodology for regulatory impact assessment of legislation

By the order of the Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan “On approval of the methodology and forms of the report on regulatory impact assessment of draft laws and regulations and adopted laws and regulations” (registered on March 31, 2021, reg. № 3292), the following documents were approved:

- ➔ Methodology for regulatory impact assessment of draft laws and regulations and adopted laws and regulations;
- ➔ Report forms for regulatory impact assessment of draft laws and regulations and adopted laws and regulations.

According to the Methodology, the following methods are used in regulatory impact assessment:

- “ex-ante” - assessment of the regulatory impact of a draft;
- “ex-post” - a study of the impact of a regulatory instrument introduced by a law or regulation, based on a retrospective analysis.

The “ex-ante” method provides for the following:

- analysis of problems;
- identification of the necessity (reasons) of state intervention in the sector subject to regulation;
- identification of goals achieved through regulation;
- study of alternative methods for addressing problems, identification of their advantages and disadvantages, as well as justifications for the expediency of using the chosen alternative method;
- analysis of the impact of the draft on the competitive environment;
- identification of the expected results from the adoption of the draft.

The “ex-post” method provides for the following:

- analysis of stakeholders affected by the regulation;
- identification of the effectiveness, achievement of goals, as well as positive and negative consequences of using the regulatory instrument established by the law or regulation;
- studying the effectiveness of regulation;
- analysis of the impact of the law or regulation on the competitive environment, etc.

The order of the Minister of Justice of the Republic of Uzbekistan **“On approval of the Regulations on the procedure for conducting anti-corruption evaluation of laws and regulations and their drafts”** was developed (registered on February 24, 2021, reg. № 3287).

This order introduced a new procedure for conducting anti-corruption evaluation, in particular, the practice of filling out a checklist by government agencies and organizations.

The image shows a digital interface for a checklist titled "ЧЕКЛИСТ по выявлению коррупционных факторов" (Checklist for identifying corruption factors). The checklist is presented in a light blue modal window over a grey background. It contains three numbered items, each with radio buttons for "Есть" (Yes) and "Нет" (No), and a text input field for "Комментарий об отсутствии" (Comment on absence).

ЧЕКЛИСТ по выявлению коррупционных факторов

1. Коррупционные факторы, связанные с устойчивостью и правовым соответствием норм: Неправильное использование слов.

Есть
 Нет

Комментарий об отсутствии:

2. Коррупционные факторы, связанные с устойчивостью и правовым соответствием норм: Неточное и необоснованное применение отсылочных норм

Есть
 Нет

Комментарий об отсутствии:

3. Коррупционные факторы, связанные с устойчивостью и правовым соответствием норм: Наличие противоречий в нормативно-правовых актах

Есть
 Нет

The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № “On measures to further improve the conduct of anti-corruption evaluation of laws and regulations and their drafts” (PQ–5263 dated October 22, 2021)

Representatives of research organizations and higher educational institutions, as well as individuals – independent experts have been granted the right to conduct **scientific and independent anti-corruption evaluation** of laws and regulations and their drafts.

It is established that the draft law or regulation for which the checklist has not been completed will not be subject to legal evaluation by justice bodies and will be returned to the developer.

In 2021, the Ministry of Justice conducted anti-corruption evaluation of **892** existing laws and regulations, including **476** of them in cooperation with territorial justice bodies (in particular, 5 by justice departments and 2 by sections).

Based on the results of anti-corruption evaluation, **660** corruption factors were identified in **224** laws and regulations (**27** laws, **15** Presidential Decrees, **28** Presidential Resolutions, **117** resolutions of the Cabinet of Ministers, **37** agency regulations).

SYSTEMATIZATION OF LEGISLATION

In order to eliminate unnecessary bureaucratic procedures, reduce the regulatory burden, primarily on entrepreneurial activity, ensure the consistency and integrity of the legal framework, a completely new system for organizing work in this area has been introduced.

The Ministry of Justice has set up work to reduce the statutory framework through systematization of all branches of legislation, the use of the so-called “cleansing” (the “regulatory guillotine” method) of legislation.

The first manifestation of the systematization of legislation is the abolition of documents that have lost their relevance today and do not affect the lives of the population. The second manifestation is to cancel several documents adopted on a single issue and merge the provisions in them into a single document.

First direction:

498 та

By the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-6075 dated September 27, 2020, **498** Presidential decrees and resolutions that *have lost the relevance* were voided (**392** of them – fully, **106** – partially). By Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-6218 dated April 30, 2021, **380** decrees and resolutions of the President of the Republic of Uzbekistan that *lost their relevance* were voided (**244** of them – fully, **136** – partially).

1887 та

By the Decree of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan № 87 dated February 22, 2021, **1,887** government decisions that have lost their relevance and caused regulatory burden and collisions in law enforcement practices were voided (**90%** of them – fully, and in **10%** – some sections were voided).

51

Among voided government decisions, 51% were adopted in 1990-2000, 35% – in 2000-2010 and 14% – in 2010-2020, and currently lost their relevance.

If we analyze the essence of the voided government decisions, most of them:

- ➔ were documents that did not affect the life of the population and the activities of entrepreneurs (for example, “On the preferential procedure for the sale of furniture, carpets and carpet products to newlyweds”, “On changing the wholesale price of flour”, “On price limits for certain products”);
- ➔ lost their relevance as a result of the administrative reform and the adoption of new documents (for example, resolutions “On the Establishment of the Republican State Cooperative Association “Uzolkhozkurilish” for Construction in Collective Farms under the Ministry of Agriculture of the Republic of Uzbekistan”, “On Organization of the Institute for Monitoring the Current Legislation under the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan”);
- ➔ were tasks that are intended to be accomplished once or for a specified period of time (for example, resolutions “On the report of the prosecutor’s office of the Uzbek SSR on the results of the investigation of the consequences of a natural disaster - a landslide in the village of Jigaristan, Angren district, Tashkent region”, “On organization of the II international kurash tournament dedicated to the memory of Al Khakim At-Termizi”);
- ➔ were documents on the liquidation of an organization or foundation (including the resolutions “On the Liquidation of the Institute of Political Science and Management”, “On the Liquidation of the Republican Production Association “Uzsemkhlopok”).

INFORMATION on the reduction of agency regulations

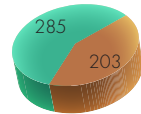
as of December 31, 2021

2021: in total **488** acts were voided*.

Of them:

203 – holistic;

285 – amendments and addenda.

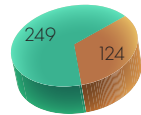

2020: in total **373** acts were voided.

Of them:

124 – holistic;

249 – amendments and addenda.

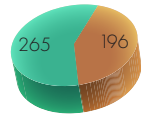

2019: in total **461** acts were voided.

Of them:

196 – holistic;

265 – amendments and addenda.

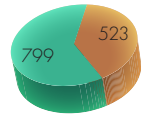

from January 1, 2019 to December 31, 2021,
a total of 1,322 acts were voided**.

Of them:

523 – holistic;

799 – amendments and addenda.

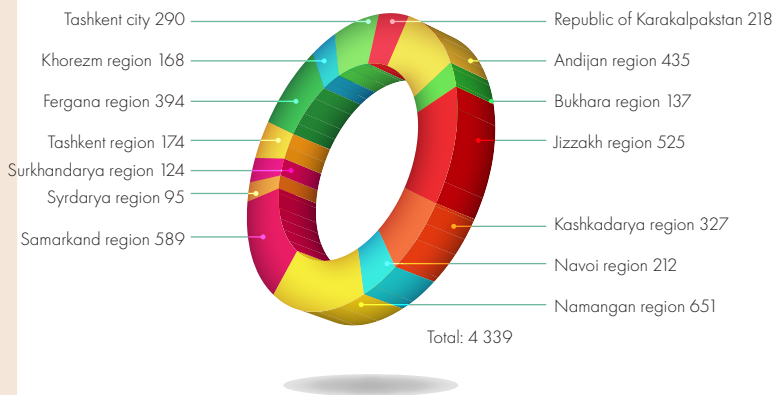
* **1,313** holistic documents at the beginning of 2021, became **1 164** as of December 31 (the number of valid holistic documents in 2021 alone decreased by **11.34%**)

** as of January 1, 2019, the number of holistic documents was **1,500**, the number of which was reduced to **1,164** by December 31, 2021, and the reduction rate of holistic documents was **22.4%**

The Ministry of Justice conducted an inventory of decisions of local government bodies of a regulatory nature, which were posted in the National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan – Lex.uz.

Pursuant to the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF–6155 dated February 3, 2021, **4,339** outdated and no longer relevant decisions of local government bodies were voided.

Decisions of local government bodies voided by the “regulatory guillotine” method

Second direction:

The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF–6218 dated April 30, 2021 “On Measures to Comprehensively Systematize the National Legislation” was adopted.

The Decree reflects the following issues.

First, the quantitative systematization of legislation is improving qualitatively.

After the so-called “cleansing” of no longer relevant legislative acts, the time has come to improve their content.

This work is planned to be carried out in two directions:

- 1) consolidation, i.e. consolidation of **1,600** disparate acts regulating the activities of over **120** state bodies.

This is a very important issue, because currently in order to understand the mandates of a particular ministry, it is necessary to study the content of at least a dozen legal acts or get legal advice, which requires additional time and financial costs. However, instead of dozens of different laws and regulations, it is easier to understand and comply with the requirements of one document, which details all the main issues related to the activities of the relevant government agency.

2) systematization of the current statutory framework by branches of legislation. In this regard, the current legislation will be systematized in about **60** of the most important areas. This work will not only reduce the number of documents, but also significantly improve their quality. In particular, systematization eliminates duplication, contradictions, legal gaps and other shortcomings in law enforcement practice that lead to various problems.

Second, the Ministry of Justice will provide methodological assistance to responsible implementers on this matter, as well as take measures to ensure the timely and high-quality implementation of the tasks set in the Decree.

The Decree specifically focuses on the mechanisms for implementing its provisions. In particular, it provides two detailed schemes of the process of systematizing legislative acts regulating the activities of government agencies, as well as systematizing laws and regulations by branches of legislation for implementing bodies.

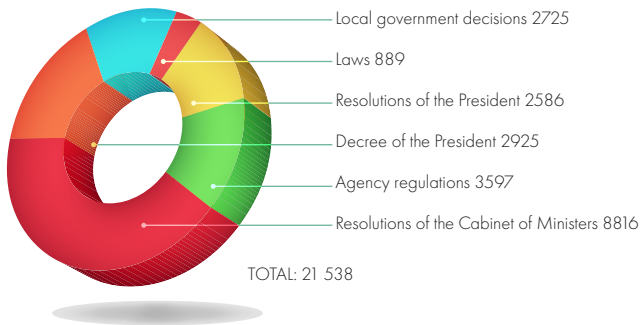
With the adoption of the Decree, a qualitatively new stage in the systematization of legislation began.

The systematization of legislation or, in other words, its optimization is intended to contribute to the following:

- ➔ first, facilitating the use and understanding of legal information by citizens and entrepreneurs;
- ➔ second, reducing the costs associated with the use of legal information and the services of a lawyer;
- ➔ third, elimination of duplication and contradictions in legislation.

Current laws and regulations

At the initiative of the Ministry of Justice, a total of **8,426** outdated and no longer relevant documents were voided, which is about **28** percent of the current statutory framework.

*Out of **29,964** documents, **8,426** were voided, so currently **2 537** documents are in force.*

THE LAWMAKING ACTIVITY: QUANTITATIVE AND QUALITATIVE INDICATORS

The Central Administration of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan includes the following structural divisions focused on the lawmaking:

- ➔ Main Department of Legislation;
- ➔ Department of Criminal, Administrative and Social Legislation;
- ➔ Department of Economic Legislation;
- ➔ Department of State Registration of Agency Regulations;
- ➔ Department of Analysis and Systematization of Legislation;
- ➔ Department of Regulatory Impact Assessment;
- ➔ Department of Legal Propaganda and Education;
- ➔ Department for Coordination of the Activities of Legal Services;
- ➔ National Legal Information Center "Adolat".

To date, **153** employees work in these structural units, **32** of which (**21%**) are women. The average age of employees is **30-35** years.

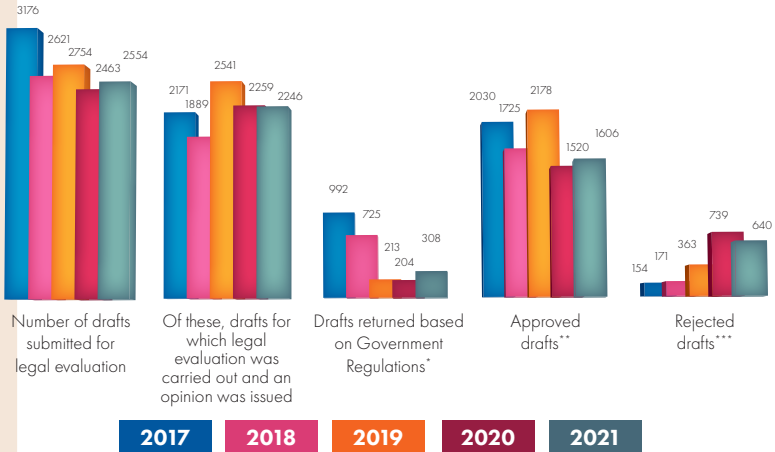
In accordance with article 27 of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Normative Legal Acts”, the Ministry of Justice conducts legal evaluation of draft laws and regulations after they are coordinated with relevant organizations and other types of evaluations are carried out.

In the process of legal evaluation, the Ministry of Justice evaluates the draft for its compliance of with the Constitution and laws of the Republic of Uzbekistan, other laws and regulations with higher legal force, requirements of legal and technical registration, including the validity and expediency of the application of reference norms in the draft law or regulation.

Based on the results of legal evaluation, the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan issues an opinion.

Legal evaluation of draft legislation

In total, in 2021, **2,554** draft laws and regulations were submitted to the Ministry of Justice for legal evaluation by ministries and agencies, of which **2,246 (87 %)** underwent legal evaluation, and **308 (13 %)** were rejected due to their submission in violation of the requirements of the Regulations of the Cabinet of Ministers.

According to the results of legal evaluation conducted by the Ministry of Justice, for **1,606 (71 %)** draft laws and regulations, an opinion was issued on the advisability of their adoption, and **640 (29 %)** – have been returned to the developers with conceptual

- * Drafts returned due to a violation of the procedure for submitting them for legal evaluation – drafts submitted in violation of the requirements for submitting draft laws and regulation to the Ministry of Justice for legal evaluation.
- ** Drafts recognized as sound – means developed drafts recognized as advisable to be adopted as legislative documents.
- *** Drafts recognized as inappropriate – means developed drafts recognized as inadvisable to be adopted as legislative documents.

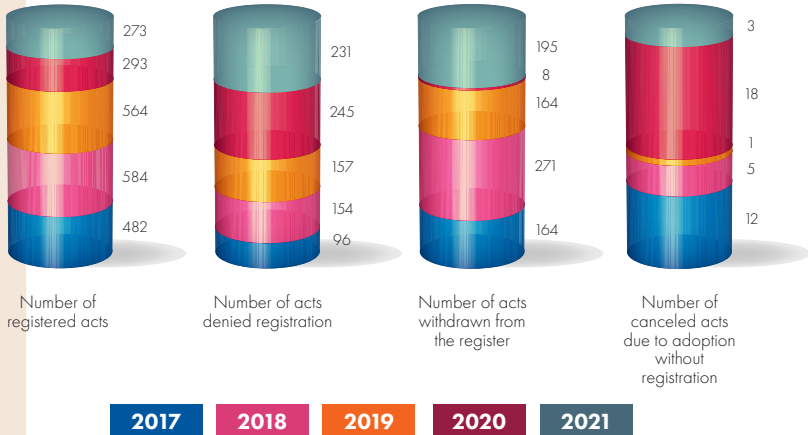
comments regarding the advisability of their adoption in the submitted version.

In 2017, out of **3,163** drafts submitted for legal evaluation, the Ministry of Justice carried out legal evaluation of **2,171 (68 %)** drafts, of which **154 (7 %)** were found to be inadvisable for adoption as legislative documents.

As a result of the introduction of such stages as anti-corruption evaluation, regulatory impact assessment, by 2021 the number of drafts recognized by the Ministry of Justice as inadvisable has increased almost 4 times compared to 2017. This, in turn, indicates that legal evaluation and analysis serve to improve the quality of developed draft laws and regulations.

Draft laws and regulations submitted for legal evaluation without meeting the requirements for drafting, coordination with the relevant ministries and agencies, public discussion and other similar requirements are strictly rejected by the Ministry of Justice.

Legal evaluation of draft agency acts

In total, in 2021, **567** agency regulations were submitted to the Ministry of Justice (**20** documents from the previous quarter were carried over as a balance), of which **273 (48 %)** were registered, while state registration was denied for **231 (41 %)**, **36 (6 %)** were returned for revision on the basis of a written request from the developer, **10 (2 %)**, according to the opinion of the Ministry of Justice, were recognized as not registered, and the remaining **17 (3 %)** were carried over as a balance to the next reporting period.

Due to the moratorium on agency rulemaking to systematize legislation and reduce excessive regulation, from July 1, 2020 to January 1, 2021, the number of drafts to be registered was halved in 2020 compared to 2019.

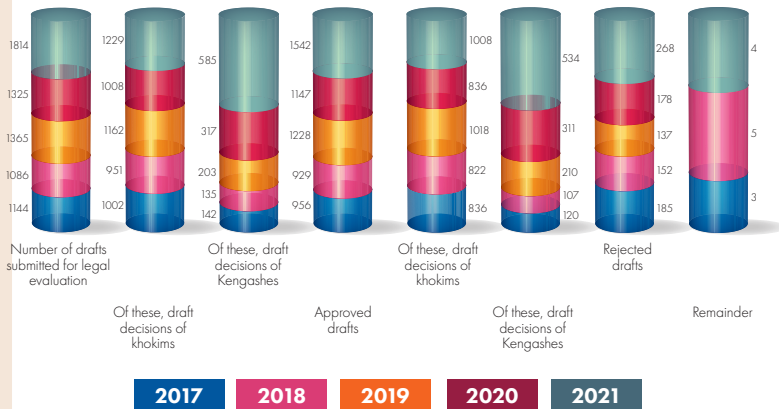
Given that the establishment of legal norms through agency regulations is carried out exclusively by several government bodies, without participation of higher agencies, it is important to carefully

study the drafts during legal evaluation and state registration with the Ministry of Justice.

So, in 2017, **482** documents were registered, **96** were denied registration, **164** were removed from the state register, **12** were canceled due to their adoption without state registration.

During the analyzed period, the largest number of agency regulations, in particular **584** acts, were registered with the Ministry of Justice in 2018, and the smallest indicator being **273** acts in 2021.

Rule-making of local government bodies

The most voluminous draft laws and regulations coordinated through the Project.gov.uz system in 2020-2021:

Direction	ID number	Developer	Type of draft	Number of pages
Draft Law				
On approval of the Criminal Procedure Code of the Republic of Uzbekistan	ID-23074	General Prosecutor's Office	Draft law	395
On approval of the Criminal Code of the Republic of Uzbekistan	ID-18392	General Prosecutor's Office	Draft law	186
On approval of the Healthcare Code of the Republic of Uzbekistan	ID-23138	Ministry of Health	Draft law	146
Draft Decree of the President				
On approval of the Concept of Socio-economic Development of the Republic of Uzbekistan until 2030	ID-25236	Ministry of Economic Development and Poverty Reduction	Draft decree of the President	165
On Amendments and Addenda to Some Acts of the President of the Republic of Uzbekistan	ID-45670	Civil Service Development Agency	Draft decree of the President	94
On Additional Measures for Further Regulation of Tax and Customs Incentives	ID-27983	Ministry of Finance	Draft decree of the President	80

- * Хуқуқий экспертизага киритиш тартибига амал қилмаган ҳолда киритилганлиги учун қайтарилган лойиҳалар – норматив-хуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини хуқуқий экспертизадан ўтказиш учун Адлия вазирлигига киритишга доир талабларга риоя қилинмаган ҳолда киритилган лойиҳалар тушунилади.
- ** Мақсадга мувофиқ деб топилган лойиҳалар – ишлаб чиқилган лойиҳани норматив-хуқуқий ҳужжат сифатида қабул қилиш мақсадга мувофиқ деб топилган лойиҳалар тушунилади.
- *** Мақсадга мувофиқ эмас деб топилган лойиҳалар – ишлаб чиқилган лойиҳани норматив-хуқуқий ҳужжат сифатида қабул қилиш мақсадга мувофиқ эмас деб топилган лойиҳалар тушунилади.

Direction	ID number	Developer	Type of draft	Number of pages
Draft Resolution of the President				
On the Introduction of the Commodity Nomenclature for Foreign Economic Activity of the Republic of Uzbekistan version 2022	ID-52180	Ministry of Investment and Foreign Trade	Draft resolution of the President	686
On the Comprehensive Systematization of Legal Acts Relating to the Management System in the Field of Investment and Foreign Economic Activity	ID-50969	Ministry of Investment and Foreign Trade	Draft resolution of the President	210
On Measures to Implement the Investment Program of the Republic of Uzbekistan in 2022-2024	ID-49181	Ministry of Investment and Foreign Trade	Draft resolution of the President	146
Draft Resolution of the Government				
On coordination of some decisions of the Government of the Republic of Uzbekistan, as well as on the abolition of some of them (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan № PF-6218 dated April 30, 2021 "On Measures to Comprehensively Systematize the National Legislative Framework")	ID-50333	Ministry of Justice	Draft resolution of Cabinet of Ministers	848
On Approval of the Regulations for Transportation of Goods by Railroads of the Republic of Uzbekistan	ID-24247	Ministry of Transportation	Draft resolution of Cabinet of Ministers	346
On Approval of the Unified Administrative Regulation in the Field of Construction	ID-45727	Ministry of Construction	Draft resolution of Cabinet of Ministers	279

Rating of draft developers (based on drafts submitted to the Ministry of Justice for legal evaluation through the Project.gov.uz system).

The top five organizations that submitted the largest number of draft laws and regulations to the Ministry of Justice for legal evaluation in 2019:

- 1) Ministry of Investments and Foreign Trade (**112** drafts);
- 2) Ministry of Finance (**111** drafts);
- 3) Ministry of Higher and Secondary Specialized Education (**103** drafts);
- 4) Ministry of Economic Development and Poverty Reduction (**89** drafts);
- 5) Ministry of Health (**77** drafts).

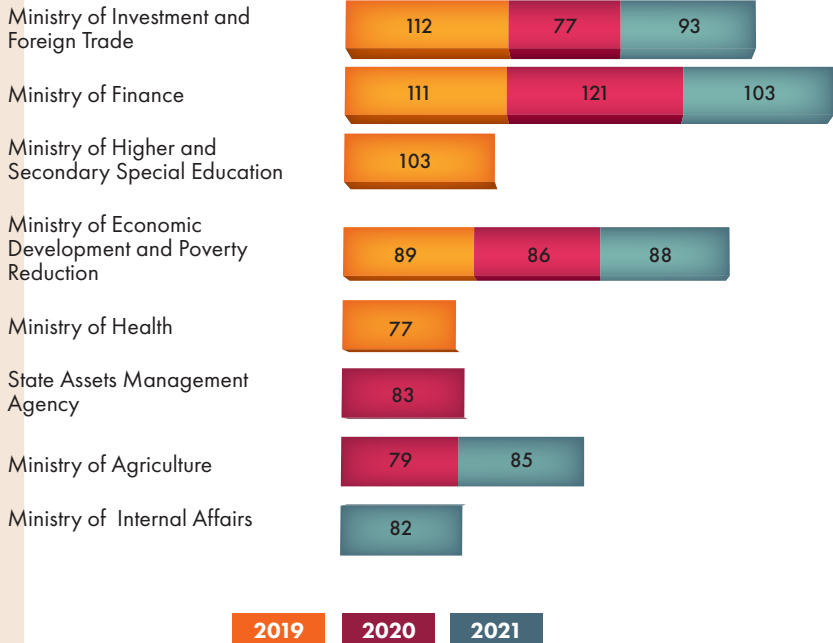
The top five organizations that submitted the largest number of draft laws and regulations to the Ministry of Justice for legal evaluation in 2020:

- 1) Ministry of Finance (**121** drafts);
- 2) Ministry of Economic Development and Poverty Reduction (**86** drafts);
- 3) State Assets Management Agency of (**83** drafts);
- 4) Ministry of Agriculture (**79** drafts);
- 5) Ministry of Investments and Foreign Trade (**77** drafts).

The top five organizations that submitted the largest number of draft laws and regulations to the Ministry of Justice for legal evaluation in 2021:

- 1) Ministry of Finance (**103** drafts);
- 2) Ministry of Investments and Foreign Trade (**93** drafts);
- 3) Ministry of Economic Development and Poverty Reduction (**88** drafts);
- 4) Ministry of Agriculture (**85** drafts);
- 5) Ministry of Internal Affairs (**82** drafts).

Organizations that have submitted the largest number of draft laws and regulations to the Ministry of Justice for legal evaluation

PUBLIC DISCUSSION OF DRAFT LAWS AND REGULATION

In accordance with the Law of the Republic of Uzbekistan “On Normative Legal Acts”, draft laws and regulations are posted by the developer on the portal for discussing draft laws and regulations (Regulation.gov.uz) for public discussion in the manner prescribed by law.

The developer places the draft law or regulation on the portal before submission to the agency that adopts the law or regulation.

The term for public discussion of draft law or regulation on the portal is determined by the developer based on the specifics of regulated social relations and cannot be **less than fifteen days** from the date of placement of draft law or regulation on the portal.

The draft developer reviews the comments (or) proposals on the draft law or regulation received from participants in public discussions and finalizes the draft taking into account the accepted comments and (or) proposals.

If the received comments and (or) proposals are rejected, the developer is obliged to justify the reason for their rejection. The results of public discussion of draft laws and regulations, as a rule, are submitted by the relevant ministries, state committees, agencies and other organizations to the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan (for legal evaluation) and to the agency authorized to adopt the law or regulation (for consideration), indicating the results of consideration of received comments and (or) proposals.

On July 24, 2018, a new version of the portal for discussing draft laws and regulations (Regulation.gov.uz) was launched.

The new version has the following additional features:

- ➔ users can access the portal using a single identification system or through social networks;
- ➔ users' "personal cabinet" has been created, which provides additional functionalities;
- ➔ since the interface is in three languages it allows creation of a draft document and leaving comments in three languages at the same time;
- ➔ if desired, users can send their proposals anonymously;
- ➔ users can express their opinion and exchange views on current laws in a special forum;
- ➔ a simplified process for placing and processing documents for government agencies has been introduced.

In October 2020, the Ministry of Justice presented an updated version of the Regulation.gov.uz portal.

In the updated version, the functionality of the portal has been further expanded, and more user-friendly features have been created.

Now it is possible to view the information and analytical materials attached by the developers to the draft legislation. In this regard, the portal has mandatory fields for filling. In other words, without attaching information and analytical materials, the draft will not be uploaded to the portal. It creates the benefit for the public. Users can get information about why the relevant draft was developed, what it provides for, what may be the costs from the state budget and other consequences after its adoption.

The criteria for searching the necessary information and, accordingly, the possibility of compiling various statistical data have been significantly expanded. One can search for the relevant draft by keywords, numbers (ID and other details in digital terms), developers, date and type of legislation. The possibility of searching based on the General Legal Classifier of Branches of Legislation has also been added. Thus, the possibility of monitoring the legislative activity in a particular area has been created.

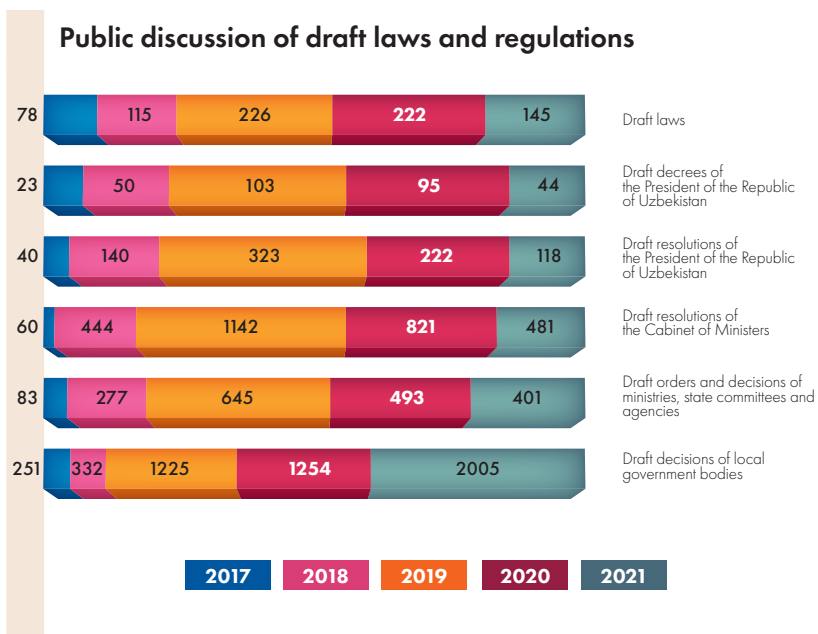
The current interface and parameters of the “personal cabinet” have been revised. Users can indicate the type of activity and, based on this, subscribe to the distribution of the necessary information, compile catalogs on topics of interest, participate in various surveys and leave comments on drafts posted in the portal.

The commenting function includes the ability to comment on the entire draft, its specific part, information and analytical materials attached to it, editing (correcting grammatical errors, reporting grammatical errors to developers). Each user of the portal can send his/her version of the draft to the developer, point out corruption, gender factors, etc. In addition, it is possible to assess the ease of understanding of the draft content, the terminology used, the overall quality of the draft and the work of the developer.

The possibility of evaluating the correct use of terminology in the draft, the design and quality of the developer's work has been created.

These measures are aimed at promotion of public interest in the lawmaking process, development of high-quality legislative acts, taking into account the interests of various stakeholders, in an accessible and understandable language to facilitate understanding of the text and its application in practice.

During the analyzed years, the largest number of draft laws and regulations submitted for public discussion was recorded in 2019 and amounted to **3,664** documents, which is 2.5 times more compared to the past 2021.

The number of laws and regulations developed by local government bodies is increasing from year to year. So, if in 2018, **332** documents were developed, then in 2021 this indicator amounted to **2,005** draft decisions of local government bodies.

The introduction into the lawmaking process of the institution of regulatory impact assessment of draft regulations, allowed analyzing the problem, ways to solve it, the impact on competition, predict and assess the possible consequences of the introduction of new regulating instruments, including the analysis of benefits and costs for citizens and business entities.

Drafts with the largest number of proposals during public discussion

ПОРТАЛ ОБСУЖДЕНИЯ ПРОЕКТОВ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ

Русский -

ПОПУЛЯРНЫЕ НПА

1035	ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING "ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБАСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА"ГИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА
849	НАЛОГОВЫЙ КОДЕКС РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН (НОВАЯ РЕДАКЦИЯ)
734	ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ТАШҚИ РЕКЛАМАНИ ЖОЙЛАШТИРИШГА СИД ФАОЛИЯТНИ ТАРТИБГА СОЛИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА
727	УМУМИЙ Фойдаланишдаги автомобиль йўлларининг йўл бўйи минтақаларидаги ер участкалари ва иншоотларида ташқи РЕКЛАМА ОБЪЕКТЛАРИНИ (КОНСТРУКЦИЯЛАРИ) ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚУРИШ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ, УШЕУ УЧАСТКАЛАРДАГИ ОБЪЕКТЛАРНИНГ ЖОЙЛАШУВИНИ КЕЛИШИШ ҲАМДА УМУМИЙ Фойдаланишдаги автомобиль йўлларидан фойдаланиш ТАРТИБЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА
725	ПЕДАГОГ ХОДИМНИНГ МАҚОМИ ТЎҒРИСИДА

The most active participants in public discussions

САМЫЕ АКТИВНЫЕ ПОЛЬЗОВАТЕЛИ			
Количество предложений	По профессии		
ПОЛЬЗОВАТЕЛИ			
Zahongir Mapparov	770	0	1
ALISHER XOLMUROB O'G'LI SUYUNOV	421	31	16
Ulugbek Aka - Uz	299	0	0
Абдурашид Дамиров	277	0	0
KOMIL QUDRATOVICH DZALILOV	224	1	23

САМЫЕ АКТИВНЫЕ ПОЛЬЗОВАТЕЛИ			
Количество предложений	По профессии		
ПРОФЕССИИ			
Предприниматель	3799	259	54
Государственный служащий	1911	77	24
Самостоятельный соискатель	1272	97	19
Научный соискатель	796	75	16
Программист	233	10	3

According to the portal for discussing draft laws and regulations (Regulation.gov.uz), the professional affiliation of participants in public discussions indicates that the majority of proposals were received from business entities, making it **3,658**, which is two times more than proposals coming from civil servants (**1 758**).

This indicator testifies to the high interest of business entities in the lawmaking process and in adopted legislation.

STATE REGISTRATION AND PUBLICATION OF LAWS AND REGULATIONS

The Rules on Registration of Laws and Regulations (registered by the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan on June 19, 2021, registration number 3311) establish the procedure for registration of laws and regulations.

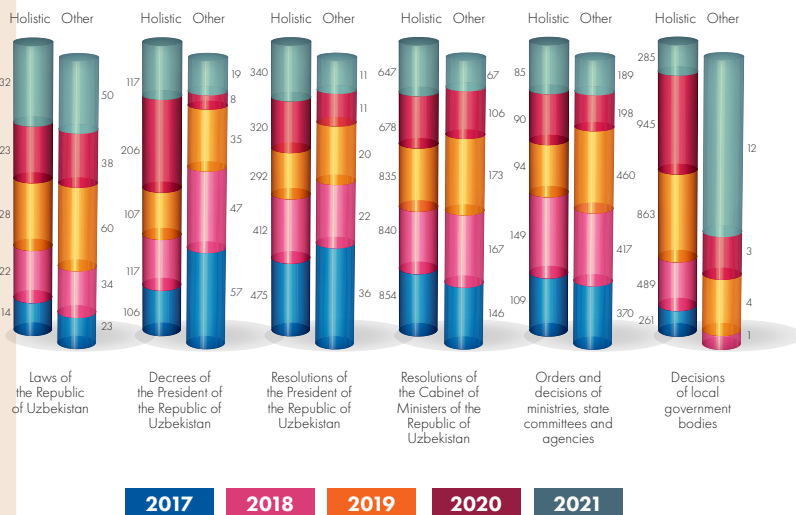
Basic concepts:

- ➔ State registration of laws and regulations – centralized collection of laws and regulations, their registration, creation of collections and keeping control copies, and formation of centralized information about them;
- ➔ Maintaining a systematic record of laws and regulations – registration, collection of texts and storage of information on laws and regulations by entering them in the electronic register;

- ➔ State Register of laws and regulations (hereinafter – the State Register) – name, type, adopting body, date of adoption and its number, date of entry into force and term of validity, information on publication in official publications, amendments and addenda to the document, information on the invalidity of the document, as well as the code of the document in the general legal classifier of the branches of legislation of the Republic of Uzbekistan;
- ➔ Electronic register of laws and regulations – the list maintained by government agencies and permanently placed on their official websites with indication of details of laws and regulations;
- ➔ Keeping control copies of laws and regulations – entering information into the texts of laws and regulations on the documents making revisions (introducing amendments and addenda to documents, as well as recognizing them as invalid).

The state registration of laws and regulations is carried out by the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan through the information system “State Registration and Distribution of Laws and Regulations”.

Registered laws and regulations

From 2017 to 2021, a total of **12,619** laws and regulations were submitted to the Ministry of Justice for state registration, and in 2019, the largest number, i.e **2,971** laws and regulations were registered.

Since 1991, more than **35,000** documents have been registered, and the number of documents adopted in the last five years is almost **30 %** of the statutory framework.

It should be noted that in accordance with article 5 of the Law “On Dissemination and Use of Legal Information”, the use of legal

information is restricted if it is included in the list of information constituting state secrets or other secrets protected by law.

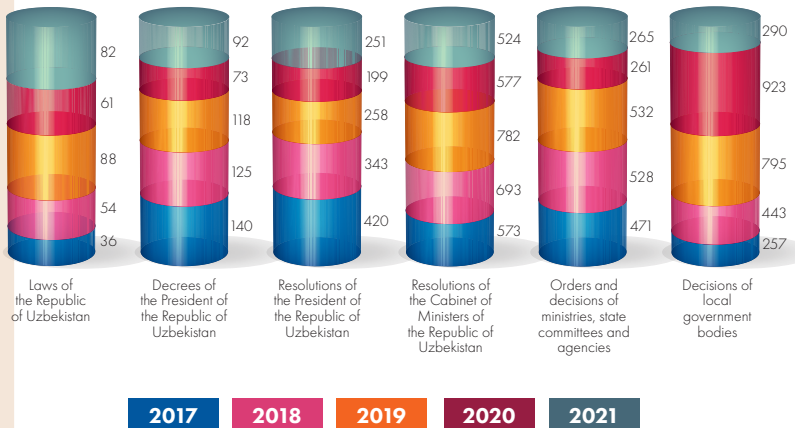
Therefore, laws and regulations classified as “for internal use”, “not for publication” are placed in the electronic secure database of laws and regulations of the Republic of Uzbekistan - Fond.uz for state registration and use in the process of legal evaluation.

In accordance with the Law “On Normative Legal Acts” and the Law “On Ensuring the Dissemination and Use of Legal Information”:

- ➔ Official sources of publication of the Constitution and laws of the Republic of Uzbekistan, resolutions of the chambers of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, decrees and resolutions of the President of the Republic of Uzbekistan shall be the “Bulletin of the Chambers of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan”, “Collection of Legislation of the Republic of Uzbekistan”, the newspapers “Khalk Suzi” and “Narodnoe Slovo”, the “National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan”;
- ➔ The official sources of publication of resolutions of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan shall be the “Collection of Resolutions of the Government of the Republic of Uzbekistan”, the “Collection of Legislation of the Republic of Uzbekistan”, newspapers “Khalk Suzi” and “Narodnoye Slovo”, the “National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan”;
- ➔ The official sources of publication of regulations of ministries, state committees and agencies shall be the “Collection of Legislation of the Republic of Uzbekistan”, the “National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan”, as well as official publications of ministries, state committees and agencies;

➔ The official sources of publication of decisions of local government bodies shall be the “National Legislative Database of the Republic of Uzbekistan”, as well as official publications of these local government bodies.

Officially published laws and regulations in the national legislative database of the Republic of Uzbekistan

In 2017-2021, a total of 10,254 laws and regulations were published in the National Legislative Database, including **321** laws of the Republic of Uzbekistan, **548** decrees of the President of the Republic of Uzbekistan, **1,471** resolutions of the President of the Republic of Uzbekistan, **3,149** resolutions of the Cabinet of Ministers, **2,057** agency regulations, **2,708** decisions of local government bodies.

3 % of the documents adopted in 2017-2021 are laws and the remaining 97% are by-laws.

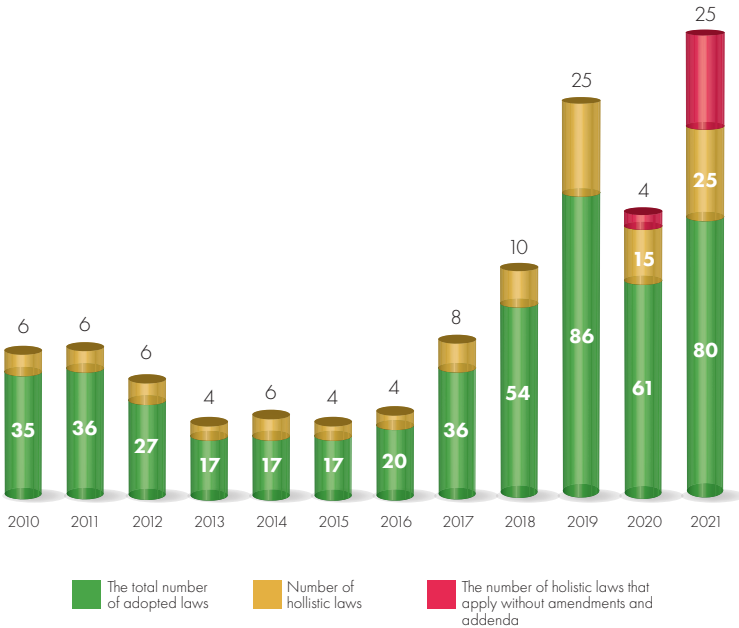
STABILITY OF LEGISLATION

The first direction of the Concept of Improving the Lawmaking Activity, approved by the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No PF-5505 dated August 8, 2018, provides for systematization of the statutory framework, ensuring the stability of legal regulation of social relations.

One of the main principles of the Law "On Normative Legal Acts" is the stability of the legal regulation of social relations.

Of the **319** laws adopted in 2017-2021, **84** (26%) are holistic laws, **235** (74%) are laws on amendments and addenda, ratification and accession to international agreements, establishment of orders and medals, holidays and professional days.

Laws adopted in 2010-2021 (As of January 12, 2022)

As of January 2022, the following holistic laws adopted in 2020 have not been amended:

- 1) "On State Registration of the Genome" (comes into force on 01.01.2023) ;
- 2) "On the National Guard of the Republic of Uzbekistan";
- 3) "On Innovative Activities";
- 4) "On Hunting and Hunting Farms".

The stability period of the adopted laws is one year.

Current codes (As of January 12, 2022)

Code	Date of adoption	The number of documents based on which the Code is revised
1. Air Code	07.05.1993	15
2. Code of Administrative Responsibility	22.09.1994	162
3. Criminal Code	22.09.1994	104
4. Criminal Procedure Code	22.09.1994	102
5. Civil Code (part one) Civil Code (part two)	21.12.1995 29.08.1996	39 41
6. Labor Code	21.12.1995	41
7. Criminal Procedure Code	25.04.1997	26
8. Family Code	30.04.1998	25
9. Land Code	30.04.1998	24
10. Housing Code	24.12.1998	21
11. Budget Code	12/26/2013	28
12. Customs Code	20.01.2016	13
13. Civil Procedure Code	22.01.2018	16
14. Code of Economic Procedure	24.01.2018	16
15. Code of Administrative Procedure	25.01.2018	12
16. Electoral Code	25.06.2019	3
17. Tax Code	30.12.2019	15
18. Urban Planning Code	22.02.2021	0

To date, **18** codes have been adopted.

The stability period of the current codes is on average **6** months.

Stability of codes

- 1) Air Code – amended on average every two years.
- 2) Code of Administrative Responsibility – amended every two months on average.
- 3) Criminal Code – amended on average once every three months.
- 4) Criminal Procedure Code – amended on average once every three months.
- 5) Civil Code:
  - a) part one – amended on average once every seven months;
  - b) part two – amended on average once every seven months.
- 6) Labor Code – amended on average once every seven months.
- 7) Criminal Procedure Code – amended on average once every ten months.
- 8) Family Code – amended on average once every ten months.
- 9) Land Code – amended on average once every ten months.
- 10) Housing Code – amended on average once a year.
- 11) Budget Code – amended on average once every three months.

- 12) Customs Code – amended on average once every three months.
- 13) Civil Procedure Code – amended on average every two months.
- 14) Code of Economic Procedure – amended on average once every two months..
- 15) Code of Administrative Procedure – amended on average once every three months.
- 16) Electoral Code – amended on average once every four and a half months.
- 17) Tax Code – amended on average once every six months.
- 18) Urban Planning Code – no amendments or addenda.

THE DEVELOPMENT STRATEGY OF NEW UZBEKISTAN FOR 2022-2026

The Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No PF-4947 dated February 7, 2017 “On the Action Strategy for Further Development of the Republic of Uzbekistan” approved the Action Strategy for the five priority areas of development of the Republic of Uzbekistan for 2017-2021.

Due to the expiration of the deadlines for implementing measures envisaged in this Strategy, the Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026” was adopted.

This draft Decree is to approve the following:

- ➔ The Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026;
- ➔ the “Roadmap” for the implementation of the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026;
- ➔ The composition of the National Commission for the implementation of the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026;

In the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026 containing **ninty four** goals, the following seven priorities are envisaged:

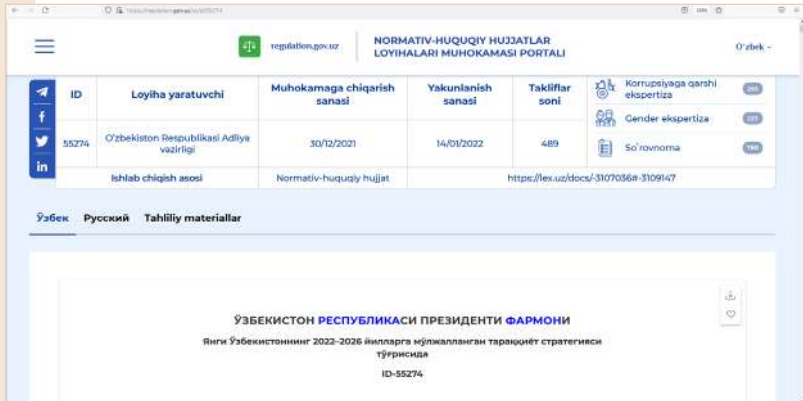
- 1) Building a people's state by enhancing human dignity and further developing a free civil society;
- 2) To make the principles of justice and the rule of law the most basic and necessary condition for development in our country;
- 3) Development of the national economy and ensuring its high growth rates;
- 4) Pursuing a fair social policy, development of human capital;
- 5) Ensuring spiritual development, up-end reform in the sector and taking it to a new level;
- 6) An approach to global problems based on national interests;
- 7) Strengthening our country's security and defense potential, pursuing an open, pragmatic and active foreign policy.

The "Roadmap" for implementing the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026 includes the action plan consisting of 407 items.

This "Roadmap" provides the development of about 300 draft regulations, in particular, about 40 draft laws and the implementation of about 250 practical measures.

The draft Decree has been posted for public discussion at the following three sources:

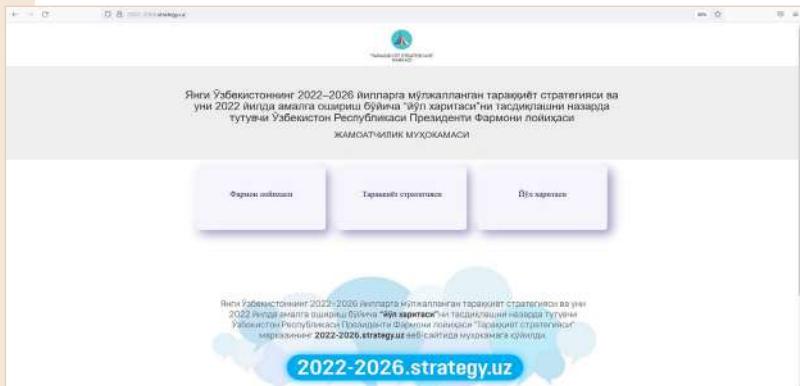
1. Portal for discussion of draft laws and regulations (Regulation.gov.uz)

The draft Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026” from December 30, 2021 to January 14, 2022 was posted on the portal for discussion of draft laws and regulations (Regulation.gov.uz). As a result of the discussion, about 500 proposals were received from the public.

1,276 questionnaires were completed on the draft Decree, of which **794** opinions were provided in the general survey, **228** - in the gender rights survey, and **254** - in the anti-corruption survey.

2. Website of the Center for Development Strategy 2022-2026.strategy.uz

The draft Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026” was discussed on the website of the for Development Strategy Center: 2022-2026.strategy.uz.

In total, more than 12,000 comments were posted on the website of the for Development Strategy Center: 2022-2026.strategy.uz.

3. Online public platform.

The draft Decree of the President of the Republic of Uzbekistan “On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026” was also discussed on the online public platform and received more than **900 comments**.

Муҳаррир: У. Раджабова

ТАСДИҚНОМА № 9183-7961

Босишга рухсат этилди 00.00.2022 й. Бичими 60*80 1/16

«Futura PT» гарнитураси. Ракамли босма усулида

босилди. Босма табағи 9.

Адади 150 нусха.

«BAKTRIA PRESS» Нашриёт уйи

100000, Тошкент, Буюк Ипак Йўли мавзеси, 15-25

Тел.: +998 (71) 233-23-84

e-mail: baktriapress@gmail.com

SIGMA PRINT босмахонасида чоп этилди Манзил:

Тошкент ш., Чингиз Айтматов кўчаси, 33

ISBN 978-9943-7671-6-4